

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen julkaisu 5/2020

Mäntsälän järviraportti 2018 - 2019

Liisa Garcia

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen julkaisu 5/2020

Mäntsälän järviraportti 2018 - 2019

Tekijä: Liisa Garcia

Kuvat: Liisa Garcia ja Maanmittauslaitos (ilmakuvat)

Kannen valokuvat: Liisa Garcia

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi

Julkaisun nimi	Mäntsälän järviraportti 2018 - 2019		
Tekijät	Liisa Garcia		
Sarja	Julkaisu 5/2020		70 sivua

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus seurasi vuosina 2018 ja 2019 Mäntsälän järvien veden laatua. Vuonna 2018 näytteitä otettiin Hunttijärvestä, Isojärvestä, Kilpijärvestä ja Sahajärvestä eli Hautjärvestä. Vuonna 2019 näytteitä otettiin Iso-Vuotavasta, Pivanjärvestä, Venunjärvestä ja Vähäjärvestä.

Sekä vuoden 2018 että 2019 kesät olivat tavanomaista kuivempia ja etenkin kesä 2018 tavanomaista lämpimämpi.

Hunttijärvi ja Sahajärvi ovat ekologiselta luokaltaan tyydyttäviä runsasravinteisiä järviä. Hunttijärven ja Sahajärven syvänteen happipitoisuus laski kesällä 2018 varsin alhaiseksi. Alusveden alhainen happipitoisuus heijastui alusveden kokonaisfosfori- ja rautapitoisuuteen. Pitkän ajan tarkastelussa Sahajärven α -klorofyllipitoisuus näyttäisi olevan laskusuunnassa, Hunttijärven puolestaan lievässä kasvusuunnassa.

Isojärvi ja Kilpijärvi kuuluvat pintavesityyppiin runsasravinteiset järvet ja niiden ekologinen luokka laski välttävistä huonoon vuoden 2019 luokituksessa. Isojärven ja Kilpijärven kokonaisfosfori- ja -tyyppipitoisuudet näyttäisivät olevan kasvusuunnassa. Myös molempien järvien α -klorofyllipitoisuus on kasvusuunnassa. Isojärven ja Kilpijärven näkösyvyys oli hyvin alhainen, ja vesi oli sameaa.

Iso-Vuotavan ja Venunjärven pohjan läheisen veden happipitoisuus laski erittäin alas kesällä 2019. Alhainen happipitoisuus kuvastui myös alusveden rautapitoisuuteen, joka kohosi selvästi. Iso-Vuotavan ja Venunjärven vesi on humuspitoista. Kummankin järven valuma-alueella on paljon soita.

Pivanjärvestä otettiin ensimmäiset tiedossa olevat vesinäytteet kesällä 2019. Alusveden happipitoisuus laski erittäin alas, mikä kuvastui alusveden selvästi kohonneisiin kokonaisfosfori- ja rautapitoisuuksiin. Pivanjärven kokonaisfosfori- ja α -klorofyllipitoisuudet kuvastivat karuja olosuhteita ja kokonaistyyppipitoisuus karuja tai lievästi reheviä olosuhteita.

Vähäjärven happipitoisuus pysyi hyvänä kesällä 2019. Järven kokonaisfosfori-, kokonaistyyppi- ja α -klorofyllipitoisuudet kuvastivat lievästi reheviä tai reheviä olosuhteita.

Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa kaikkien vesistöjen osalta hyvä tila. Jotta hyvä tila olisi mahdollista saavuttaa, tulisi järvien kunnostamiseksi ryhtyä aktiivisiin toimenpiteisiin. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota järviin niiden valuma-alueilta tulevan kuormituksen vähentämiseen.

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Yleiskuvaus Mäntsälän järvistä	6
2.1	Hunttijärvi.....	8
2.2	Isojärvi	9
2.3	Iso-Vuotava	10
2.4	Kilpijärvi.....	11
2.5	Pivanjärvi.....	12
2.6	Sahajärvi.....	13
2.7	Venunjärvi	14
2.8	Vähäjärvi.....	15
3	Näytteenotto ja analyysimenetelmät	16
3.1	Näytteenottopaikat.....	16
3.2	Näytteenottomenetelmät.....	16
3.3	Kasviplankton-, pohjaeläin- ja vesikasvinäytteenotto.....	17
3.4	Muut seuranta- ja tarkkailuohjelmat	17
3.5	Tulosten tarkastelu.....	18
4	Säätila ja hydrologiset olosuhteet	20
5	Tutkimustulokset	23
5.1	Hunttijärvi.....	23
5.1.1	Hunttijärven kasviplankton vuonna 2016	28
5.1.2	Hunttijärven vesikasvillisuus vuonna 2016	29
5.2	Isojärvi	29
5.2.1	Isojärven kasviplankton vuonna 2016.....	32
5.3	Iso-Vuotava	33
5.4	Kilpijärvi.....	36
5.4.1	Kilpijärven kasviplankton vuonna 2016.....	39
5.5	Pivanjärvi	40
5.6	Sahajärvi	43
5.6.1	Sahajärven kasviplankton vuonna 2016.....	47
5.6.2	Sahajärven pohjaeläimet vuonna 2016.....	48
5.7	Venunjärvi	49
5.8	Vähäjärvi.....	51
6	Lopuksi	54
	Lähdeluettelo	55
	Liitteet	56
	Liite 1. Vuosien 2018 - 2019 vesianalyysitulokset	56
	Liite 2. Hunttijärven, Isojärven, Kilpijärven ja Sahajärven vuoden 2016 kasviplanktonitulokset	57
	Liite 3. Sahajärven vuoden 2016 pohjaeläintutkimuksen tulokset.....	68
	Liite 4. Hunttijärven vuoden 2016 vesikasvitutkimuksen tulokset.....	70

1 Johdanto

Vesien ekologinen tila arvioidaan Suomessa ja kaikissa EU-maissa joka kuudes vuosi. Uusi ekologinen tila-arvio on valmistunut vuonna 2019 ja siinä on tarkasteltu pääsääntöisesti vuosien 2012 - 2017 aineistoja. Pintavesien luokittelu on osa laajaa vesienhoidon suunnittelua, jonka perustana ovat vesipuitedirektiivi ja laki vesienhoidon järjestämisestä. Uusi luokitus vahvistetaan vesienhoitosuunnitelmassa vuonna 2021. Arvio Suomen pintavesien ekologisesta tilasta osoittaa, että järviemme pinta-alasta 87 % ja jokivesistämme 68 % on hyvässä tai erinomaisessa tilassa. Rehevöityminen on edelleen suurin ongelma. Sisävesien tila ei ole muuttunut merkittävästi vuodesta 2013, joskin paikoin on havaittavissa lievää paranemista.

Uudellamaalla valtaosa järvistä on hyvässä tai tyydyttävässä tilassa. Mäntsälän järvistä kahdeksalle on määritetty järviyyypit Uudenmaan ELY-keskuksen toimesta ja järvet ovat mukana kuuden vuoden välein tehtävässä ekologisen tilan arvioinnissa. Mäntsälän järvistä Hunttijärvi, Isojärvi, Kilpijärvi, Sahajärvi eli Hautjärvi ja Sulkavanjärvi ovat tyyppiltään runsasravinteisia järviä (Rr). Keravanjärvi, Suojärvi ja Sääksjärvi puolestaan kuuluvat tyyppiin matalat runsashumuksiset järvet (MRh). Mäntsälän luokiteltujen järvien luokat pysyivät samoina kuin aiemmillä luokittelukerroilla kuuden järven osalta: Keravanjärvi ja Suojärvi ovat edelleen hyvässä ekologisessa tilassa, Hunttijärvi, Sahajärvi ja Sääksjärvi puolestaan ovat tyydyttävässä ekologisessa tilassa ja Sulkavanjärvi välttävissä ekologisessa tilassa. Isojärvi ja Kilpijärvi sitä vastoin ovat pudonneet uudessa arvioinnissa huonoon ekologiseen tilaan, kun aiemmissä arvioinneissa ne ovat olleet välttävissä ekologisessa tilassa.

Vesienhoidon alkuperäisenä tavoitteena koko EU:ssa oli saavuttaa pinta- ja pohjavesien vähintään hyvä tila vuoteen 2015 mennessä. Koska tähän ei päästy kaikkien vesistöjen osalta, määräaika on jatkettu vuoteen 2021 tai 2027 asti. Niissä vesistöissä, joissa hyvä tai erinomainen tila on saavutettu, tila ei saisi heikentyä tulevaisuudessa.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus aloitti Mäntsälässä järviseurannan kunnan keskeisillä järvillä vuonna 2016. Seurannalla saadaan tietoa vesien tilasta, kuten järvien rehevöitymisestä ja happitilanteesta. Seurantatulosten avulla voidaan selvittää esimerkiksi, onko järvien tila heikentynyt, tai ovatko vesiensuojelutoimenpiteet parantaneet sitä. Näin voidaan paremmin mahdollistaa järvien tilan ja virkistyskäytön säilyminen sekä ennakoida vesienhoidon toimenpiteiden tarpeita.

Tässä raportissa esitetään seurantatulokset vuosilta 2018 ja 2019. Raporttia ovat kommentoineet Jaana Marttila Uudenmaan ELY-keskuksesta ja Jaana Hietala Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksesta.

2 Yleiskuvaus Mäntsälän järvistä

Mäntsälän kunnan pinta-ala on 596,1 km², josta 15,25 km² eli 2,6 % on vesistöjä. Mäntsälässä on yhteensä 30 vähintään hehtaarin kokoista järveä, joista 16 on yli kymmenen hehtaarin kokoisia. Järvet ovat pinta-alaltaan varsin pieniä; kunnan suurin järvi Isojärvi on pinta-alaltaan 307,41 hehtaaria. Pienen koon lisäksi tunnusomaista on järvien mataluus. Mäntsälän syvimmän järven Hunttijärven maksimisyvyys on 13,3 metriä.

Mataluudesta johtuen järvien tilavuus on suhteellisen pieni eikä niihin pääse helposti syntymään kesällä ns. lämpötilakerrostuneisuutta. Kerrostumattomuuden seurauksena järvien vesi on lähes saman laatuista pinnalla ja pohjassa. Se vähentää myös happiongelmiä muodostumista alusvedessä. Suurin osa Mäntsälän järvistä on todettu 1990-luvulla reheviksi eli eutrofiseksi (Luokkanen ym. 1991).

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen säännöllisessä seurannassa on 14 järveä Mäntsälässä (kuva 1, taulukko 1). Isojärvi, Mäkijärvi, Pivanjärvi, Sahajärvi eli Hautjärvi ja Sääksjärvi kuuluvat Porvoonjoen vesistöalueeseen. Hunttijärvi, Iso-Vuotava, Joutsjärvi, Kilpijärvi, Pitkäjärvi, Sulkavanjärvi, Suojärvi, Venunjärvi ja Vähäjärvi puolestaan kuuluvat Mustijoen vesistöalueeseen. Järvien perustiedot on saatu ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertasta (www.syke.fi/avoindata), Mäntsälän järvien kunnostuksen yleissuunnitelmasta (Hagman ym. 2008) ja Mäntsälän järvitutkimuksesta (Luokkanen ym. 1991).

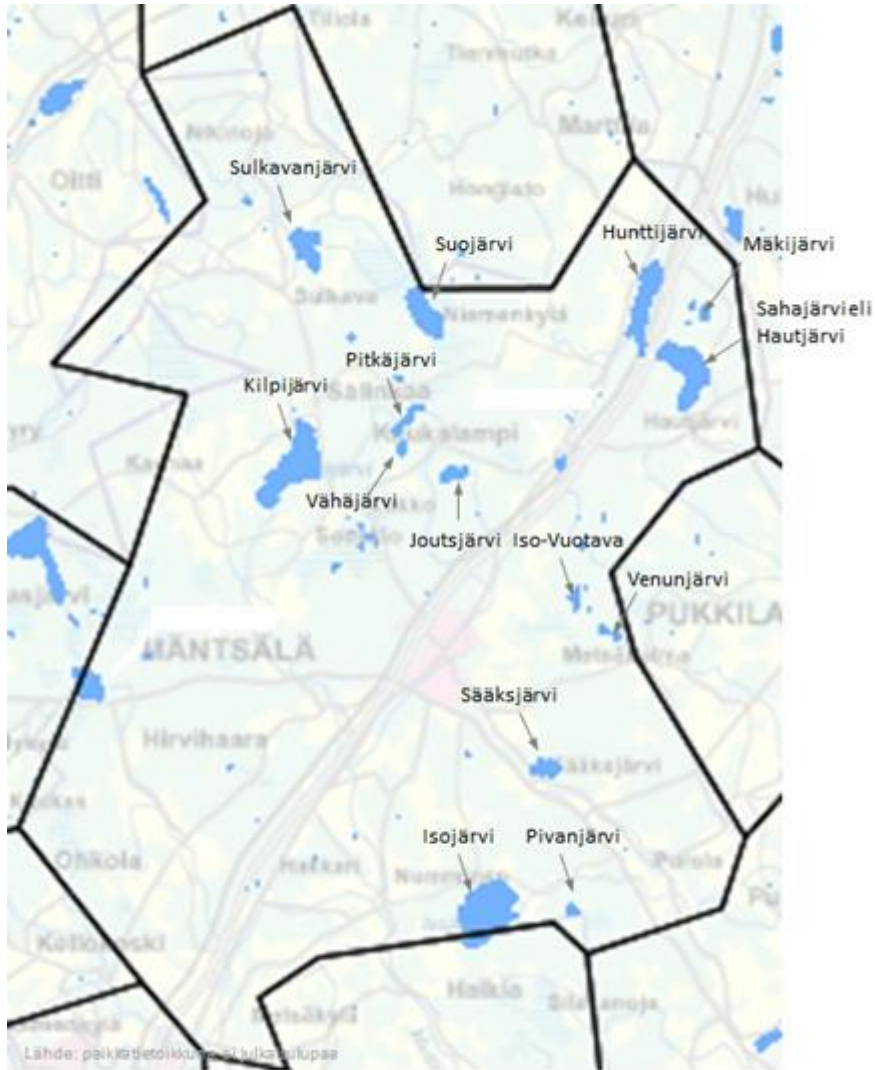
Taulukko 1. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen seurannassa mukana olevat Mäntsälän järvet kokojärjestyksessä vesialan mukaan. Tiedot ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertasta.

Järvi	Vesiala (ha)	Syvin kohta (m)
Isojärvi	307,41	2,7
Kilpijärvi	267,83	2,4
Sahajärvi eli Hautjärvi	192,51	10,4
Hunttijärvi	153,64	13,3
Suojärvi	116,71	4,6
Sulkavanjärvi	95,63	3,6
Sääksjärvi	40,54	4,6
Joutsjärvi	28,34	1,8
Pitkäjärvi	25,16	2,8
Iso-Vuotava	14,14	5,5
Mäkijärvi	12,34	6,0
Pivanjärvi	11,48	7,1
Vähäjärvi	11,03	2,0
Venunjärvi	10,70	5,6

Uudenmaan ELY-keskus seuraa Mäntsälässä säännöllisesti neljää järveä. Kolmen vuoden välein otetaan näytteet Hunttijärveltä, Isojärveltä, Kilpijärveltä ja Sahajärveltä. Sulkavanjärvi, Suojärvi ja Sääksjärvi ovat mukana ELY-keskuksen tekemässä epäsäännöllisemmässä seurannassa, jota tehdään kuuden tai 12 vuoden välein.

Mäntsälän kunta rahoittaa Keravanjärven tarkkailua, jota tekee Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry. Velvoitetarkkailuja ei Mäntsälässä tehdä millään järvellä.

Tässä raportissa keskitytään kahdeksaan järveen, joista Keski-Uudenmaan ympäristökeskus otti vesinäytteitä vuonna 2018 (Hunttijärvi, Isojärvi, Kilpijärvi ja Sahajärvi) ja vuonna 2019 (Iso-Vuotava, Pivanjärvi, Venunjärvi ja Vähäjärvi).

Kuva 1. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen seurannassa mukana olevat Mäntsälän järvet.

2.1 Hunttijärvi

Hunttijärvi sijaitsee Mäntsälän kunnan koillisosassa Mäntsälänjoen valuma-alueella Helsinki-Lahti moottoritien ja Pohjoisen Pikatien välissä. Hunttijärvi on Mäntsälän järvistä syvin; sen maksimisyvyys on 13,3 m ja keski­syvyyskin 4,9 m. Järvi on pitkä ja kapea ja sen pohjoispäässä sijaitsevan syvänteen ala on pieni. Hunttijärvessä ei ole saaria.

Hunttijärvi

- pinta-ala 153,64 ha
- suurin syvyys 13,3 m
- keski­syvyys 4,9 m
- tilavuus 7,3 milj. m³
- rantaviiva 9,0 km

Hunttijärven valuma-alueen pinta-ala on 14,1 km². Valuma-alueesta noin 30 % on peltoa. Pellot sijaitsevat järven länsi- ja pohjoispuolella. Järven itäranta on jyrkkää kalliota, ja siellä on runsaasti asutusta ja kesämökkejä. Hunttijärven valuma-alueella oli 250 vakituista asukasta ja noin 50 lomamökkiä vuonna 1991. Kiinteistöillä ei ole keskitettyä viemärintiä, vaan kiinteistöt käsittelevät jätevetensä kiinteistökohtaisesti. Hunttijärveen laskevat Leissanoja, Avojärvenoja ja Järvisillanoja, jotka sijaitsevat pääasiassa peltoalueilla. Hunttijärven vedenkorkeutta on muutettu 1930-luvulla. Järven teoreettinen viipymä on 1 v 10 kk (678 d) (Luokkanen ym. 1991).

Hunttijärvi kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Järvi on tyyppiä runsasravinteiset järvet (Rr). Järven ekologinen luokka on ollut kaikilla kolmella luokittelukerralla (vuonna 2008, 2013 ja 2019) tyydyttävä.

Haja- ja loma-asutuksen osuus Hunttijärven laskennallisesta fosforikuormituksesta oli noin 15 % vuonna 1991. Peltoviljelyn osuus oli 63 % (Henriksson ja Myllyvirta 1991). Sisäisen kuormituksen vaikutus näkyy selvästi Hunttijärvessä. Kun alusvedestä loppuu happi, tulee sedimenttiin sitoutunut fosfaatti liukoiseen

muotoon ja alusveden kokonaisfosforipitoisuus nousee jyrkästi. Syvänteen vesi on usein lähes hapetonta loppupalvesta ja alkukeväästä. Samoin loppukesäisin Hunttijärven syvänteen vesi on ollut lähes hapeton ja alhaisia happipitoisuuksia on havaittu kuuden metrin syvyydessä.

Hunttijärvi on mukana valtakunnallisessa leväseurannassa. Hunttijärvellä on esiintynyt säännöllisesti sinilevien massaesiintymisiä.

Hunttijärven virkistyskäyttö on suurta. Järvellä on kaksi kunnan uimarantaa, joita käytetään paljon. Toinen rannoista sijaitsee järven pohjoispäässä (Levannon ranta), toinen länsirannalla (Saaren ranta). Hunttijärven länsirannalla sijaitsee Saaren 1-luokan pohjavesialue.

2.2 Isojärvi

Isojärvi sijaitsee Mäntsälän kunnan eteläosassa Pornaisten rajalla Isojärven valuma-alueella. Järvi on pinta-alaltaan 307,41 hehtaaria ja se on Mäntsälän kunnan suurin järvi. Isojärven suurin syvyys on 2,7 metriä ja keski-syvyys 1,9 metriä eli se on hyvin matala järvi. Isojärven pintaa on aikanaan laskettu maatalouden tarpeita varten (Luokkanen ym. 1991). Isojärven teoreettinen viipymä on 397 vuorokautta. Järvessä on kaksi saarta.

Isojärvi

- pinta-ala 307,41 ha
- suurin syvyys 2,7 m
- keski-syvyys 1,9 m
- tilavuus 5,8 milj. m³
- rantaviiva 9,5 km

Isojärvi kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Järven tyyppinä on runsasravinteiset järvet (Rr). Isojärven ekologinen luokka on ollut välttävä sekä vuoden 2008 että 2013 luokituksen mukaan. Vuoden 2019 luokituksessa järven luokka laski huonoon. Isojärven ekologinen tila on luokiteltu vedenlaatu-, klorofylli- ja kasviplanktonitietojen perusteella. Tulokset kuvaavat hyvin voimakasta rehevyyttä. Sekä ravinne- että klorofyllipitoisuudet ovat kasvaneet vuodesta 2004 lähtien, samoin kasviplanktonin biomassa, haitallisten sinilevien osuudet ja rehevyyttä kuvaava TPI-indeksi.

Isojärven pohjan tuntumassa on säännöllisesti talvisin happiongelmiä tai happikatoa, samalla sisäistä ravinnekuormitusta on havaittavissa. Kesäisin happitilanne on pysynyt järvessä hyvänä.

Järvi ei kerrostu, mikä mahdollistaa veden sekoittumisen. Kesällä veden pH-arvot nousevat korkeiksi (jopa 9). Tulokset kuvaavat voimakasta rehevyyttä. Järvessä on havaittu kalakuolema jo vuonna 1978, samoin talvella 2002 – 2003. Keväällä 2013 on havaittu kuolleita simpukoita. Isojärvellä on ollut säännöllisesti sinilevien massaesiintymisiä.

Isojärven valuma-alueen pinta-ala on 15 km². Järveen laskee useita ojia, joista suuri osa on lounais- ja länsirantaan laskevia pelto-ojia. Isojärven valuma-alueella harjoitetaan intensiivistä maataloutta. Peltopinta-alan osuus valuma-alueesta on noin 27 %. Pelloilta kulkeutuu Isojärveen savainesta ja Isojärven vesi on selvästi sameaa. Isojärven näkösyvyys on vain noin 0,3 metriä. Vuonna 1991 tehdyn tutkimuksen mukaan peltoviljely aiheuttaa 58 % Isojärven laskennallisesta fosforikuormituksesta. Haja- ja loma-asutuksen osuus oli tuolloin noin 13 % (Henriksson ja Myllyvirta 1991). Vuonna 1991 valuma-alueella asui noin 190 henkilöä ja kesäasuntoja oli noin 60 kpl. Vuonna 2005 Isojärvellä oli rantakiinteistöjä 65 kpl. Vesiosuuskunta Mustijoen vesi- ja viemäriverkostoa sijaitsee Isojärven pohjoispuolella, muuten kiinteistöt ovat kiinteistökohtaisten järjestelmien varassa. Isojärven luusua sijaitsee järven itäisimmässä kärjessä.

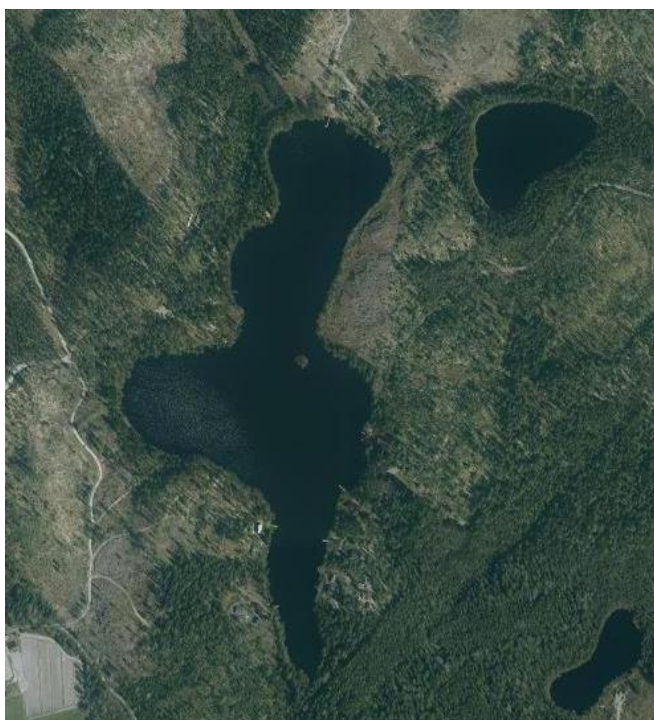
Isojärvellä on yleistä virkistysellistä arvoa. Järvellä on yksi kunnan uimaranta (Onkimaan ranta) järven pohjoisrannalla.

2.3 Iso-Vuotava

Iso-Vuotava sijaitsee Mäntsälän kunnan itäosassa Mäntsälänjoen valuma-alueella. Järvi on pinta-alaltaan 14,14 hehtaaria. Järven keskisyvyys on 2,6 m ja maksimisyvyys 5,5 m. Järvessä on yksi saari. Veden teoreettinen viipymä järvessä on 260 vuorokautta (Luokkanen ym. 1991).

Iso-Vuotava

- pinta-ala 14,14 ha
- suurin syvyys 5,5 m
- keskisyvyys 2,6 m

Järven valuma-alueen pinta-ala on 1,9 km². Se on pääosin moreenipohjaista metsämaata. Soiden osuus valuma-alueella on 21 % ja suurin osa soista on ojitettu. Peltoja ei valuma-alueella ole lainkaan. Iso-Vuotavan valuma-alueella on myös pieni järvi, Vähä-Vuotava. Iso-Vuotavaan laskee kaksi ojaa, toinen pohjoisesta perusteellisesti ojitetulta Sydänsuolta ja toinen koillisesta Vähä-Vuotavasta. Iso-Vuotavan rannalla on toistakymmentä mökkiä.

Iso-Vuotavan laskennallisesta fosforikuormituksesta 73 % aiheutui luonnonhuhutoumasta vuonna 1991. Haja- ja loma-asutuksen osuus oli 6,4 %. Iso-Vuotava on kalkittu vuonna 1987 (Henriksson ja Myllyvirta 1991).

2.4 Kilpijärvi

Kilpijärvi sijaitsee Mäntsälän keskiosassa Sälinkään kylän eteläpuolella Kilpiojan valuma-alueella. Järvi on pinta-alaltaan 267,83 hehtaaria. Järven suurin syvyys on 2,4 metriä ja keskisyvyys 1,78 metriä eli se on hyvin matala järvi. Järven veden pintaa on laskettu 1920-luvulla. Kilpijärven teoreettinen viipymä on noin 9 kk (266 vuorokautta). Järvessä on kolme pientä saarta.

Kilpijärvi

- pinta-ala 267,83 ha
- suurin syvyys 2,4 m
- keskisyvyys 1,78 m
- tilavuus 4,7 milj. m³
- rantaviiva 12,4 km

Kilpijärvi kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Järven tyyppinä on runsasravinteiset järvet (Rr). Järven ekologinen luokka on ollut välttävä sekä vuoden 2008 että 2013 luokituksen mukaan. Vuoden 2019 luokituksessa järven luokka laski huonoon. Ekologinen luokittelu on tehty vedenlaatu-, klorofylli- ja kasviplanktonitietojen perusteella. Tulokset kuvaavat huonoa (osittain välttävää) tilaa. Klorofyllipitoisuus on suuri samoin kuin kasviplanktonin biomassa, haitallisten sinilevien osuus lajistosta sekä rehevyyttä kuvaava TPI-indeksi.

Järvessä on talvisin happiongelmiä. Kesäaikaan pintakerroksen pH-arvot ovat korkeita, jopa 9,6, samoin happipitoisuus ja hapen kyllästysaste (jopa 148 %). Tämä kuvaa voimakasta perustuo-tantoa ja rehevyyttä. Talvella fosforipitoisuudet laskevat selvästi, mutta typpipitoisuudet (myös nitraatti- ja ammoniumtyppi) kasvavat. Kilpijärvellä on todettu säännöllisesti sinilevien massa-esiintymiä. Kilpijärvellä on havaittu kalakuolema vuonna 1986, talvella 2002 – 2003 ja 2010.

Valuma-alueen pinta-ala on 18,2 km². Peltopinta-alan osuus valuma-alueesta on noin 22 %. Vuonna 1991 Kilpijärven laskennallisesta fosforikuormituksesta lähes 49 % aiheutui peltoviljelystä. Haja- ja loma-asutuksen osuus oli tällöin noin 21 % ja karjatalouden osuus 7,4 % (Henriksson ja Myllyvirta 1991). Vuonna 1991 valuma-alueella asui noin 450 asukasta. Lisäksi järven rannalla oli noin 50 kesämökkiä. Vuonna 2005 kesämökkejä oli jo 70. Kilpijärven itä-, länsi- ja pohjoispuoli ovat osittain keskitetyn viemäröinnin piirissä, muuten kiinteistöt hoitavat jätevetensä kiinteistökohtaisesti.

Kilpijärveen laskee isompia oja eri puolilta, erityisesti idästä ja pohjoisesta. Läntinen valuma-alue on melko kapea ja siltä vedet tulevat suorana valuntana (Luokkanen ym. 1991).

Kilpijärvi sijaitsee lähellä Sälinkään kylää ja sillä on suuri virkistyskäyttö- ja maisema-arvo kyläläisille. Kilpijärvellä on yksi kunnan uimaranta (Sälinkään ranta) järven pohjoisrannalla. Kilpijärven itärannalla sijaitsee Lukon 1E-luokan pohjavesialue.

2.5 Pivanjärvi

Pivanjärvi sijaitsee Mäntsälän kunnan eteläosassa lähellä Pornaisten rajaa Isojärven valuma-alueella. Pivanjärven rannalla on muutama kesämökki. Fosforikuormitus aiheutui vuonna 1991 pääosin luonnonhuuhtoumasta (75 %) ja laskeumasta (16 %) (Henriksson ja Myllyvirta 1991). Pivanjärvi on kalkittu 1970-luvulla.

Pivanjärvi

- pinta-ala 11,48 ha
- suurin syvyys 7,1 m
- rantaviiva 1,44 km

2.6 Sahajärvi

Sahajärvi eli Hautjärvi sijaitsee Mäntsälän kunnan koillisosassa Porvoonjoen vesistöalueella, Savijoen-Rapuojan alueella. Järvi on pinta-alaltaan 192,51 hehtaaria. Sahajärven suurin syvyys on 10,4 metriä ja keskisyvyys 4,25 metriä. Sahajärnessä on laakea syväne, mutta vähintään 8 metrin syvyyttä aluetta on

alle 5 % järven tilavuudesta. Sahajärven vedenkorkeutta on laskettu 1950-luvulla. Töiden yhteydessä perattiin järveen laskeva Hanhioja ja sen sivuhaarat. Vedenpinnan lasku on ilmeisesti ollut noin puoli metriä (Luokkanen ym. 1991). Sahajärven teoreettinen viipymä on 1 v 2 kk (428 vuorokautta). Järnessä on kolme pientä saarta.

Sahajärvi eli Hautjärvi

- pinta-ala 192,51 ha
- suurin syvyys 10,4 m
- keskisyvyys 4,25 m
- tilavuus 8,2 milj. m³
- rantaviiva 9,8 km

Sahajärvi kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen. Järven tyyppinä on runsasravinteiset järvet (Rr). Järven ekologinen luokka on ollut kaikilla kolmella luokittelukerralla (vuonna 2008, 2013 ja 2019) tyydyttävä. Sahajärvellä on todettu sinileväesiintymiä. Sahajärvellä esiintyy kesäaikaan happivajausta pohjan läheisessä kerroksessa.

Järven valuma-alueen pinta-ala on 25,6 km². Valuma-alueesta noin 70 % on metsää ja 13 % peltoa. Järven rannat ovat lähes kauttaaltaan asutuksen piirissä. Vuonna 1991 järven valuma-alueella asui noin 250 vakituista asukasta ja järven rannoilla oli noin 70 kesämökkiä (Hagman ym. 2008). Kiinteistöillä ei ole keskitettyä viemärointiä, vaan kiinteistöt käsittelevät jätevetensä kiinteistökohtaisesti. Sahajärven laskennallisesta fosforikuormituksesta aiheutui vuonna 1991 58 % peltoviljelystä ja 13,5 % haja- ja loma-asutuksesta (Henriksson ja Myllyvirta 1991).

Sahajärvellä on yleistä virkistyskäyttöä kuntalaisille ja järven länsipuolella sijaitsee kunnan virkistysalue. Ranta-asutusta on varsin paljon. Sahajärvellä on kaksi kunnan uimarantaa. Toinen rannoista sijaitsee Sahajärven virkistysalueella, toinen järven eteläpäässä. Järven kaakkoisosaan rajautuu Hautjärven 2-luokan pohjavesialue, jolla sijaitsee myös Hautjärven luonnonsuojelualue.

2.7 Venunjärvi

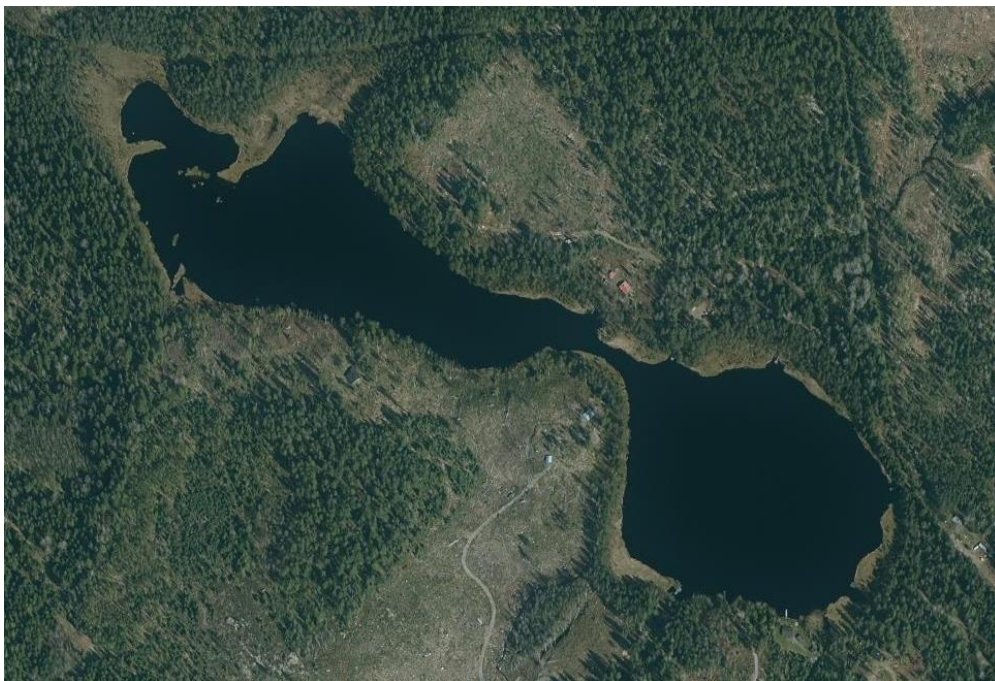
Venunjärvi sijaitsee Mäntsälän kunnan itäosassa lähellä Pukkilan rajaa Mäntsälänjoen valuma-alueella. Venunjärvi muodostuu kahdesta altaasta, jotka molemmat ovat syvimillään vähän yli 5 metriä. Järven valuma-alueen pinta-ala on 0,7 km². Valuma-alueesta suurin osa on metsää (68 %). Soiden osuus on 18 %, peltoja ei ole lainkaan (Hagman ym. 2008). Venunjärven rannalla on jonkin verran kesämökkejä.

Venunjärvi

- pinta-ala 10,70 ha
- suurin syvyys 5,6 m
- keskisyvyys 2,7 m
- rantaviiva 2,6 km

Venunjärven laskennallisesta fosforikuormituksesta suurin osa (69 %) oli vuonna 1991 peräisin luonnonhuuhtoumasta. Metsätalouden osuus oli 6,1 % ja loma-asutuksen vain 2,5 % (Henriksen ja Myllyvirta 1991). Venunjärven länsipuolelta alkaa Metsäkulman Natura-luonnonsuojelualue, joka on osittain järven valuma-alueella.

Järveen tulee vettä läntisen altaan pohjoisrannalla sijaitsevalta Rajasuolta, joka on osittain ojitettu, sekä hajavaluntana muualtakin. Järven luusua sijaitsee läntisen altaan etelälaidalla. Veden teoreettinen viipymä järvestä on 495 vuorokautta. Vesi vaihtuu ilmeisesti hitaammin itäisessä altaassa, koska sekä tulo- että laskuoja sijaitsevat järven länsipäässä (Luokkanen ym. 1991).

2.8 Vähäjärvi

Vähäjärvi sijaitsee Pitkäjärven eteläpuolella Mäntsälänjoen valuma-alueella. Vähäjärvi on saareton ja matala, syvimmillään vain 2 metriä. Järvi on tyypillinen ruskeavetinen humusjärvi. Järven valuma-alueen pinta-ala on vain

0,6 km² ja valuma-alueesta suurin osa (70 %) on metsää. Soita valuma-alueella on 12 %, peltoja ei ole lainkaan (Hagman ym. 2008). Vähäjärven rannalla on jonkin verran kesämökkejä. Veden teoreettinen viipymä järvessä on 313 vuorokautta (Luokkanen ym. 1991).

Vähäjärven on arvioitu vuonna 1991 olevan pääosin luonnonhuhhtouman ja ilmaperäisen laskeuman kuormittama. Näiden osuudet järven laskennallisesta fosforikuormituksesta olivat tuolloin 62 % ja 32 %. Loma-asutuksen osuus oli tuolloin vain 1,4 % (Henriksson ja Myllyvirta 1991).

Vähäjärven kasvillisuus koostuu ainakin kelluslehtisiin kuuluvista ulpukoista ja lumpeista sekä uposlehtisistä ahven- ja uistinvidasta (Hagman ym. 2008).

Vähäjärvi

- pinta-ala 11,03 ha
- suurin syvyys 2,0 m
- rantaviiva 1,46 km

3 Näytteenotto ja analyysimenetelmät

Vesinäytteet otettiin vuosina 2018 ja 2019 kaksi kertaa, kesä- ja elokuussa. Vuonna 2018 otettiin vesinäytteet Hunttijärvestä, Isojärvestä, Kilpijärvestä ja Sahajärvestä eli Hautjärvestä. Vuonna 2019 otettiin vesinäytteet Iso-Vuotavasta, Pivanjärvestä, Venunjärvestä ja Vähäjärvestä.

3.1 Näytteenottopaikat

Näytteenottopaikat on valittu järvien syvänteistä, jolloin saadaan mahdollisimman kattava kuva järven olosuhteista pinnasta pohjaan. Näytteenottopaikat on merkitty GPS-paikantimella, jotta näyte saadaan jatkossakin samalta paikalta (taulukko 2). Jatkossa Kilpijärven näytteenottopaikkana on kuitenkin tarkoitus käyttää keskiosan paikan sijaan näytteenottopaikkaa Pillikari 7. Pillikarin havaintopaikka on syvyyskartoituksen mukaan Kilpijärven syvin kohta. Myös Uudenmaan ELY-keskus on käyttänyt Pillikarin näytteenottopaikkaa vuodesta 2016 lähtien.

Taulukko 2. Näytteenottopaikkojen sijainti ETRS-TM35FIN-koordinaatteina.

Järvi	Koordinaatit (P)	Koordinaatit (I)
Hunttijärvi Takaranta 5	6736744	415508
Isojärvi keskiosa 1	6714532	409600
Iso-Vuotava keskiosa 1	6725384	412645
Kilpijärvi keskiosa 3	6730284	402692
Pivanjärvi keskiosa 1	6714313	412579
Sahajärvi Heponiemi 1	6733270	416814
Venunjärvi itäosa 1	6724035	414114
Vähjärvi keskiosa 1	6730721	406513

3.2 Näytteenottomenetelmät

Vesinäytteet otettiin vuosina 2018 ja 2019 Limnos-noutimella näytteenotto-ohjelman mukaisista syvyyksistä. Näytepullot laitettiin välittömästi kylmälaukkuun, jossa ne kuljetettiin laboratorioon. Happinäytteet kestävästiin lisäämällä näytepulloon välittömästi 1 ml mangaanikloridiliuosta ja alkaalista natriumjodidiliuosta. Klorofylli *a*-näytteet otettiin kokoomanäytteinä 0 - 2 metrin vesikerroksesta, paitsi Isojärveltä, Kilpijärveltä ja Vähjärveltä, joista näyte otettiin 0 - 1 metrin vesikerroksesta johtuen järvien mataluudesta.

Säähavainnot sekä tuuli- ja lämpöolosuhteet kirjoitettiin muistiin maastossa. Lämpötila katsottiin Limnos-noutimessa olevasta lämpömittarista. Näkösyvyys mitattiin Limnos-noutimen valkoisen kannen (halkaisija 11 cm) avulla veneen varjopuolelta. Noudin laskettiin niin alas, ettei kansi erottunut ja kun kansi tuli näkyviin, otettiin syvyys muistiin. Saadusta syvyydestä vähennettiin vielä näytteenottimen korkeus (40 cm). Vaihtoehtoisesti näkösyvyys mitattiin näkösyvyyslevyn (Secchi-levy) avulla.

Vesinäytteenotosta vastasi Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristönsuojelun palveluyksikkö. Vuosina 2018 ja 2019 näytteet analysoitiin Metropolilabissa. Tutkimustulokset on toimitettu ympäristötiedon hallintajärjestelmä Herttaan.

3.3 Kasviplankton-, pohjaeläin- ja vesikasvinäytteenotto

Sahajärven syvänteestä otettiin Uudenmaan ELY-keskuksen toimeksiannosta pohjaeläinnäytteet 26.10.2016. Näytteet otti Ramboll Finland Oy. ELY-keskus tilasi Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:ltä näytteiden määrittämisen sekä raportoinnin. Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:ssä näytteiden määrittämisestä ja raportoinnista vastasi vesistöasiantuntija, hydrobiologi FM Aki Mettinen. Näytteitä on otettu suosituksen mukainen vähimmäismäärä eli 6 nostoa Ekman-pohjanoutimella (yhden noston näyteala 289 cm²). Näytteenotossa on noudatettu standardia SFS 5076 ja Suomen ympäristöhallinnon ohjeita (Mettinen 2019).

Kasviplanktonnäytteet otettiin Uudenmaan ELY-keskuksen toimeksiannosta päällysvedestä 0–2 m:n (matalissa järvissä 0–1 m:n) kokoomanäytteinä Limnos-noutimella ja ne säilöttiin happamalla Lugol-liuoksella. Kasviplanktonnäytteet otettiin Hunttijärvestä Takarannan näytepisteeltä 27.7.2016 ja 22.8.2016, Isojärven keskiosan näytepisteeltä 20.7.2016, Kilpijärven Pillikarin näytepisteeltä 27.7.2016 ja Sahajärven Heponiemen näytepisteeltä 27.7.2016. Kaikki näytteet otti Ramboll Finland Oy. Suurimman osan näytteistä mikroskopioivat Jonna Koivunen ja Arja Palomäki (Nab Labs Oy) ja sekä osan Eeva-Katriina Einola (Helsingin yliopiston Lammin biologinen asema) (Koivunen ja Palomäki 2017).

Hunttijärvellä toteutettiin kesällä 2016 vesikasvikartoitus tarkennetulla päävyöhykelinjamennetelmällä, jossa kunkin lajin peittävyys ja yleisyys arvioidaan vain kerran kultakin linjalta. Kasvillisuutta havainnoitiin vesikiikarilla, haraamalla ja videoimalla. Hunttijärvelle tehtiin 6 linjaa, jotka kartoitettiin 27.7.2016 (Syväranta 2016).

Vuosien 2016 tulokset raportoidaan tässä julkaisussa, koska kyseiset järvet eivät olleet mukana Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen vuosien 2016 ja 2017 näytteenotto-ohjelmassa.

3.4 Muut seuranta- ja tarkkailuohjelmat

Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen terveysvalvonta tarkkailee veden laatua järvien uimarannoilla vähintään kolme kertaa uimakauden 15.6. - 31.8. aikana. EU-rannoilta uimavesinäytteet otetaan neljä kertaa kesän aikana. Mäntsälässä tarkkailuun kuuluvat Saaren (Hunttijärvi) ja Keravanjärven EU-uimarannat sekä Hautjärven ranta (Sahajärvi), Levannon ranta (Hunttijärvi), Keravanjärven seurakunnan ranta, Onkimaan ranta (Isojärvi), Sälinkään ranta (Kilpijärvi) ja Sahajärven ulkoilualueen ranta. Uimavesitarkkailun tuloksia ei ole käsitelty tässä raportissa. Tulokset löytyvät Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen Internet-sivuilta https://www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi/keskiuudenmaanymparistokeskus/sivu.tpl?siivu_id=2059;d=2059.

Hunttijärvi on mukana valtakunnallisessa leväseurannassa.

Mäntsälän järvillä ei ole velvoitetarkkailuja.

3.5 Tulosten tarkastelu

Vesinäytteiden tutkimustulosten tulkinassa käytettiin apuna julkaisua Opasvihkonen vesistö-tulosten tulkitsemiseksi (Oravainen 1999). Vesianalyysitulokset vuosilta 2018 ja 2019 on esitetty graafisissa kuvaajissa erikseen sekä yhdessä aikaisempien tulosten kanssa, jos sellaisia on ollut olemassa, pitkän aikavälin kehityssuuntien havainnollistamiseksi. Lisäksi vuosien 2018 ja 2019 tuloksia verrattiin kullekin pintavesityypille määritettyihin raja-arvoihin, jotka löytyvät ympäris-tötiedon hallintajärjestelmä Hertasta (www.syke.fi/avoindata).

Pintavedellä tarkoitetaan tässä raportissa pinnan läheistä (1 m) vesikerrosta. Klorofylli α -pitoi-suuksia on tarkasteltu 0 - 1 m tai 0 - 2 m vesikerroksesta. Klorofyllipitoisuus kuvaa lehtivihreä-listen planktonlevien runsautta vedessä. Tulos on suoraan verrannollinen levämäärään ja siten järven rehevyytasoon (Oravainen 1999). Alusvedellä tarkoitetaan harppauskerroksen alapuo-lista vettä, tässä raportissa lähinnä 1 m pohjan yläpuolella olevaa vesikerrosta. Isojärven ja Kil-pijärven osalta alusvesi voi olla myös 0,5 m pohjan yläpuolella oleva vesikerros. Alusveden hap-pipitoisuutta seuraamalla saadaan kuva pohjaeläinten elinolosuhteista. Lisäksi alusveden happi-pitoisuus eri vuodenaikoina vaikuttaa merkittävästi pohjasta mahdollisesti liukeneviin ravinte-iisiin ja rautaan. Sen avulla voidaan arvioida sisäisen kuormituksen mahdollista toteutumista jär-vessä. Sisäisellä kuormituksella tarkoitetaan tilannetta, jossa järven pohjasedimenttiin varastoi-tunutta fosforia vapautuu uudelleen levien käyttöön alusveden hapettomuuden seurauksena. Fosforia voi vapautua pohjasta myös tuulten tai kalojen sekoittaessa järven pohjaa.

Sisäisen kuormituksen kannalta ongelmallisimpia ajankohtia ovat kevättalvi ja loppukesä. Kevät-talvella järven vesi on jään alla lämpötilan mukaan kerrostunut siten, että kylmä vesi on pinnassa ja lämpimämpi, +4-asteinen vesi lähellä pohjaa. Jos jääpeitteinen aika kestää kauan ja järven pohjaan on painunut paljon hajotettavaa orgaanista ainesta, hajottajabakteerit käyttävät hapen loppuun pohjan lähellä. Mitä rehevämpi järvi on, sitä enemmän siellä on hajotettavaa orgaanista ainesta.

Jos veden happipitoisuus alittaa 5 mg/l, alkaa useimmilla kaloilla esiintyä hapen puutteesta joh-tuvia oireita. Mikäli hapen pitoisuus laskee edelleen arvoon 1 - 2 mg/l, pohjasedimentin rauta alkaa vähitellen pelkistyä ja vapauttaa sitomaansa fosforia. Jos hapen pitoisuus laskee nolnaan, fosforin ja raudan liukeneminen sedimentistä kasvaa, mikä näkyy korkeina fosforin ja raudan pitoisuuksina vesinäytteissä. Pohjaeläinten ja kalojen elämä pohjan lähellä tulee mahdotto-maksi. Tilanne korjaantuu vasta jäiden lähdettyä, kun pintavesi lämpenee, lämpötilaerot tasoit-tuvat ja koko vesimassa sekoittuu pohjaa myöten tuulten vaikutuksesta. Kevättäyskierroksi kut-suttu tilanne tuo hapekasta vettä myös pohjalle ja happitilanne korjaantuu.

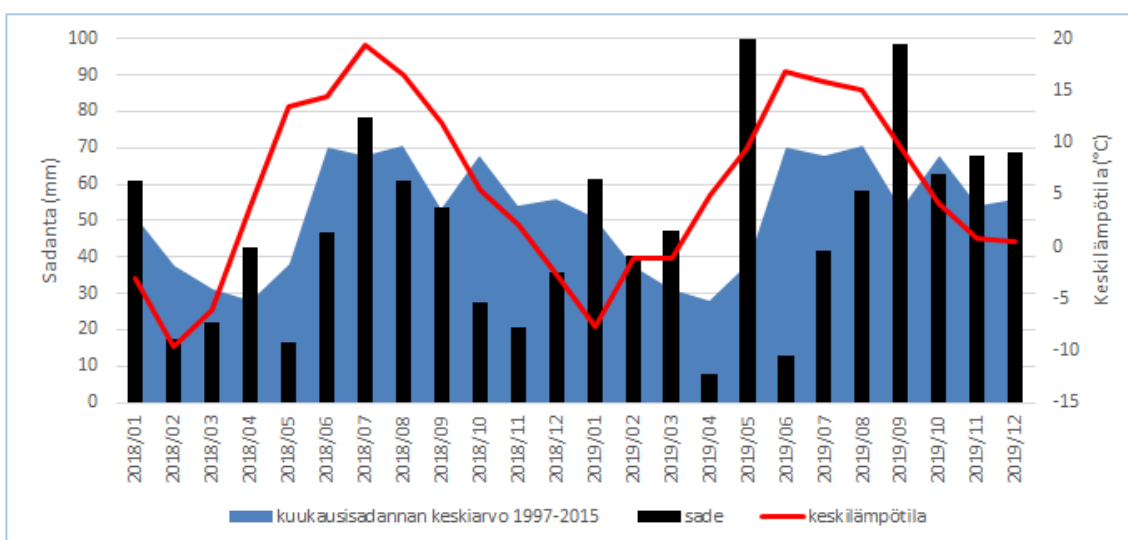
Keväällä ja kesällä pintavedet lämpenevät ja kylmä vesi painuu pohjalle. Tämän seurauksena järveen muodostuu kesäkerrostuneisuus. Lämpimän pintavesikerroksen alla on harppauskerros, jonka alla on viileä alusvesikerros. Jos järvi on rehevä, sen pintakerroksessa muodostuu kesän aikana runsaasti levä- ja kasviainesta, joka painuu vähitellen pohjaan ja kuluttaa happea hajo-tessaan. Lämpötilakerrostuneisuuden takia vesikerrokset eivät sekoitu, eikä happea pääse se-koittumaan yläpuolisista vesikerroksista syvänteeseen. Tämän seurauksena happi voi loppua alusvedestä heinäkuun lopussa tai elokuun aikana. Vasta kun pintavedet alkavat viilentyä elo-syyskuun vaihteessa, lämpötilakerrostuneisuus purkautuu ja vesimassa sekoittuu tuulten ansi-osta. Tällöin myös hapellista pintavettä pääsee syvänteeseen ja happitilanne korjaantuu luon-nollisella tavalla pitkäksi ajaksi.

Alusveden happipitoisuuden tarkastelussa tulee ottaa huomioon myös hapen kyllästysaste. Kylmään veteen liukenee enemmän happea kuin lämpimään ja kylmässä vedessä myös bakteerien hajotustoiminta ja hapen kulutus on vähäisempää kuin lämpimässä vedessä. Siten kylmässä vedessä pienempikin hapen pitoisuus riittää eliöille. Veden happipitoisuus vaikuttaa myös värilukuun. Väri vaihtelee vedessä olevien humusaineiden sekä esimerkiksi raudan ja mangaanin määrästä riippuen. Pohjalla väriluku on usein suurempi kuin pinnassa. Tämä johtuu siitä, että pohjalla on usein hajotustoiminnasta johtuen vähemmän happea. Hapen loppuessa kokonaan, monet metallit muuttuvat liukoiseen muotoon ja nostavat näin värilukua.

4 Säätila ja hydrologiset olosuhteet

Vuosien välinen vaihtelu vedenlaadussa selittyy osaksi säätilan vaihteluilla. Sen vuoksi raportissa kuvataan vuosien 2018 ja 2019 ilmasto-olosuhteita (kuva 2). Kuivina vuosina valuma-alueelta järviin huuhtoutuva kuormitus jää yleensä vähäiseksi. Suuri sadanta puolestaan lisää valuma-alueelta järveen huuhtoutuvien maa-aineksen, fosforin ja typen määriä, etenkin jos sade tulee kasvipeitteettömänä aikana lokakuusta huhtikuuhun. Viime vuosina yleistyneet leudot talvet ovat lisänneet talviaikaista kuormitusta, kun lumipeite suojaa maata aiempaa lyhyemmän ajan.

Sateisuuden seurauksena myös rakennetuilta alueilta tulevien hulevesien määrä kasvaa. Hulevesien mukana puroihin ja järviin voi huuhtoutua maa-aineksen ja ravinteiden lisäksi haitta-aineita, kuten öljyä, raskasmetalleja sekä PAH- ja VOC-yhdisteitä. Valuma-alueelta huuhtoutuvat ravinteet aiheuttavat järvissä rehevöitymistä ja mahdollisesti leväkukintoja ja hulevesien haitta-aineet yleistä nuhraantumista sekä virkistyskäyttöarvon laskua. Mäntsälän järvissä hajakuormitus on kuitenkin merkittävämpää kuin rakennetuilta alueilta tuleva kuormitus.

Kuva 2. Kuukausisadanta (mm/kk) ja kuukauden keskilämpötila vuosina 2018 - 2019 Mäntsälän Hirvihaaran sääasemalla. Lähde: Ilmatieteen laitos.

Syksyllä 2017, etenkin lokakuussa, satoi poikkeuksellisen paljon. Tammikuu 2018 oli tavanomaista lauhempi, kun taas helmikuu oli tavanomaista kylmempi. Erityisesti kuukauden loppupuolisko oli ajankohtaan nähden varsin kylmä. Sademäärän suhteen tammikuu oli jonkin verran tavanomaista sateisempi, kun taas helmikuussa oli tavanomaista kuivempaa. Lunta oli helmikuun päättyessä koko maassa. Talvi 2018 oli viides peräkkäinen talvi, kun suuressa osassa maata oli tavanomaista leudompaa. Eteläisessä Suomessa järvet jäätyivät monin paikoin vasta tammikuussa. Helmikuun päättyessä jäänpaksuus oli maan etelä- ja keskiosassa yleisesti 25 – 40 cm.

Maaliskuu 2018 oli harvinaisen kylmä. Sademäärä jäi Mäntsälässä jonkin verran tavanomaista vähäisemmäksi. Lunta oli maaliskuun päättyessä koko maassa. Vesistöjen jäänpaksuudet ja maaperän routakerros kasvoivat maaliskuussa. Maan etelä- ja keskiosassa jään kokonaispaksuus oli maaliskuun lopussa pääosin 35 – 50 cm. Terminen kevät pääsi vauhtiin huhtikuun ensimmäisellä

viikolla maan etelä- ja keskiosassa, mikä on etelän osalta 1 – 2 viikkoa tavanomaista myöhemmin. Huhtikuun 10. päivän jälkeen järvijäät alkoivat heiketä vauhdilla maan etelä- ja länsiosassa. Maan lounais- ja eteläosassa järvijäät lähtivät huhtikuun lopulla. Jäiden lähtö oli 2000-luvulle myöhäinen, mutta pitkän ajan keskiarvoihin nähden tavanomainen.

Ilmatieteen laitoksen tilastojen mukaan toukokuu 2018 oli Suomen mittaushistorian lämpimin. Hellepäiviä, jolloin päivän ylin lämpötila on yli 25 astetta, oli toukokuussa enemmän kuin koskaan mittaushistorian aikana. Toukokuun helteet lämmittivät järvisedet ajankohtaan nähden erittäin lämpimiksi maan eteläosassa. Toukokuun sateet painottuivat suuressa osassa maata vain kuukauden ensimmäisiin päiviin ja sademäärä jäi tavanomaista pienemmäksi.

Kevät 2018 eli maaliskuu-toukokuu oli keskilämpötilaltaan tavanomainen tai hieman tavanomaista lämpimämpi. Ennätyslämmintä toukokuuta kompensoi varsin kylmä maaliskuu. Sademääriltään kevät oli tavanomaista vähäsateisempi suuressa osassa maata. Tavanomaista kuivempi kevät kompensoi syksyn/talven 2017 - 2018 sateiden vaikutuksia järviin.

Kesäkuun 2018 keskilämpötila oli lähellä pitkän ajan keskiarvoja. Heinäkuu 2018 puolestaan oli erittäin lämmin. Mäntsälässä kuukauden keskilämpötila oli 19,4 astetta. Heinäkuun alussa järvisedet olivat yleisesti hieman ajankohdan keskimääräistä viileämpiä, mutta järvivesien lämpötilat kääntyivät hellejakson alettua nousuun koko maassa. Heinäkuun puolivälistä lähtien pintaveden lämpötilat olivat koko maassa useita asteita ajankohdan keskiarvoa ylempiä. Sademäärä oli heinäkuussa Mäntsälässä hieman tavanomaista suurempi. Elokuussa oli jonkin verran tavanomaista lämpimämpää.

Ilmatieteen laitoksen tilastoissa kesä-elokuu oli vuonna 2018 noin kaksi astetta tavanomaista lämpimämpi. Näin lämmin kesä toistuu Suomessa keskimäärin 20 – 30 vuoden välein. Jos kesätarkastelu laajennetaan koskemaan myös toukokuuta, oli kulunut kesä Suomen mittaushistorian lämpimin. Hellepäiviä oli paikkakunnasta riippuen 10 – 30 tavanomaista enemmän.

Syyskuu 2018 oli lämpöoloiltaan kaksijakoinen. Kuukauden alku ja keskivaihe olivat selvästi tavanomaista lämpimämpiä, kun taas loppu oli tavanomaista kylmempi. Syyskuun sademäärä Mäntsälässä oli hyvin lähellä vuosien 1997 - 2015 keskiarvoa. Niin loka-, marras- kuin joulukuun sademäärät jäivät keskiarvojen alapuolelle. Syksy eli syys-marraskuu oli suuressa osassa maata 1 – 3 astetta tavanomaista lämpimämpi. Näin lämmin syksy esiintyy Suomessa keskimäärin kerran kymmenessä vuodessa.

Vuosi 2018 muistetaan etenkin erittäin lämpimästä ja kuivasta kesästä. Kesän (kesä-elokuu) keskilämpötila Mäntsälässä oli 16,8 °C. Koko vuoden 2018 keskilämpötila Mäntsälässä oli 5,5 °C ja vuosisadanta 482 mm. Vuosisadanta jäi selvästi alle vuosien 1997 – 2015 keskiarvon 625 mm.

Tammikuu 2019 alkoi Aapeli-myrskyllä, jossa maa-alueillakin mitattiin myrskytuuskia. Sisämaassa satoi 20 senttimetriä lunta, ja tykkylumi aiheutti vahinkoja. Tammikuun keskilämpötila oli jonkin verran tavanomaista kylmempi, kun taas helmikuu oli selvästi tavanomaista leudompi. Talvi eli joului-helmikuu oli maan etelä- ja keskiosassa reilun asteen tavanomaista leudompi.

Maaliskuu ja etenkin toukokuu 2019 olivat tavanomaista sateisempia, kun taas huhtikuussa satoi poikkeuksellisen vähän. Maan etelä- ja keskiosassa kevään, eli maaliskuu-toukokuun, keskilämpötila oli monin paikoin harvinaisen korkea. Kevään keskilämpötiloja nosti erityisesti harvinaisen

lämmin huhtikuu. Lämpimän huhtikuun johdosta järvet kerrostuivat nopeasti ja voimakkaasti melkein heti jäiden lähdön jälkeen.

Kesäkuu 2019 oli harvinaisen lämmin ja vähäsateinen. Myös heinä- ja elokuussa sademäärät jäivät alle keskimääräisen. Heinäkuun lämpötila oli hyvin lähellä pitkän ajan keskiarvoja, mutta heinäkuussa lämpötila vaihteli kuitenkin laidasta laitaan. Kuukausi alkoi hyvin koleana. Kuukauden puolivälin jälkeen sää alkoi vähitellen lämmentä, ja kuukauden viimeisenä viikonloppuna lämpötila nousi jopa poikkeuksellisen korkeaksi. Myös elokuu alkoi viileänä, mutta lämpeni selvästi kuukauden loppua kohden. Tilastoihin nähden kesä eli kesä-elokuu oli lähes koko maassa tavanomaista kuivempi, sillä sademäärät jäivät yleisesti alle puoleen tavanomaisesta.

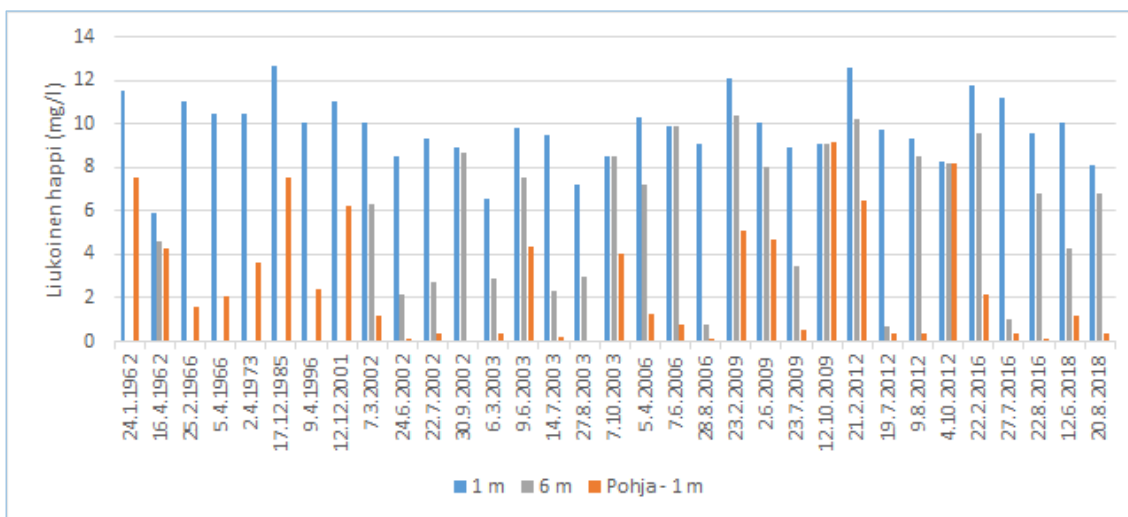
Harvinaisen kuivan kesän jälkeen syyskuussa 2019 satoi selvästi tavanomaista enemmän. Syyskuun sademäärä oli 98,7 mm, kun kuukauden pitkänajan keskiarvo (1997 - 2015) on vain 53 mm. Myös marras- ja joulukuun sademäärät olivat jonkin verran keskimääräistä suuremmat. Suuret sademäärät saattavat hyvinkin vaikuttaa vuoden 2020 vedenlaatutuloksiin. Syksy eli syys-marraskuu oli suurimmassa osassa maata keskilämpötilaltaan melko tavanomainen.

Joulukuussa 2019 keskilämpötila oli 3 – 6 astetta tavanomaista korkeampi. Lämmin loppuvuosi aiheutti sen, etteivät järvet päässeet jäätymään normaaliin tapaan. Ilmatieteen laitoksen tilastojen mukaan vuosi 2019 oli lähes koko maassa tavanomaista lämpimämpi. Vuoden 2019 keskilämpötila Mäntsälässä oli 5,6 °C ja vuosisadanta 668 mm.

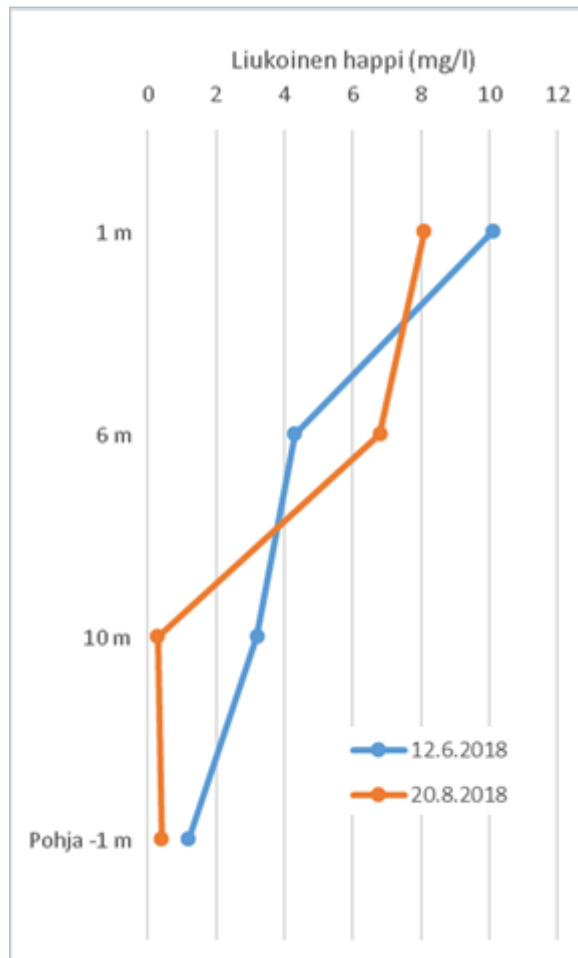
5 Tutkimustulokset

5.1 Hunttijärvi

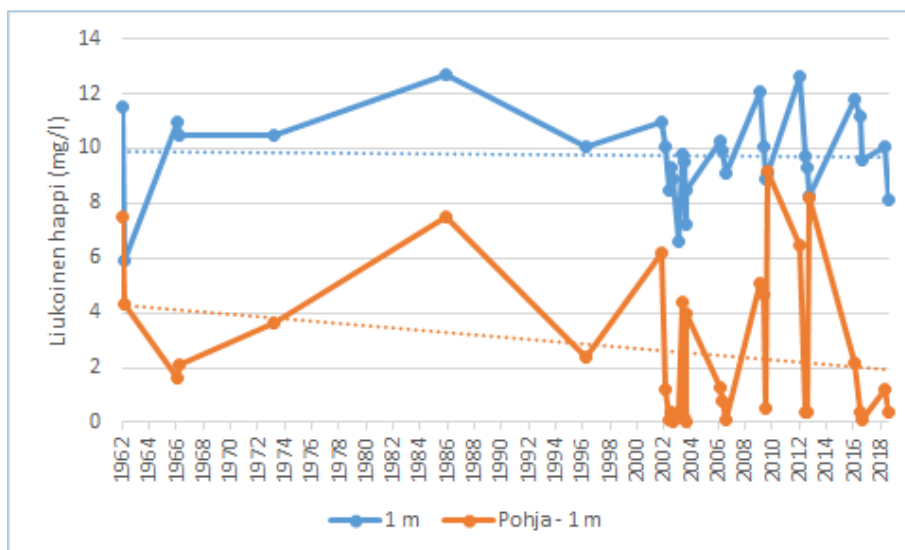
Happipitoisuus on ollut Hunttijärven syvänteessä usein lähellä nollaa loppupalvesta ja alkukeväästä. Samoin loppukesäisin Hunttijärven syvänte on ollut lähes hapeton ja alhaisia happipitoisuuksia on havaittu kuuden metrin syvyydessä (kuva 3). Vuonna 2018 alusveden happipitoisuus oli jo 12.6. näytekeralla varsin alhainen (hapen kyllästysprosentti 10 %, liukoinen happi 1,2 mg/l). 20.8.2018 näytekeralla alusveden happipitoisuus oli edelleen laskenut (hapen kyllästysprosentti 0,4 %, liukoinen happi 3 %). Myös 10 metrin syvyydellä happipitoisuus oli elokuun mitauksessa yhtä alhainen kuin alusvedessä. Kuuden metrin syvyydessä happipitoisuus pysyi kuitenkin melko hyvänä (kuva 4). Pitkän ajan tarkastelussa Hunttijärven pohjan läheisen veden happipitoisuus näyttäisi olevan laskusuunnassa (kuva 5).

Kuva 3. Liukoisin hapen pitoisuus Hunttijärven eri vesikerroksissa vuosina 1962 - 2018.

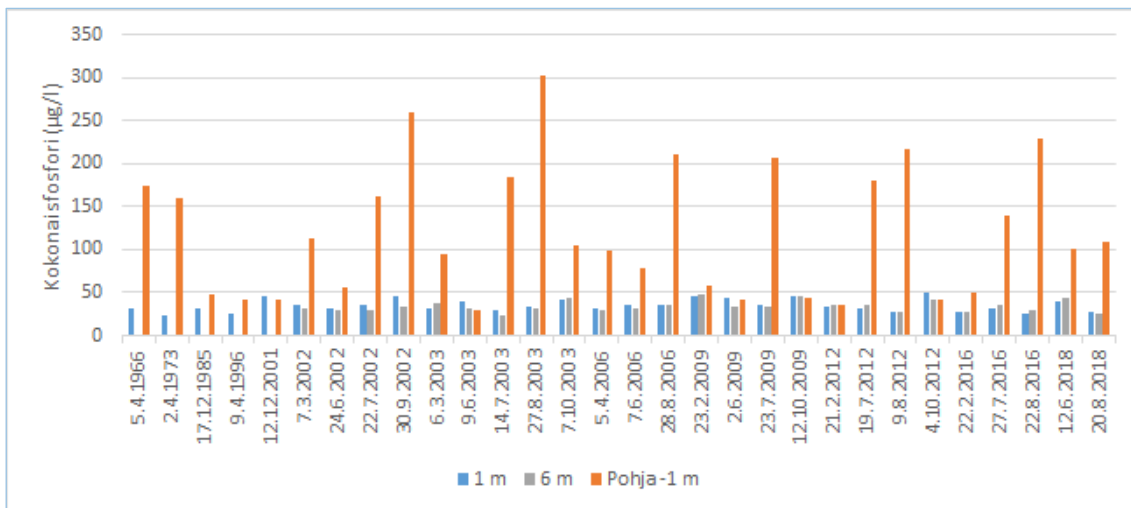
Kuva 4. Happitilanteen kehitys Huntjärvässä vuonna 2018.

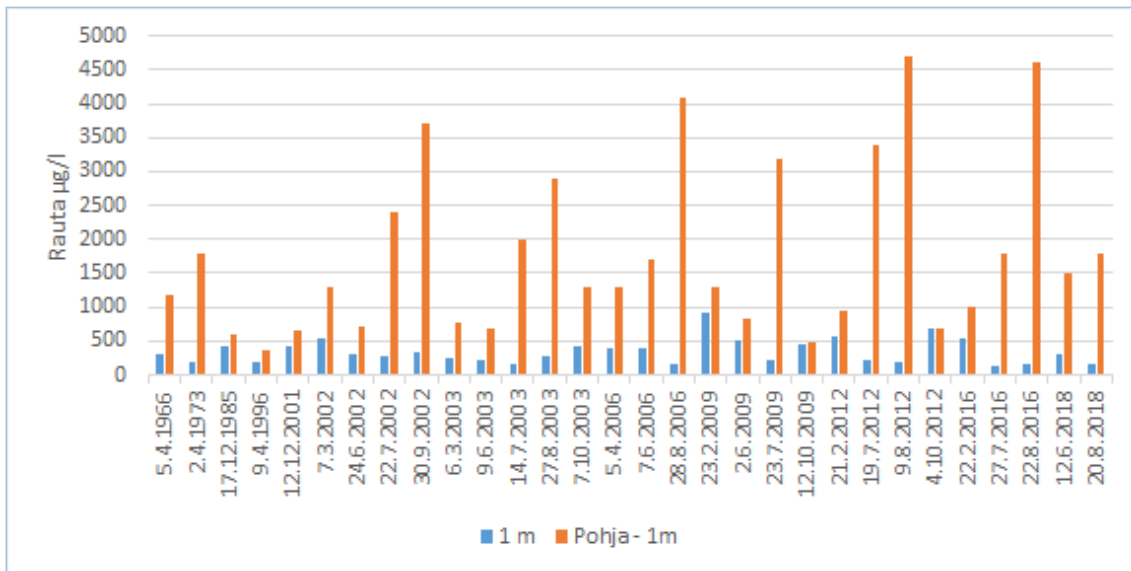
Kuva 5. Liukoisen hapen pitoisuus Huntjärvässä vuosina 1962 - 2018. Katkoviivat ovat trendiviivoja.

Vuoden 2018 kesällä Hunttijärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus oli 39 µg/l (12.6.) ja 28 µg/l (20.8.). Alusveden kokonaisfosforipitoisuus puolestaan sai arvot 100 µg/l (12.6.) ja 110 µg/l (20.8.) (kuva 6). Alusveden alhainen happipitoisuus näkyy alusveden kokonaisfosforipitoisuuksissa. Kun alusvedestä loppuu happi, tulee sedimenttiin sitoutunut fosfaatti liukoiseen muotoon ja alusveden kokonaisfosforipitoisuus nousee selvästi. Tätä kutsutaan sisäiseksi kuormitukseksi. Alusveden alhainen happipitoisuus kuvastuu myös alusveden rautapitoisuuteen, joka kohoaa selvästi. Hunttijärven alusveden rautapitoisuus sai kesällä 2018 arvot 1500 µg/l (12.6.) ja 1800 µg/l (20.8.) (kuva 7). Raudan liukoisuus sedimentistä veteen riippuu oleellisesti happitilanteesta. Hapettomissa oloissa niukkaliukoinen rauta 3 -ioni pelkistyy rauta 2 -ioniksi, jonka liukoisuus veteen on oleellisesti suurempi.

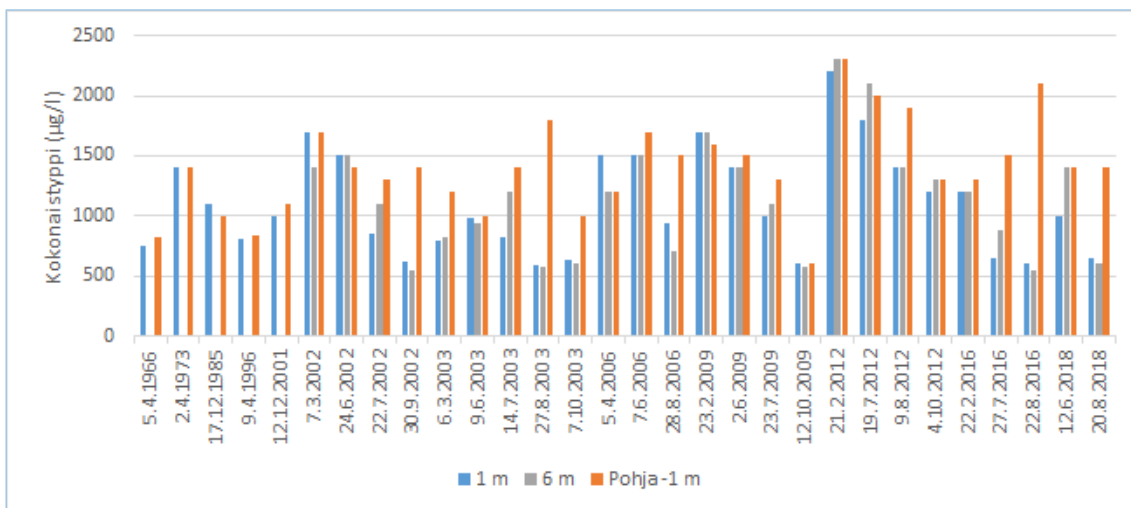
Hunttijärven kokonaistyyppipitoisuus sai kesällä 2018 pintavedessä arvot 1000 µg/l (12.6.) ja 650 µg/l (20.8.). Alusvedessä kokonaistyyppipitoisuus sai molemmilla kerroilla arvon 1400 µg/l (kuva 8). Hunttijärvi kuuluu pintavesityyppiin runsasravinteiset järvet (Rr). Verrattuna runsasravinteisen järvityypin raja-arvoihin, Hunttijärven päällysveden kokonaisfosforipitoisuus kuvasti erinomaista luokkaa. Hunttijärven päällysveden kokonaistyyppipitoisuus puolestaan kuvasti erinomaista tai tyydyttävää luokkaa.

Kuva 6. Kokonaisfosforipitoisuus Hunttijärven vuosina 1966 - 2018.

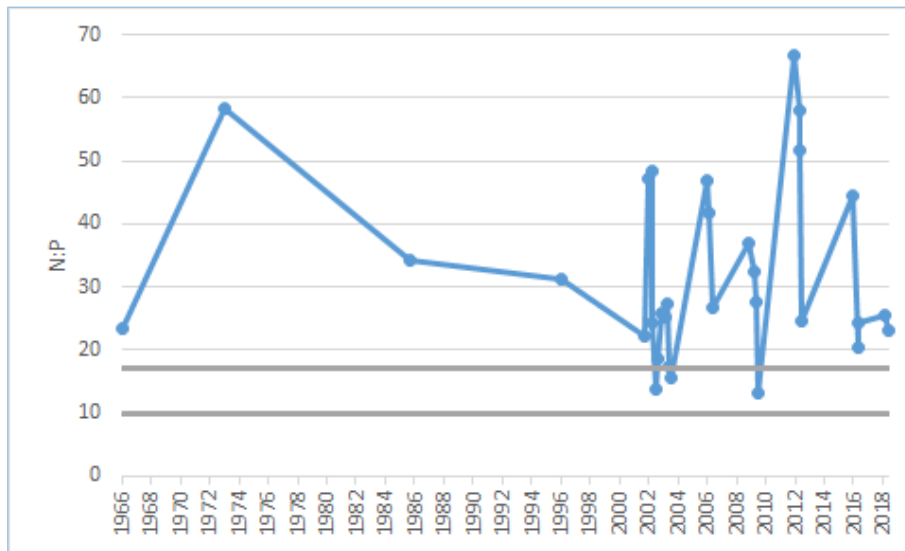

Kuva 7. Raudan pitoisuus Hunttijärnessä vuosina 1966 - 2018.

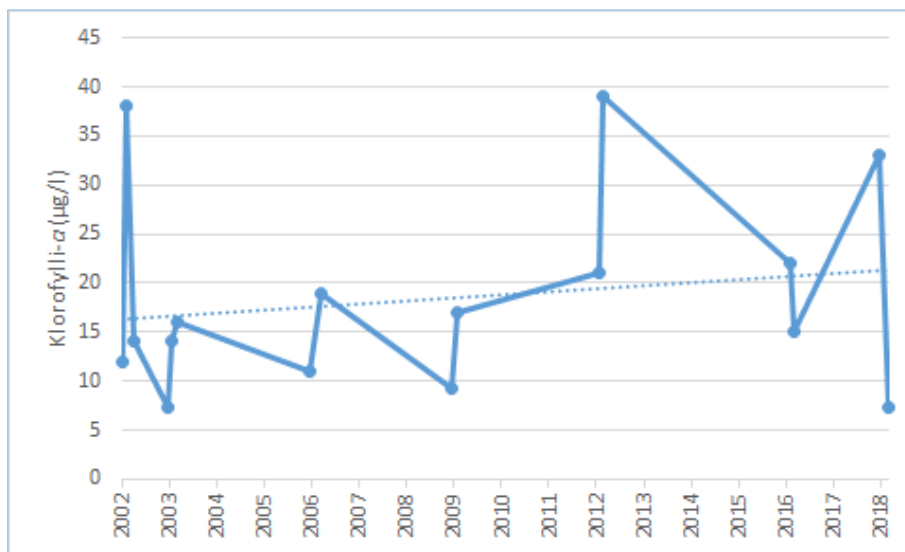

Kuva 8. Kokonaistypippitoisuus Hunttijärnessä vuosina 1966 - 2018.

Typen (N) ja fosforin (P) pitoisuuksien suhde antaa viitteitä siitä, mikä ravinne toimii minimitiekijänä eli rajoittaa levätuotantoa järnessä. Kun N:P-suhde on 10 - 17, sekä typpi että fosfori voivat rajoittaa levätuotantoa. Kun N:P-suhde ylittää arvon 17, fosforin saanti alkaa vähitellen rajoittaa levätuotantoa. Suhdeluvut ovat kuitenkin vain suuntaa-antavia, sillä ravinteiden lisäksi monet muutkin tekijät vaikuttavat levien määrään ja lajeihin järnessä. Hunttijärven pintaveden kokonaistypin ja -fosforin suhde sai kesällä 2018 arvot 26 (12.6.) ja 23 (20.8.) (kuva 9). Fosfori vaikuttaa siis olleen kasvua rajoittava tekijä.

Kuva 9. Kokonaistypen ja -fosforin suhde Hunttjärven. Kuvassa arvojen 10 ja 17 kohdalla olevat harmaat viivat osoittavat rajat, joiden välissä molemmat ravinteet voivat olla levätuotantoa rajoittavia tekijöitä. Kun kokonaisravinnesuhte on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori.

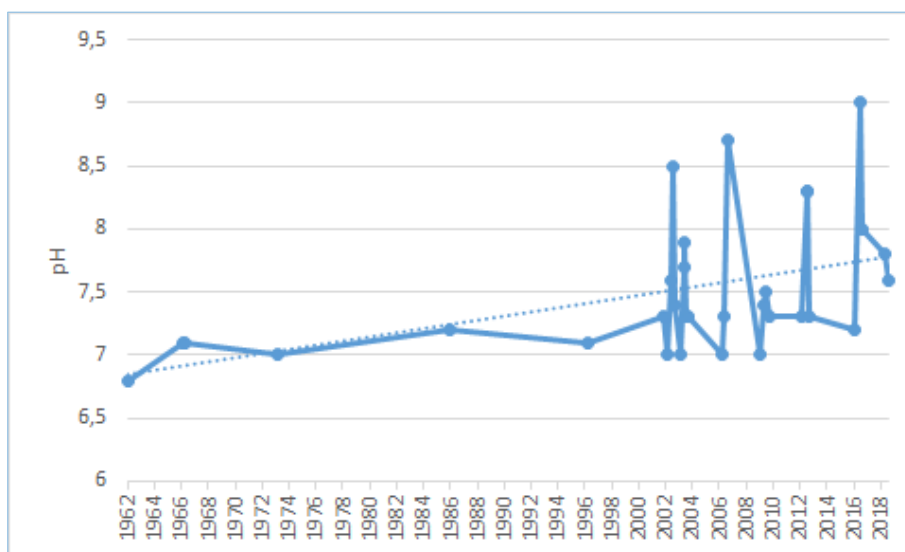

Kuva 10. Päälysveden (0 - 2 m) α-klorofyllipitoisuus Hunttjärven vuosina 2002 - 2018. Katkoviiva on trendiviiva.

Klorofylli-*a*:n pitoisuus kertoo järven lehtivihreällisten planktonlevien määrästä, joten se määritetään yleensä vain kasvukaudella. Vuonna 2018 α-klorofyllipitoisuus sai arvot 33 µg/l (12.6.) ja 7,3 µg/l (20.8.). Pitkän aikavälin tarkastelussa Hunttjärven α-klorofyllipitoisuus näyttäisi olevan lievässä kasvusuunnassa (kuva 10). Verrattuna runsasravinteisten järvien raja-arvoihin, Hunttjärven α-klorofyllipitoisuus kuvasti erinomaista tai tyydyttävää luokkaa.

Hunttjärven pintaveden pH-arvo sai kesällä 2018 arvot 7,8 (12.6.) ja 7,6 (20.8.). pH-arvo pysytteli lähellä neutraalia. Aiempina vuosina pH-arvo on kesäaikaan saanut selvästi korkeampiakin

arvoja (kuva 11). Hyvin voimakas leväkukinta saattaa kohottaa pH:n arvoihin 8 - 10. Hunttijärven pH-arvo näyttäisi pitkän aikavälin tarkastelussa olevan kasvusuunnassa.

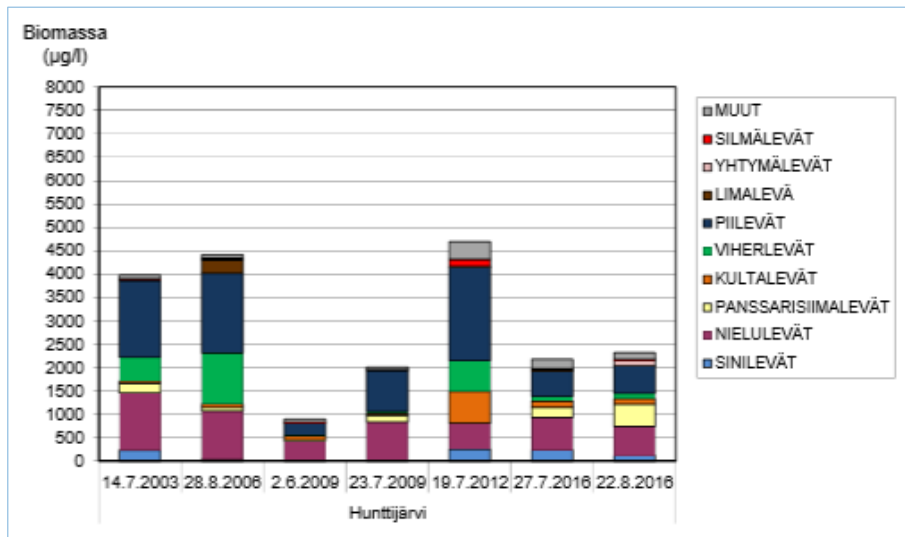
Kuva 11. Veden pH-arvo pintavedessä (1 m) Hunttijärven vuosina 1962 - 2018. Katkoviiva on trendiviiva.

5.1.1 Hunttijärven kasviplankton vuonna 2016

Runsaravinteiseksi järveksi luokitellun Hunttijärven heinä- ja elokuun näytteiden (27.7.2016 ja 22.8.2016) kokonaisbiomassat olivat keskenään samalla tasolla (heinäkuussa 2183 µg/l ja elokuussa 2325 µg/l) (kuva 12). Kokonaisbiomassojen perusteella järvi on keskituottoinen. Aiempiä näytteenottovuosina kokonaisbiomassa on vaihdellut siten, että siihen perustuen järveä on voitu pitää vuoroin rehevöityneenä vuoroin keskituottoisena.

Vuonna 2016 suurimmat leväryhmät olivat nielu- ja piilevät. Nämä leväryhmät ovat olleet suurimpia myös aiempina vuosina, jolloin ajoittain suurena ryhmänä ovat olleet myös viherlevät. Limalevää ei ole esiintynyt tutkimustuloksissa suuremmin, lukuun ottamatta heinäkuuta 2006. Haitallisten sinilevien prosentuaalinen osuus kokonaisbiomassasta oli vuonna 2016 melko pieni (heinäkuussa 2,0 % ja elokuussa 3,8 %). TPI-indeksi oli heinäkuussa negatiivinen (-0,60) ja elokuussa hieman positiivinen (0,34). TPI-indeksin vaihtelu viittaa keskituottoisuuteen eli ajoittain esiintyy niukkatuottoisuutta ja ajoittain runsastuottoisuutta ilmentäviä lajeja. Hunttijärvi on keskituottoinen/rehevä järvi (Koivunen ja Palomäki 2017).

Kasviplanktonitutkimuksen tarkemmat tulokset on esitetty liitteessä 2.

Kuva 12. Kasviplanktonin biomassa Hunttijärnessä eri vuosina. Lähde: Koivunen ja Palomäki 2017).

5.1.2 Hunttijärven vesikasvillisuus vuonna 2016

Hunttijärvelle tehtiin 6 linjaa, jotka kartoitettiin 27.7.2016.

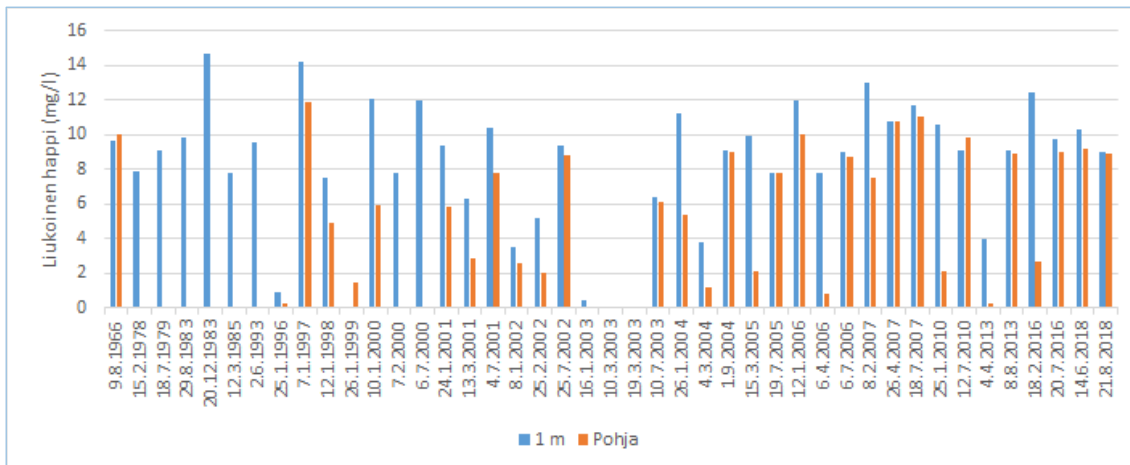
Kasvillisuus koostui etenkin ilmaversoisista ja kelluslehtisistä – molemmat kasvoivat vyöhykkeinä viidellä linjalla kuudesta. Myös irtokellujat olivat yleisiä: ne muodostivat vyöhykkeen puolella linjoista. Upos- tai pohjalehtisiä ei havaittu järvellä lainkaan.

Mielenkiintoisiin lajeihin kuuluu muun muassa harvinainen piuru, jota kasvaa järven rannoilla varsin yleisesti. Melko rehevän järven silmiinpistävä havainto oli runsas järvi- ja jokisimpukoiden määrä. Näkösyvyys vaihteli välillä 1,05–1,50 metriä (Syväranta 2016).

Vesikasvikartoituksen tarkemmat tulokset on esitetty liitteessä 4.

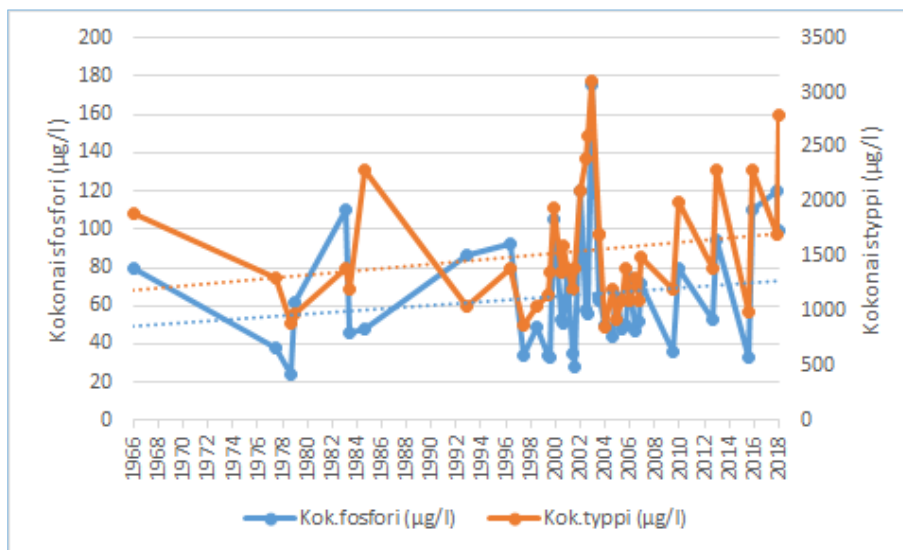
5.2 Isojärvi

Isojärven pohjan tuntumassa on säännöllisesti talvisin happiongelmiä tai happikatoa. Kesäisin happitilanne on pysynyt järnessä hyvänä. Järvi ei kerrostu, mikä mahdollistaa veden sekoittumisen. Vuonna 2018 Isojärvestä ei haettu talvinäytteitä, joten talven osalta ei saatu tietoa happitilanteesta. Kesällä 2018 happitilanne pysyi hyvänä (alusveden hapen kyllästysaste 14.6. 97 % ja 21.8. 94 %) (kuva 13).

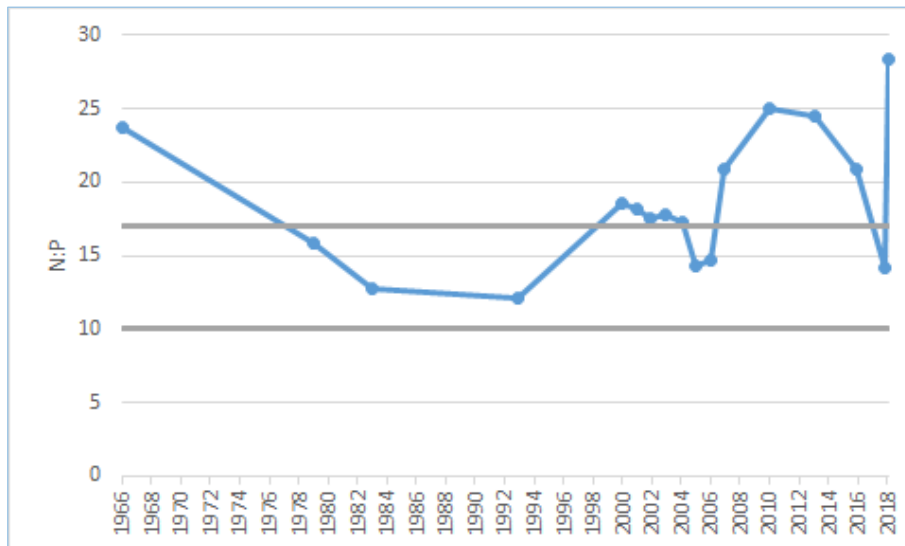
Kuva 13. Liukoisen hapen pitoisuus Isojärven veden vuosina 1966 - 2018.

Isojärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus sai kesällä 2018 arvot 120 $\mu\text{g/l}$ (14.6.) ja 99 $\mu\text{g/l}$ (21.8.). Pintaveden kokonaistyyppipitoisuus puolestaan sai arvot 1700 $\mu\text{g/l}$ (14.6.) ja 2800 $\mu\text{g/l}$ (21.8.). Pitkän ajan tarkastelussa sekä kokonaisfosfori- että -typpipitoisuus näyttävät olevan kasvusuunnassa (kuva 14). Isojärvi kuuluu pintavesityyppiin runsasravinteiset järvet (Rr). Verrattuna runsasravinteisen järviyypin raja-arvoihin, Isojärven kokonaisfosfori- ja -typpipitoisuus kuvasivat välttävää tai huonoa luokkaa.

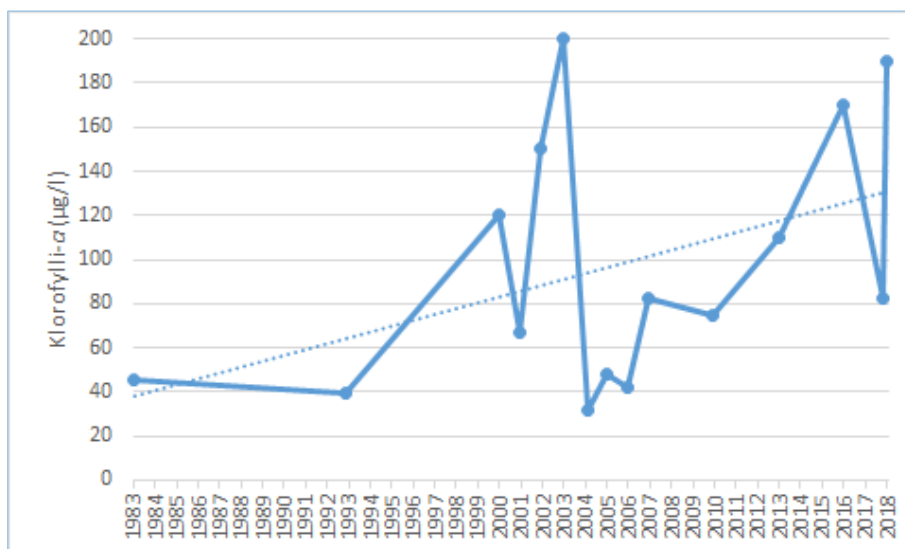
Kuva 14. Pintaveden kokonaisfosforin ja -typen pitoisuudet Isojärven veden vuosina 1966 - 2018. Katkoviivat ovat trendiviivoja.

Isojärven kokonaistyyppin ja -fosforin suhde sai kesällä 2018 arvot 14 (14.6.) ja 28 (21.8.) (kuva 15). Kokonaisravinnesuhteen ollessa 10 - 17, molemmat ravinteet voivat säädellä levätuotantoa. Jos kokonaisravinnesuhde on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori. Tulosten perusteella vaikuttaisi siltä, että alkukesällä molemmat ravinteet ovat voineet säädellä levätuotantoa, kun taas loppukesällä fosfori vaikuttaisi olleen pääasiallisesti levätuotantoa rajoittavana tekijänä.

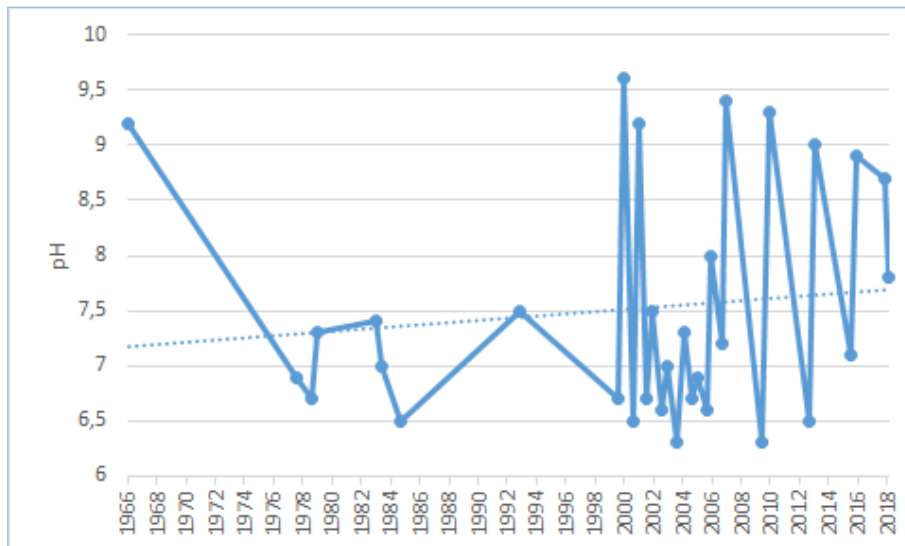
Kuva 15. Kokonaistypen ja -fosforin suhde Isojärven vettä. Kuvassa arvojen 10 ja 17 kohdalla olevat harmaat viivat osoittavat rajat, joiden välissä molemmat ravinteet voivat olla levätuotantoa rajoittavia tekijöitä. Kun kokonaisravinnesuhte on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori.

Isojärven α -klorofyllipitoisuus sai kesällä 2018 arvot 82 $\mu\text{g/l}$ (14.6.) ja 190 $\mu\text{g/l}$ (21.8.) (kuva 16). Pitkän ajan tarkastelussa α -klorofyllipitoisuus näyttäisi olevan selvässä kasvusuunnassa. Verrattuna runsasravinteisten järvien raja-arvoihin, Isojärven α -klorofyllipitoisuus kuvasti huonoa luokkaa.

Kuva 16. Päälysveden (0 - 1 m) α -klorofyllipitoisuus Isojärven vettä vuosina 1983 - 2018. Katkoviiva on trendiviiva.

Isojärven pintaveden pH-arvo sai kesällä 2018 arvot 8,7 (14.6.) ja 7,8 (21.8.) (kuva 17). Kesäaikana levätuotanto kohottaa päälysveden pH-tasoa. Hyvin voimakas leväkukinta saattaa kohottaa pH:n arvoihin 8 - 10. Pitkän ajan tarkastelussa Isojärven pH-arvo näyttäisi olevan lievässä kasvusuunnassa, tosin vuonna 2018 ei havaittu yli 9 pH-arvoja kuten joinain aiempina vuosina.

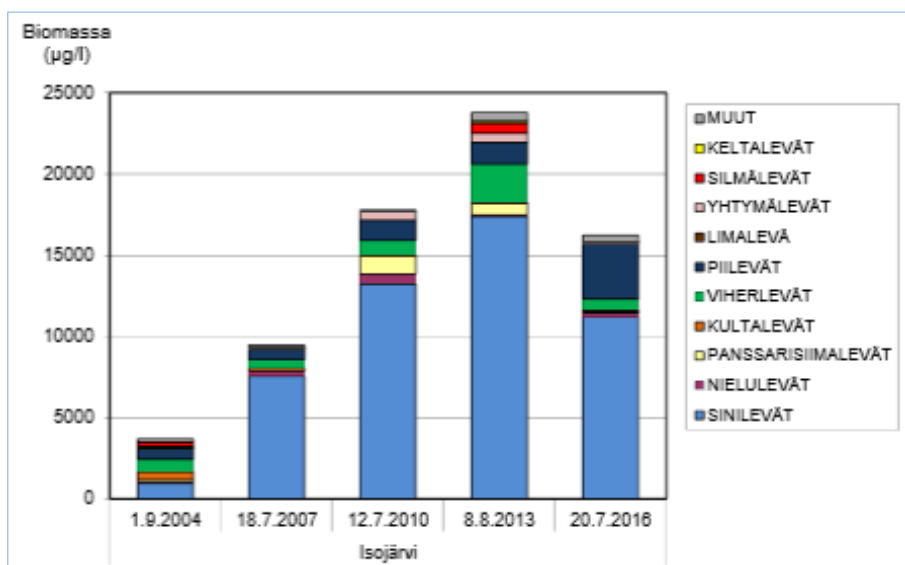

Kuva 17. Veden pH-arvo pintavedessä Isojärvessä vuosina 1966 - 2018. Katkoviiva on trendiviiva.

Isojärven näkösyvydeksi mitattiin kesällä 2018 arvot 0,2 m (14.6.) ja 0,3 m (21.8.). Näkösyvyys on erittäin alhainen. Tosin jo kesällä 1966 näkösyvyys oli vain 0,3 m, joten näkösyvydessä ei ole tapahtunut erityistä muutosta vuosien kuluessa. Isojärven vesi on erittäin sameaa (arvot 31 FNU 14.6. ja 42 FNU 21.8.).

5.2.1 Isojärven kasviplankton vuonna 2016

Runsasravinteiseksi järveksi tyypitellyn Isojärven heinäkuun 2016 näytteen (20.7.) kokonaisbiomassa 16 234 µg/l viittaa erittäin rehevään vesistöön. Myös suuri TPI-indeksi (2,3) kertoo runsastuottoisuudesta. Haitallisten sinilevien prosentuaalinen osuus (62 %) oli erittäin suuri. Suurin leväryhmä olivat sinilevät. Limalevää ei ollut. Järveä voidaan tulosten perusteella pitää erittäin rehevänä (Koivunen ja Palomäki 2017).

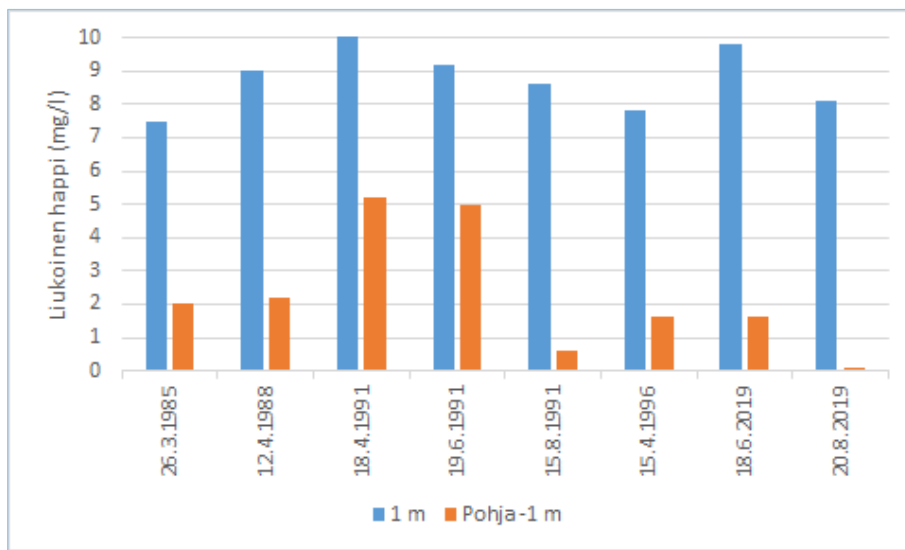

Kuva 18. Kasviplanktonin biomassa Isojärvessä eri vuosina. Lähde: Koivunen ja Palomäki 2017).

5.3 Iso-Vuotava

Iso-Vuotavasta on ympäristötiedon hallintajärjestelmä Herttaan tallennettu tietoja ennen kesää 2019 maalis-huhtikuulta vuosina 1985, 1988 ja 1996. Iso-Vuotavasta on otettu näytteitä myös vuonna 1991 Helsingin yliopiston limnologian ja ympäristönsuojelun laitoksen ohjatussa järvi-tutkimuksessa (Luokkanen ym. 1991). Vuonna 1991 otettuja näytteitä ei ole kuitenkaan tallennettu Herttaan, koska määritysten tallentamiseksi pitäisi tietää tarkasti määrittämenetelmät, ja esimerkiksi ravinnemäärityksille on useita mahdollisia menetelmiä. Koska Iso-Vuotavasta on niin vähän näytteitä ja viralliset näytteenotot on tehty keväällä, otettiin tähän tarkasteluun mukaan myös vuoden 1991 näytteet. Vanhat näytteet eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia vuonna 2019 otettuihin näytteisiin, koska määrittämenetelmät eivät välttämättä ole samoja. Uusien tulosten vertaaminen vanhoihin antaa kuitenkin suuntaviivoja sille, onko järven tilassa tapahtunut merkittäviä muutoksia.

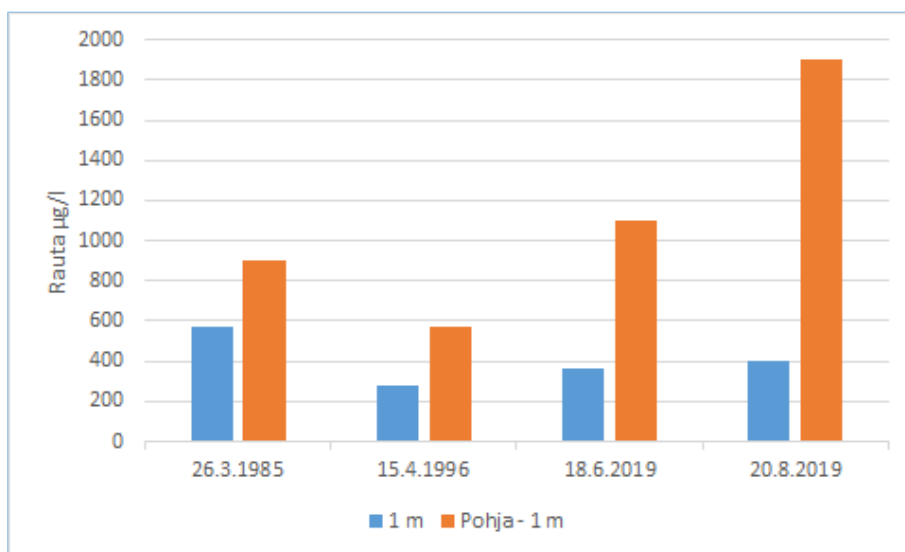
Iso-Vuotavan happipitoisuus pintavedessä oli kesäkuun 2019 näytteenottokerralla 9,8 mg/l ja elokuussa 8,1 mg/l. Hapen kyllästysaste oli vastaavasti 110 % ja 86 %. Pohjan läheisen veden happipitoisuus oli jo kesäkuussa erittäin alhainen (1,6 mg/l) ja elokuussa happi oli lähes loppunut (happipitoisuus 0,1 mg ja hapen kyllästysaste 0,5 %) (kuva 19). Järvessä vallitsi lämpötilakerrostuneisuus, jonka aikana alusvesi ei saa happitäydennystä ilmakehästä, vaan happea kuluu alusvedessä sedimentin aiheuttaman hapenkulutuksen ja päällysvedestä sedimentoituvan hapenkulutuksen takia. Happipitoisuus on heikoimmillaan kerrostuneisuusajan lopulla (eli loppukesällä). Vastaava happipitoisuuden aleneminen on havaittavissa jo elokuun 1991 alusvesinäytteessä (happipitoisuus 0,6 mg/l). Myös talvisin jääpeitteisen ajan loppupuolella järven pohjan läheisen veden happipitoisuus näyttää selvästi alenevan (kuva 19).

Kuva 19. Liukoisen hapen pitoisuus Iso-Vuotavassa vuosina 1985 - 2019.

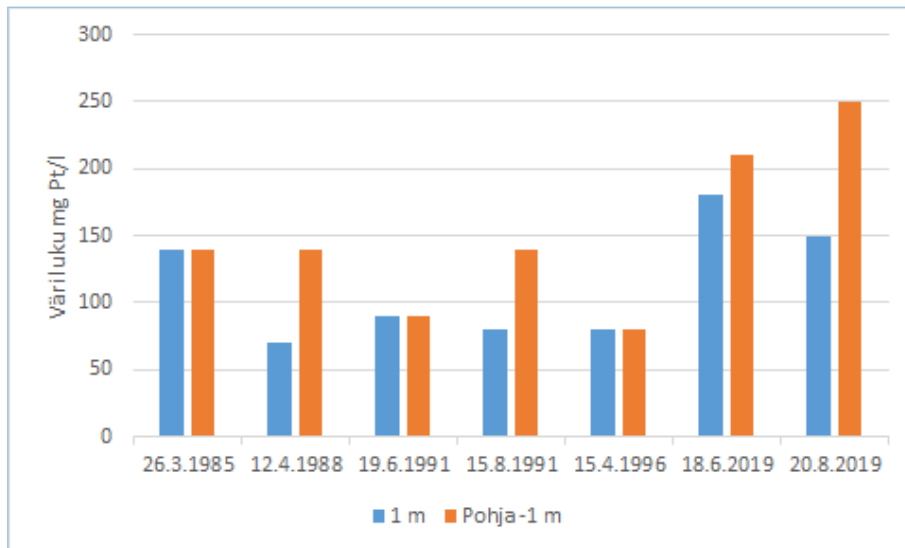
Alusveden alhainen happipitoisuus kuvastui myös alusveden rautapitoisuuteen, joka kohosi selvästi. Elokuun 2019 näytteenottokerralla alusveden rautapitoisuus saavutti arvon 1900 µg/l (kuva 20). Raudan liukoisuus sedimentistä veteen riippuu oleellisesti happitilanteesta. Hapettomissa oloissa niukkaliukoinen rauta 3 -ioni pelkistyy rauta 2 -ioniksi, jonka liukoisuus veteen on

oleellisesti suurempi. Pintaveden rautapitoisuus sai kesäkuussa 2019 arvon 360 µg/l ja elokuussa 400 µg/l. Tällaiset arvot ovat normaaleja humusvesissä.

Kuva 20. Raudan pitoisuus Iso-Vuotavassa vuosina 1985, 1996 ja 2019.

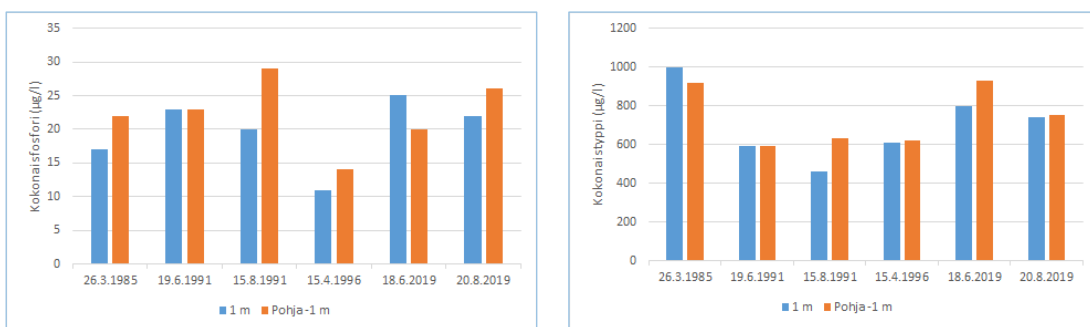
Iso-Vuotavan vesi on erittäin humuspitoista. Veden pintaveden väriluku sai kesäkuussa 2019 arvon 180 mg Pt/l ja elokuussa arvon 150 mg Pt/l. Pohjan läheisen veden pitoisuudet olivat vielä selvästi korkeampia (210 mg Pt/l ja 250 mg Pt/l) (kuva 21). Mitä enemmän vesistön valuma-alueella on suota, sitä ruskeampaa on vesi. Soiden osuus Iso-Vuotavan valuma-alueella onkin 21 % ja suurin osa soista on ojitettu (Luokkanen ym. 1991). Verrattaessa vuoden 2019 värilukuja aiempien vuosien arvoihin, väriluku näyttäisi selvästi nousseen. Tämä on sikäli yllättävää, että koska nykyisessä määrittämissä näytteet suodatetaan, antaa uusi menetelmä pienempiä arvoja kuin vanha. Veden väriarvo näyttäisi siis merkittävästi kohonneen aiemmasta. Syynä saattavat olla maaliskuu- ja etenkin toukokuun 2019 runsaat sateet, joiden seurauksena järveen on tullut humuspitoista ainesta. Myös valuma-alueella mahdollisesti tehdyt toimenpiteet voivat vaikuttaa järven värilukuun. Kemiallinen hapenkulutus sai pintavedessä kesäkuussa 2019 arvon 29 mg/l ja elokuussa arvon 26 mg/l. Arvot kuvastavat järven olevan runsashumuksinen. Kesän 2019 arvot olivat aiempina vuosina mitattuja korkeampia (aiemmat arvot pintavedessä 12 - 17 mg/l).

Kuva 21. Veden väri luku Iso-Vuotavassa vuosina 1985 - 2019.

Iso-Vuotavan pintaveden 2019 kokonaisfosforipitoisuus kuvastaa reheviä olosuhteita (pintaveden arvo 25 µg/l 18.6. ja 22 µg/l 20.8.) (kuva 22). Humusvesissä fosforipitoisuus saa kuitenkin olla muita järviä hieman korkeampi, koska veden ruskeus rajoittaa tuotantoa huonojen valaistusolojen takia. Valaistu tuottava kerros jää humusvesissä ohueksi. Iso-Vuotavan näkösyvyyskin oli vuonna 2019 vain 70 cm (18.6.) ja 90 cm (20.8.). Hapen loppuessa pohjan läheisestä vedestä, voivat fosforipitoisuudet kohota voimakkaasti. Vaikka happipitoisuus oli elokuussa 2019 alusvedessä erittäin alhainen, ei kokonaisfosforipitoisuus kuitenkaan noussut merkittävästi.

Iso-Vuotavan kokonaistyyppipitoisuus sai pintavedessä kesäkuussa 2019 arvon 800 µg/l ja elokuussa arvon 740 µg/l (kuva 22). Pitoisuudet kuvastavat humusvesien tasoa.

Kuva 22. Kokonaisfosforin ja -tyypin pitoisuudet Iso-Vuotavassa vuosina 1985 - 2019.

Iso-Vuotavan typpi-fosforisuhde sai kesällä 2019 arvot 32 (18.6.) ja 34 (20.8.). Jos kokonaisravinesuhde on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori. Koska kokonaisravinesuhde on selvästi yli 17, fosfori on ollut levätuotantoa rajoittavana ravinteena.

Iso-Vuotavan α -klorofyllipitoisuus sai kesällä 2019 arvot 22 µg/l (18.6.) ja 13 µg/l (20.8.). Järven α -klorofyllipitoisuudet kuvastavat reheviä tai erittäin reheviä olosuhteita. Järvestä on tehty α -

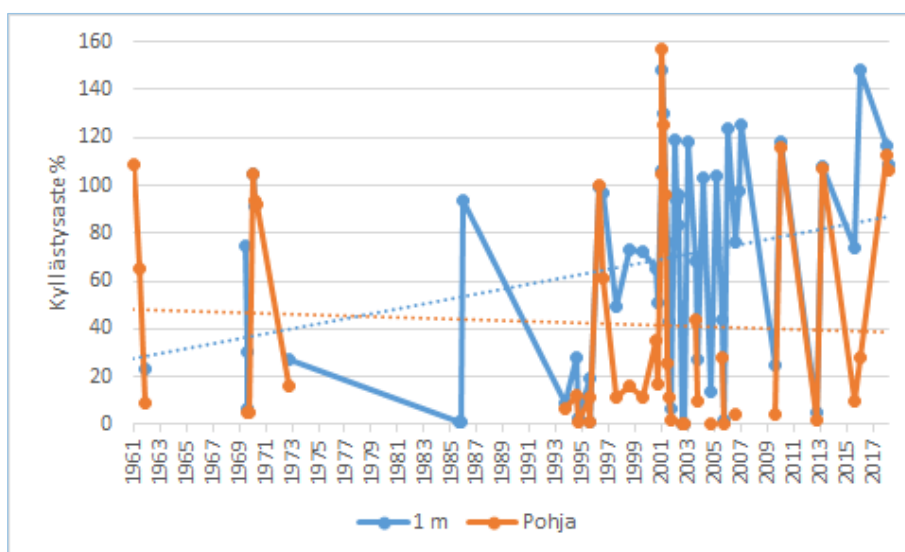
klorofyllipitoisuuden määrittäminen myös elokuussa 1991, jolloin se sai arvon 46 µg/l. Koska leväbiomassa vaihtelee varsin paljon säätekijöistä johtuen, tulisi määrittäksiä tehdä useita kesän aikana luotettavan tuloksen saamiseksi. Vuoden 1991 tulos ei välttämättä kuvasta järven todellista tuotantotasoa. Iso-Vuotavassa on myös tavattu limalevää (*Gonyostomum semen*), joka sisältää runsaasti *a*-klorofyllia ja saattaa hetkellisesti nostaa paljonkin *a*-klorofyllin tasoa.

Iso-Vuotavan pintaveden pH-arvo on melko lähellä neutraalia (arvo kesäkuussa 2019 6,6 ja elokuussa 6,5). Pohjan läheisen veden pH-arvo oli jonkin verran alempi (pH 5,8 18.6. ja pH 6,1 20.8.). Päällysveden pH onkin yleensä korkeampi kuin alusveden, koska alusveteen vapautuu hajotustoiminnan tuloksena hiilidioksidia, joka reagoi veden kanssa muodostaen hiilihappoa, joka puolestaan laskee pH-arvoa. Vuosina 1985 ja 1988 pH sai loppupalvella pintavedessä arvot 5,8 ja 5,3. Tosin pH on normaalistikin talvella hieman alhaisempi kuin kesällä. Iso-Vuotavan alhainen pH-arvo johtuu järven tulevasta suoovesistä.

Veden puskurikykyä ilmaiseva alkaliteetti sai kesällä 2019 tyydyttäviä arvoja (pintaveden alkaliteetti 0,112 mmol/l 18.6. ja 0,125 mmol/l 20.8.). Mitä alhaisempi vesistön puskurikyky on, sitä herkemmin se happamoituu.

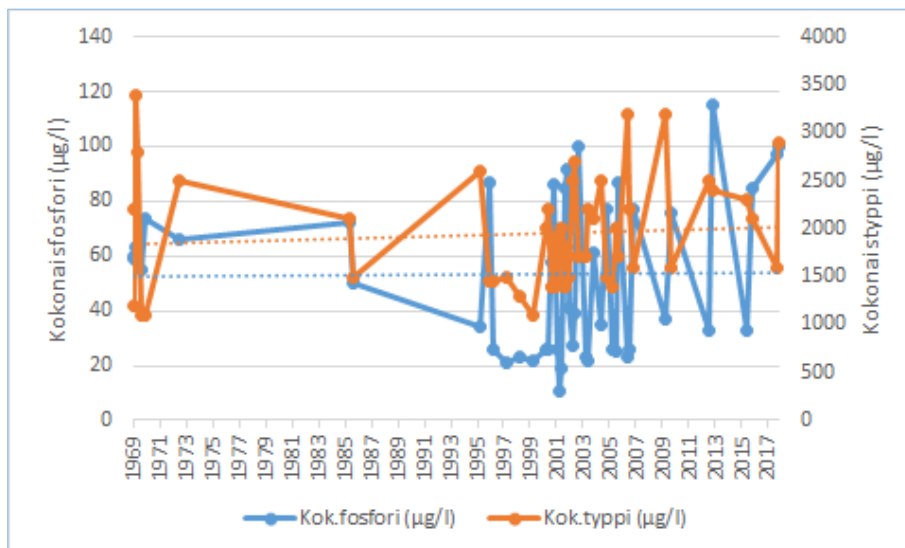
5.4 Kilpijärvi

Kilpijärven happipitoisuus laskee talvisin usein erittäin alas ja välillä happi on loppunut täysin. Vuonna 2018 Kilpijärvestä ei haettu talvinäytteitä, joten talven osalta ei saatu tietoa happitilanteesta. Kesällä 2018 happipitoisuus pysyi hyvänä (hapen kyllästysaste 117 % pinnassa ja 113 % pohjalla 12.6. ja 109 % pinnassa ja 106 % pohjalla 20.8.) (kuva 23). Päällysveden happikyllästysaste voi olla selvästi yli 100 % siinä tapauksessa, että järvestä on voimakas levätuotanto. Leväkukinnan aikana levien yhteytystoiminnassa syntyvä happi vapautuu päällysveteen eikä ehdi haihtua riittävän nopeasti ilmakehään. Talvella vesi on vähähappista kesällä syntyneen orgaanisen aineen hajotessa talvella jään alla. Kilpijärvellä esiintyy pintavedessä usein kesäisin hapen ylikyllästystä. Tämä kuvaa voimakasta perustuotantoa ja rehevyyttä.

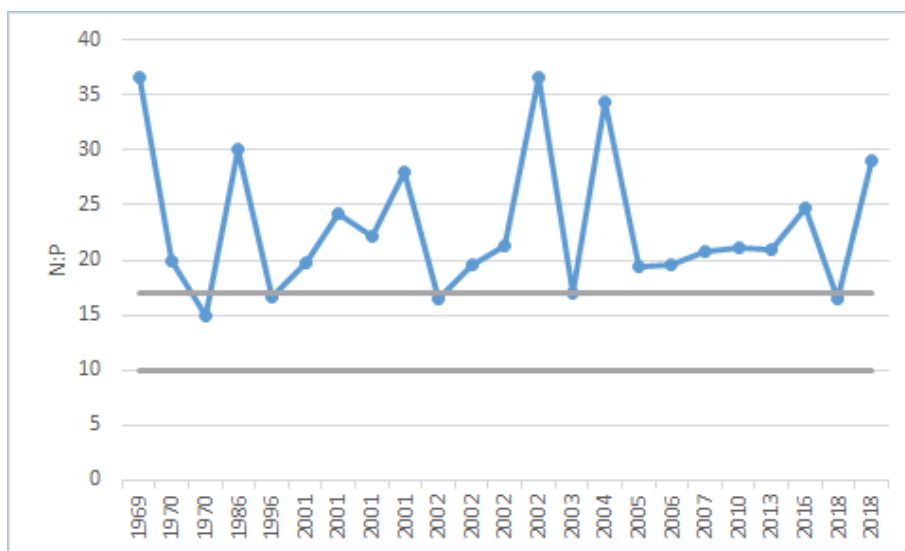

Kuva 23. Hapen kyllästysaste Kilpijärvestä. Katkoviivat ovat trendiviivoja.

Kilpijärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus sai kesällä 2018 arvot 97 $\mu\text{g/l}$ (12.6.) ja 100 $\mu\text{g/l}$ (20.8.). Kokonaistyyppipitoisuus puolestaan sai arvot 1600 $\mu\text{g/l}$ (12.6.) ja 2900 $\mu\text{g/l}$ (20.8.) (kuva 24). Pitkän aikavälin tarkastelussa sekä kokonaisfosfori- että -tyypipitoisuus näyttäisivät olevan lievässä kasvusuunnassa. Kilpijärvi kuuluu pintavesityyppiin runsasravinteiset järvet (Rr). Verrattuna runsasravinteisen järviyyppin raja-arvoihin, Kilpijärven kokonaisfosforipitoisuus kuvasti välttävää luokkaa. Kokonaistyyppipitoisuus puolestaan kuvasti välttävää tai huonoa luokkaa.

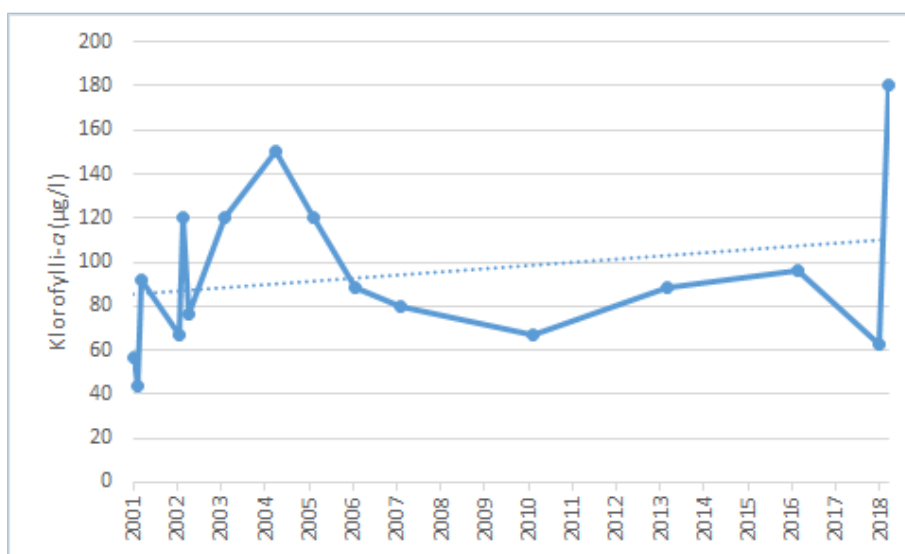
Kuva 24. Kokonaisfosfori- ja -tyypipitoisuus Kilpijärvässä vuosina 1969 - 2018. Katkoviivat ovat trendiviivoja.

Kuva 25. Kokonaistyyppin ja -fosforin suhde Kilpijärvässä. Kuvassa arvojen 10 ja 17 kohdalla olevat harmaat viivat osoittavat rajat, joiden välissä molemmat ravinteet voivat olla levätuotantoa rajoittavia tekijöitä. Kun kokonaisravinnesuhte on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori.

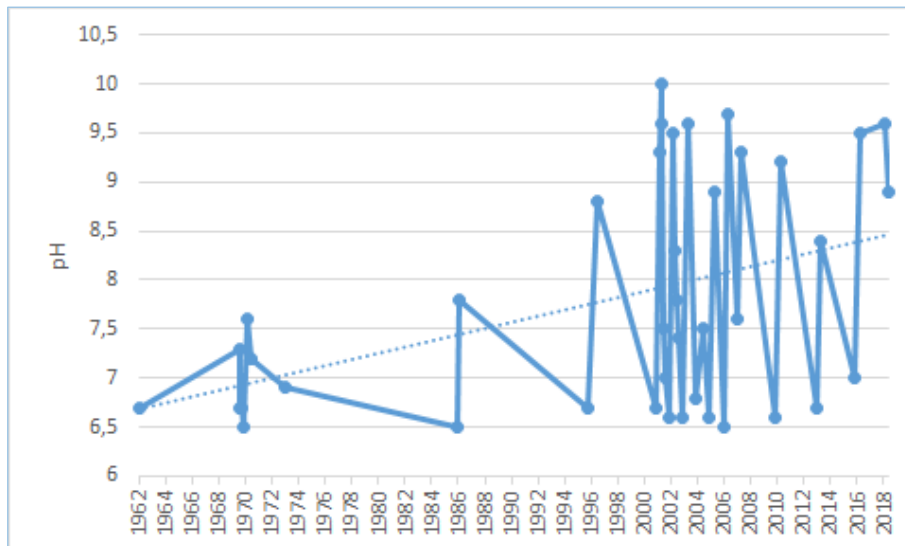
Kilpijärven kokonaistypen ja -fosforin suhde sai kesällä 2018 arvot 16,5 (12.6.) ja 29 (20.8.) (kuva 25). Kokonaisravintenesuhteen ollessa 10 - 17, molemmat ravinteet voivat säädellä levätuotantoa. Jos kokonaisravintenesuhde on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori. Kilpijärvellä alkukesällä molemmat ravinteet ovat saattaneet säädellä levätuotantoa, kun taas loppukesällä fosfori vaikuttaisi olleen pääasiallisesti levätuotantoa rajoittavana tekijänä.

Kilpijärven α -klorofyllipitoisuus sai kesällä 2018 arvot 63 $\mu\text{g/l}$ (12.6.) ja 180 $\mu\text{g/l}$ (20.8.) (kuva 26). Elokuun 2018 arvo on korkein koskaan Kilpijärvellä mitattu klorofylliarvo. Sen seurauksena Kilpijärven α -klorofyllipitoisuus näyttäisi olevan lievässä kasvusuunnassa pitkän ajan tarkastelussa. Elokuun 2018 näytteenoton aikaan järvi oli kauttaaltaan sinilevän peitossa. Verrattuna runsasravinteisten järvien raja-arvoihin, Kilpijärven α -klorofyllipitoisuus kuvasti huonoa luokkaa.

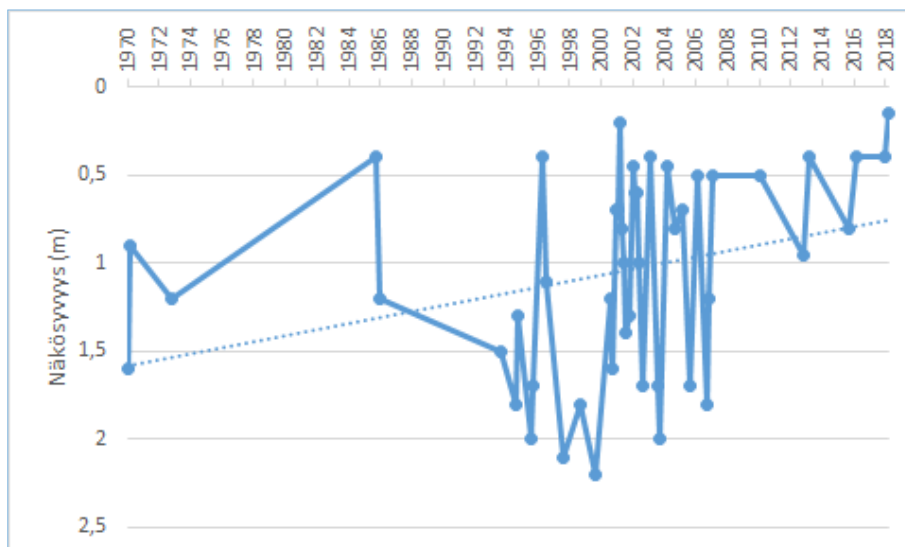
Kuva 26. Päälysveden α -klorofyllipitoisuus Kilpijärven pinnalla vuosina 2001 - 2018. Katkoviiva on trendiviiva.

Kesäaikaan Kilpijärven pintaveden pH-arvot ovat suuria. Kesällä 2018 Kilpijärvellä mitattiin pH-arvot 9,6 (12.6.) ja 8,9 (20.8.) (kuva 27). Kesäaikaan levätuotanto kohottaa päälysveden pH-tasoa. Hyvin voimakas leväkukinta saattaa kohottaa pH:n arvoihin 8 - 10. Kilpijärvellä on kesäisin säännöllisesti sinilevien massaesiintymiä ja järvi on rehevä.

Kuva 27. Veden pH-arvo pintavedessä Kilpijärven vuosina 1962 - 2018. Katkoviiva on trendiviiva.

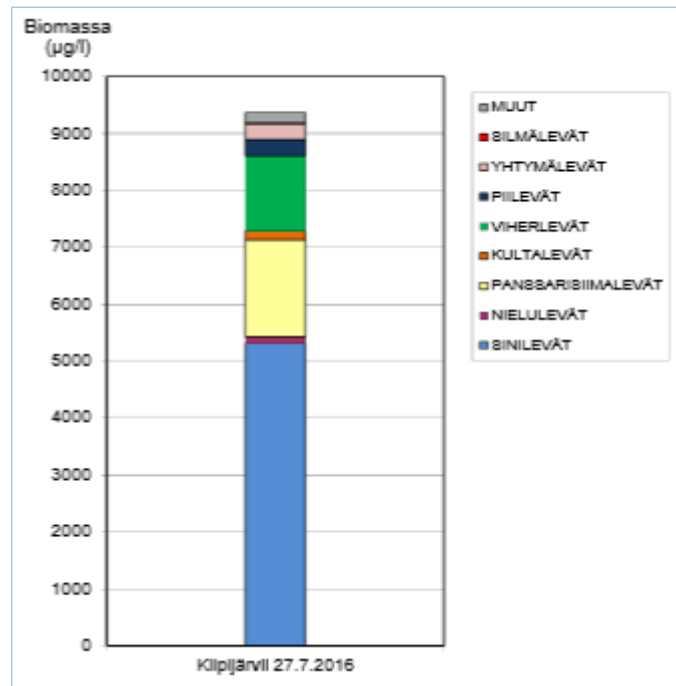
Kilpijärven näkösyvyys oli kesällä 2018 vain 0,4 m (12.6.) ja 0,15 m (20.8.). Pitkän aikavälin tarkastelussa näkösyvyys näyttäisi olevan pienenemässä (kuva 28). Veden sameus näyttäisi olevan selvässä kasvusuunnassa. Sameus sai kesällä 2018 arvot 22 FNU (12.6.) ja 50 FNU (20.8.).

Kuva 28. Näkösyvyys Kilpijärven vuosina 1970 - 2018. Katkoviiva on trendiviiva.

5.4.1 Kilpijärven kasviplankton vuonna 2016

Runsaravinteiseksi järveksi tyypitellyn Kilpijärven heinäkuun 2016 näytteen (27.7.) kokonaisbiomassa 9365 µg/l viittaa rehevään vesistöön. Myös suuri TPI-indeksi (2,2) kertoo runsastuotaisuudesta. Haitallisten sinilevien prosentuaalinen osuus (53 %) oli erittäin suuri. Suurin leväryhmä olivat sinilevät ja yleisimpänä taksonina *Anabaena* sp. Limalevää ei ollut. Järvi on tulosten perusteella rehevä (Koivunen ja Palomäki 2017).

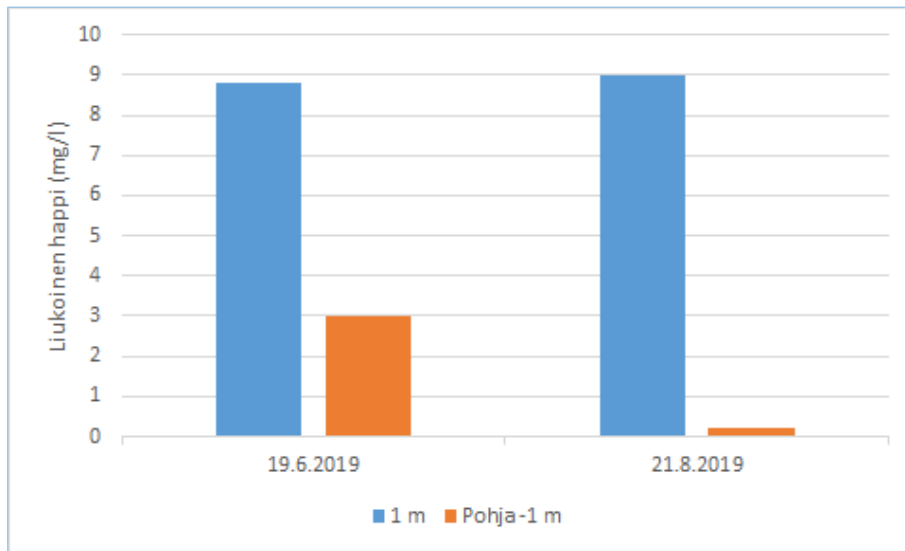

Kuva 29. Kasviplanktonin biomassa Kilpijärvässä vuonna 2016. Lähde: Koivunen ja Palomäki 2017.

5.5 Pivanjärvi

Pivanjärveltä ei ollut otettu vesinäytteitä ennen kesää 2019. Järven syvyydestäkään ei ollut tietoa. Syvyydestä saatiin arvio kesämökin omistajalta, jonka vene saatiin lainaan vesinäytteenottoa varten. Järven syvyys mitattiin kesäkuun näytteenottokerralla veneestä käsin mukana olleella kaikuluotaimella. Järven suurimmaksi syvyydeksi saatiin 7,1 metriä, josta myös otettiin vesinäytteet.

Pivanjärven happipitoisuus pintavedessä oli sekä kesä- että elokuun 2019 näytteenottokerralla noin 9 mg/l ja hapen kyllästysaste noin 100 %. Pohjan läheisen veden happipitoisuus oli jo kesäkuussa varsin alhainen (3 mg/l), mutta elokuussa se oli huonontunut entisestään, ollen enää 0,2 mg/l (kuva 30). Hapen kyllästysaste pohjan läheisessä vedessä oli elokuun näytteenottokerralla 2 %. Järvessä vallitsi lämpötilakerrostuneisuus, jonka aikana alusvesi ei saa happitäydennystä ilmakehästä, vaan happea kuluu alusvedessä sedimentin aiheuttaman hapenkulutuksen ja päällysvedestä sedimentoituvan hapenkulutuksen takia. Happipitoisuus on heikoimmillaan kerrostuneisuusajan lopulla (eli loppukesällä). Syksyllä täyskierron myötä happitilanne paranee myös pohjan läheisessä vedessä.

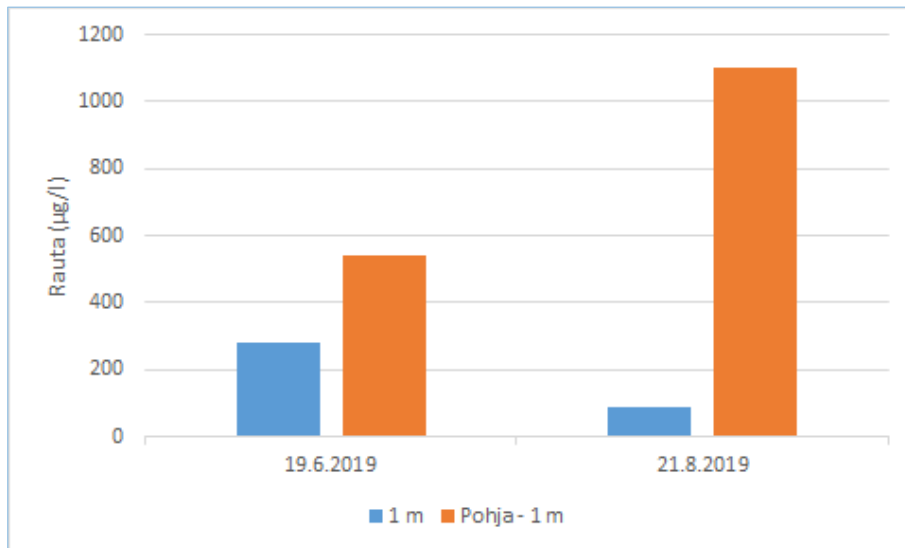
Kuva 30. Liukoisen hapen pitoisuus Pivanjärvessä vuonna 2019.

Kuva 31. Kokonaisfosforin ja -tyypin pitoisuudet Pivanjärvessä vuonna 2019.

Pivanjärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus sai kesällä 2019 arvot 10 µg/l (19.6.) ja 7 µg/l (21.8.) (kuva 31). Kokonaisfosforipitoisuudet kuvastavat karuja olosuhteita. Pivanjärven kokonaistyyppipitoisuus puolestaan sai kesällä 2019 pintavedessä arvot 430 µg/l (19.6.) ja 330 µg/l (21.8.), jotka kuvastavat karuja tai lievästi reheviä olosuhteita (Kuva 31). Tyyppipitoisuus vaihtelee järvissä luontaisesti siten, että alimmat arvot sattuvat loppukesään ja korkeimmat talvikautteen. Kesällä on vallalla tuotanto, joka kuluttaa typpivarastoja.

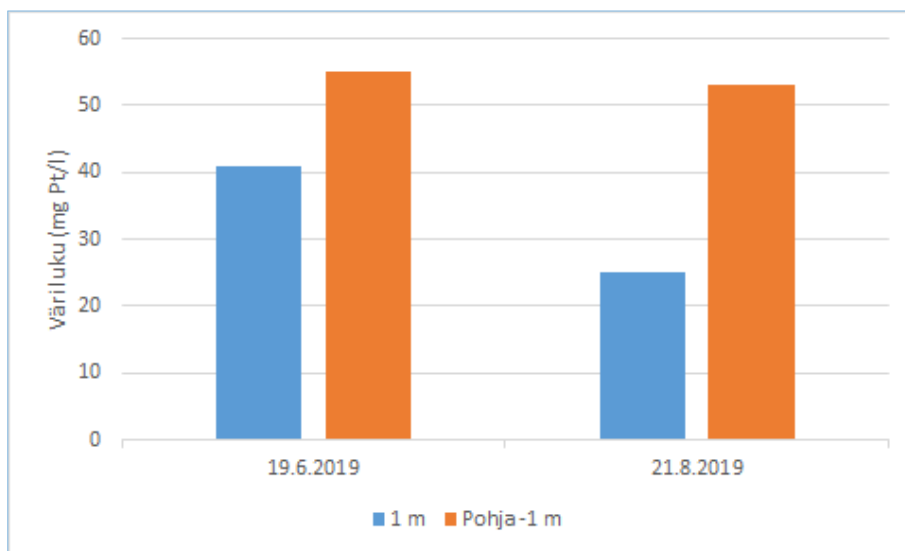
Alusveden happipitoisuuden aleneminen elokuun 2019 näytteenotokerralla kuvastui myös alusveden kokonaisfosfori- ja rautapitoisuuteen, jotka kohosivat selvästi (kuva 31 ja 32). Pienialaisten syvänteiden aivan alimman vesikerroksen kohonneet fosforiarvot eivät ole välttämättä vielä kovin hälyttäviä, jos päällisveden fosforitaso on normaali, kuten Pivanjärvellä on.

Kuva 32. Raudan pitoisuus Pivanjärven vettä vuonna 2019.

Pivanjärven typpi-fosforisuhde sai kesällä 2019 arvot 43 (19.6.) ja 47 (21.8.). Jos kokonaisravinnesuhte on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori. Koska kokonaisravinnesuhte on selvästi yli 17, fosfori on ollut levätuotantoa rajoittavana ravinteena.

Pivanjärven α -klorofyllipitoisuus sai kesällä 2019 arvot 2 $\mu\text{g/l}$ (19.6.) ja 2,4 $\mu\text{g/l}$ (21.8.). Järven α -klorofyllipitoisuudet ovat varsin alhaisia ja kuvastavat karuja olosuhteita.

Kuva 33. Veden väiriluku Pivanjärven vettä vuonna 2019.

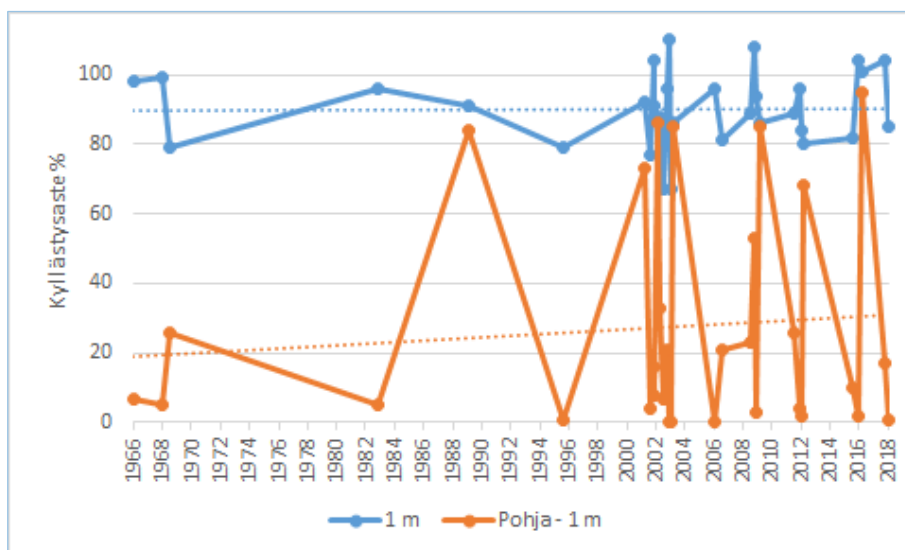
Pivanjärven vesi on lievästi humuspitoista. Pintaveden väiriluku sai kesäkuussa 2019 arvon 41 mg Pt/l ja elokuussa arvon 25 mg Pt/l. Pohjan läheisen veden pitoisuudet olivat jonkin verran korkeampia (noin 50 mg Pt/l) (kuva 33). Järvien veden väri vaihtelee jonkin verran eri vuosina valu-

maolojen mukaisesti. Runsassateisina aikoina ja niiden jälkeen väriarvot nousevat. Kuivina kausina taas väriarvot pienenevät. Myös kesällä väri yleensä vähenee ilmeisesti ultravioletti säteilyn hajottaessa humusta. Kesä 2019 oli tavanomaista kuivempi ja se näkyy myös Pivanjärven väriarvon alenemisessa kesän aikana.

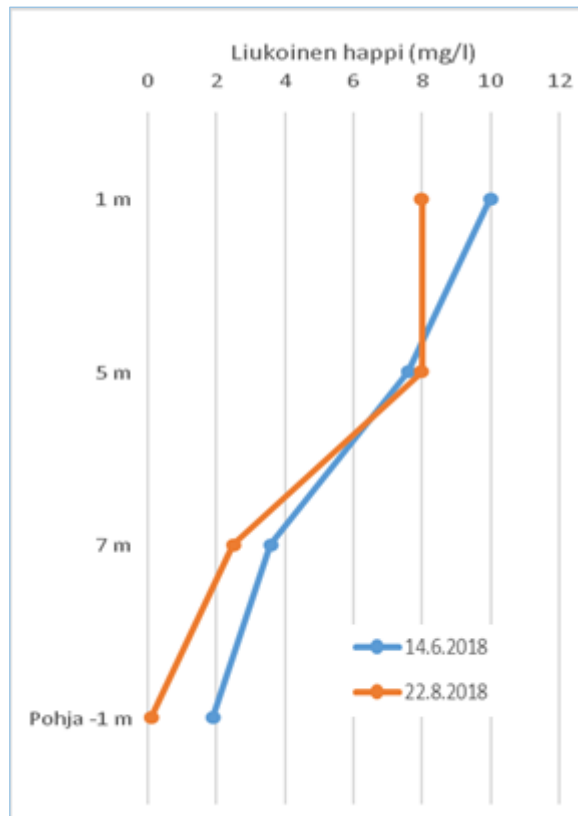
Pivanjärven pintaveden pH-arvo on melko lähellä neutraalia (arvo molemmilla kerroilla 6,6). Pohjan läheisen veden pH-arvo oli jonkin verran alempi (pH 5,7 ja 5,8). Päälyllyksen pH onkin yleensä korkeampi kuin alusveden, koska alusveteen vapautuu hajotustoiminnan tuloksena hiilidioksidia, joka reagoi veden kanssa muodostaen hiilihappoa, joka puolestaan laskee pH-arvoa. Veden puskurikyky ilmaiseva alkaliteetti sai kesällä 2019 välttäviä arvoja (pintaveden alkaliteetti 0,059 mmol/l 19.6. ja 0,063 mmol/l 21.8.). Mitä alhaisempi vesistön puskurikyky on, sitä herkemmin se happamoituu.

5.6 Sahajärvi

Sahajärven pohjan läheisen veden happipitoisuus laskee usein varsin alas, etenkin kesäaikaan, mutta myös loppupalvella (kuva 34). Vuonna 2018 ei haettu näytteitä talvella, joten talviajan happipitoisuudesta ei saatu tietoa. Kesällä 2018 pohjan läheisen kerroksen happipitoisuus laski varsin alas (14.6. hapen kyllästysaste 17 % ja liukoinen happi 1,9 mg/l, 22.8. hapen kyllästysaste 0,5 % ja liukoinen happi 0,1 mg/l). Myös seitsemän metrin syvyydessä happipitoisuus oli selvästi alentunut (kuva 35).

Kuva 34. Hapen kyllästysaste Sahajärnessä vuosina 1966 - 2018. Katkoviivat ovat trendiviivoja.

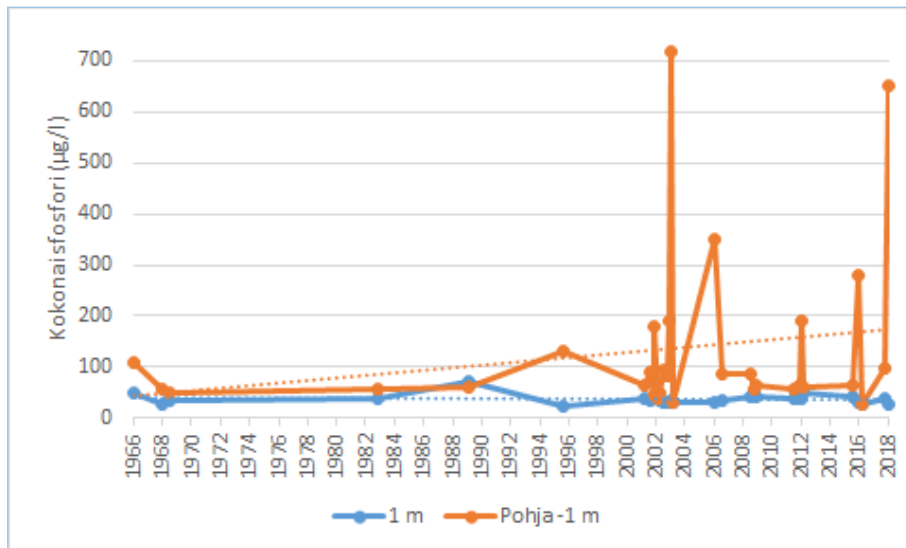

Kuva 35. Liukoisin hapen pitoisuus Sahajärvessä vuonna 2018.

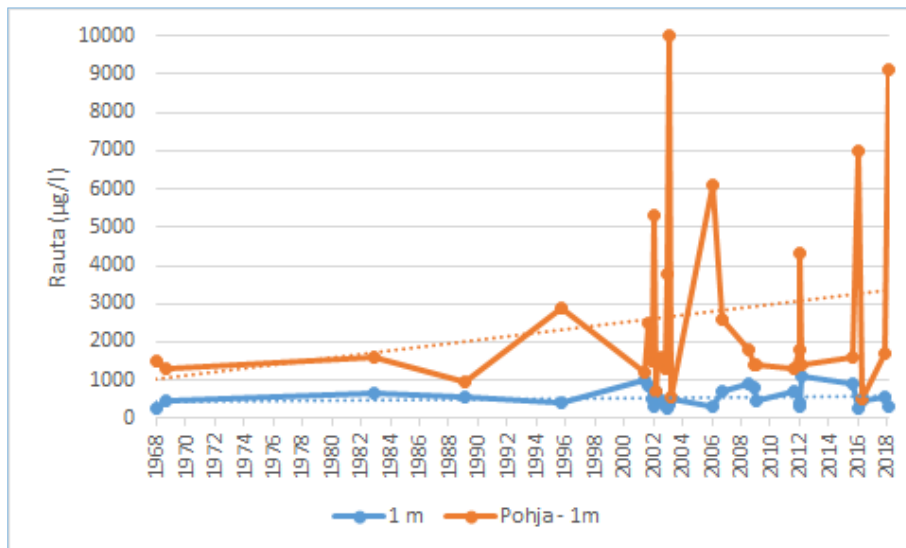
Sahajärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus sai kesällä 2018 arvot 38 µg/l (14.6.) ja 29 µg/l (22.8.). Alusveden kokonaisfosforipitoisuus puolestaan sai arvot 97 µg/l (14.6.) ja 650 µg/l (22.8.) (kuva 36). Alusveden erittäin alhainen happipitoisuus elokuussa näkyi myös alusveden kokonaisfosforipitoisuudessa. Kun alusvedestä loppuu happi, tulee sedimenttiin sitoutunut fosfaatti liukoiseen muotoon ja alusveden kokonaisfosforipitoisuus nousee selvästi. Tätä kutsutaan sisäiseksi kuormitukseksi. Alusveden alhainen happipitoisuus kuvastuu myös alusveden rautapitoisuuteen, joka kohoaa selvästi. Sahajärven alusveden rautapitoisuus sai kesällä 2018 arvot 1700 µg/l (14.6.) ja 9100 µg/l (22.8.) (kuva 37). Raudan liukoisuus sedimentistä veteen riippuu oleellisesti happitilanteesta. Hapettomissa oloissa niukkaliukoinen rauta 3 -ioni pelkistyy rauta 2 -ioniksi, jonka liukoisuus veteen on oleellisesti suurempi.

Sahajärven kokonaistyyppipitoisuus sai kesällä 2018 pintavedessä arvot 880 µg/l (14.6.) ja 610 µg/l (22.8.). Alusvedessä kokonaistyyppipitoisuus sai arvot 1200 µg/l (14.6.) ja 1600 µg/l (22.8.) (kuva 38).

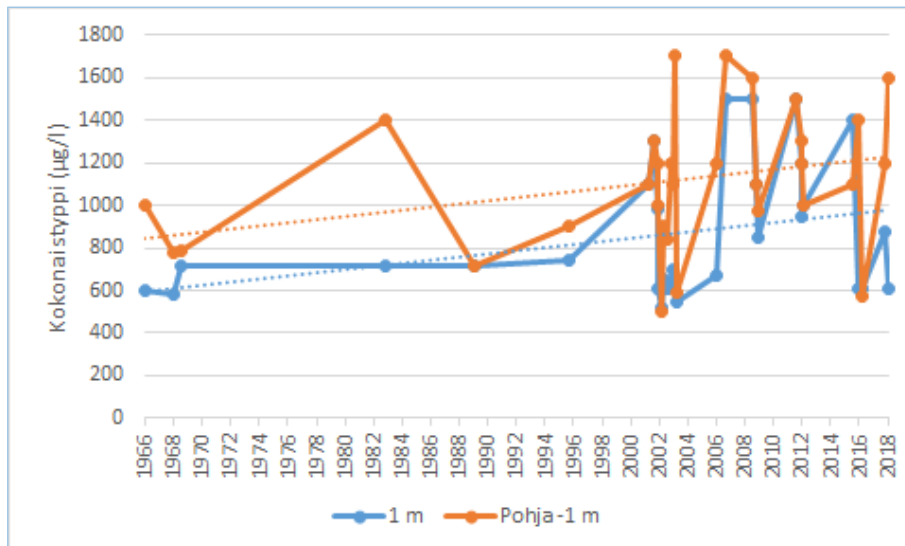
Sahajärvi kuuluu pintavesityyppiin runsasravinteiset järvet (Rr). Verrattuna runsasravinteisen järvityypin raja-arvoihin, Sahajärven päällysveden kokonaisfosforipitoisuus kuvasti erinomaista luokkaa. Sahajärven päällysveden kokonaistyyppipitoisuus puolestaan kuvasti hyvää tai erinomaista luokkaa.

Kuva 36. Kokonaisfosforipitoisuus Sahajärvenssä vuosina 1966 - 2018. Katkoviivat ovat trendiviivoja.

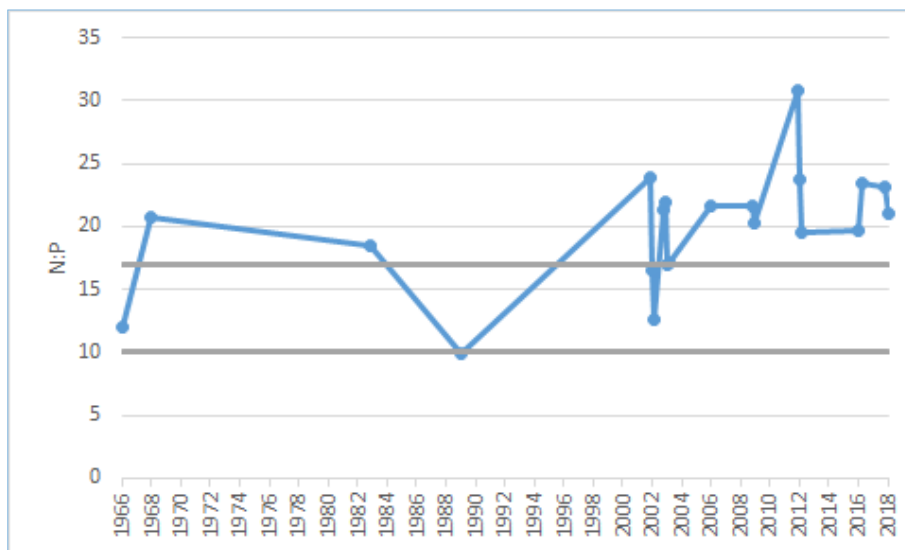

Kuva 37. Raudan pitoisuus Sahajärvenssä vuosina 1968 - 2018. Katkoviivat ovat trendiviivoja.

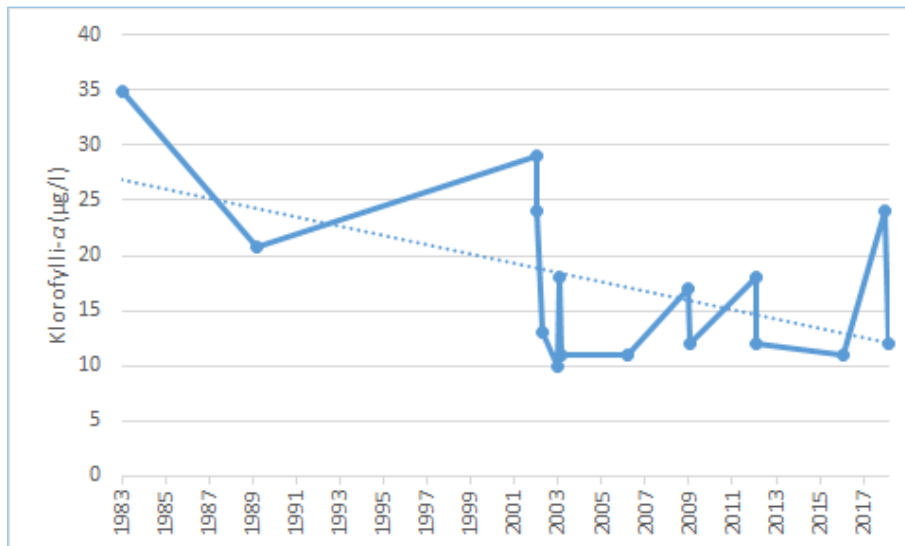
Kuva 38. Kokonaistyyppipitoisuus Sahajärnessä vuosina 1966 - 2018. Katkoviivat ovat trendiviivoja.

Sahajärven kokonaistypen ja -fosforin suhde sai kesällä 2018 arvot 23 (14.6.) ja 21 (22.8.) (kuva 39). Kun N:P-suhde on 10 - 17, sekä typpi että fosfori voivat rajoittaa levätuotantoa. Jos kokonaisravinnesuhde on yli 17, fosforin saanti alkaa vähitellen rajoittaa levätuotantoa. Sahajärvellä fosfori vaikuttaa siis olleen kesällä 2018 kasvua rajoittanut tekijä.

Kuva 39. Kokonaistypen ja -fosforin suhde Sahajärnessä. Kuvassa arvojen 10 ja 17 kohdalla olevat harmaat viivat osoittavat rajat, joiden välissä molemmat ravinteet voivat olla levätuotantoa rajoittavia tekijöitä. Kun kokonaisravinnesuhde on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori.

Sahajärven α -klorofyllipitoisuus sai kesällä 2018 arvot 24 $\mu\text{g/l}$ (14.6.) ja 12 $\mu\text{g/l}$ (22.8.) (kuva 40). Pitkän ajan tarkastelussa Sahajärven α -klorofyllipitoisuus näyttäisi olevan laskusuunnassa, mikä on positiivista. Verrattuna runsasravinteisten järvien raja-arvoihin, Sahajärven α -klorofyllipitoisuus kuvasti tyydyttävää tai hyvää luokkaa.

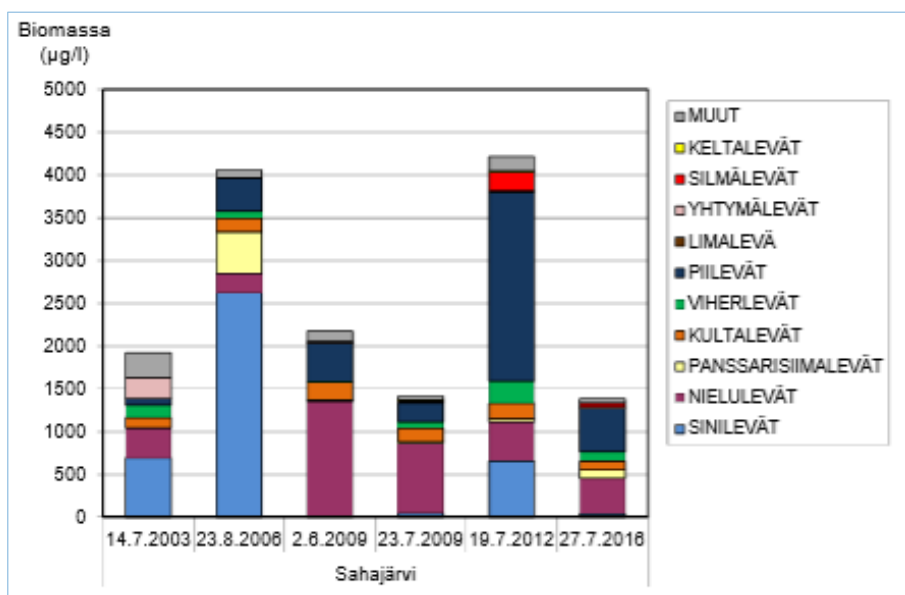
Kuva 40. Päälysveden (0 - 2 m) α -klorofyllipitoisuus Sahajärvessä vuosina 1983 - 2018. Katkoviiva on trendiviiva.

Sahajärven pintaveden pH-arvo sai kesällä 2018 arvot 7,5 (14.6.) ja 7,3 (22.8.). pH-arvo pysytteli lähellä neutraalia. Sahajärven näkösyvydeksi mitattiin kesällä 2018 arvot 0,6 m (14.6.) ja 1,1 m (22.8.). Näkösyvyys on pysytellyt melko samalla tasolla vuodesta toiseen.

5.6.1 Sahajärven kasviplankton vuonna 2016

Runsasravinteiseksi järveksi tyypitellyn Sahajärven heinäkuun 2016 näytteen (27.7.) kokonaisbiomassa oli 1387 µg/l (kuva 41), mikä viittaa keskituottoisuuteen. Aiempina näytteenottovuosina kokonaisbiomassa on vaihdellut siten, että siihen perustuen järveä on voitu pitää vuoroin rehevöityneenä vuoroin keskituottoisena.

Heinäkuussa 2016 suurimmat leväryhmät olivat nielu- ja piilevät. Nämä leväryhmät ovat olleet suurimpia lähes kaikkina aiempina, 2000-luvun näytteenottovuosina. Ajoittain suurena ryhmänä ovat olleet myös sinilevät. Heinäkuussa 2016 haitallisten sinilevien prosentuaalinen osuus kokonaisbiomassasta oli pieni (0,76 %). Limalevää ei ollut heinäkuun 2016 näytteessä, eikä sitä ole juuri esiintynyt aiempienkaan vuosien näytteissä. TPI-indeksi oli heinäkuussa 2016 hieman negatiivinen (-0,2534) eli lajikoostumus ei viittaa rehevöitymiseen. Sahajärvi on keskituottoinen/rehevä järvi (Koivunen ja Palomäki 2017). Sahajärven kasviplanktonbiomassa ja -lajisto ovat vaihdelleet rajusti viime vuosina (Zwerver 2014).

Kuva 41. Kasviplanktonin biomassa Sahajärvessä eri vuosina. Lähde: Koivunen ja Palomäki 2017).

5.6.2 Sahajärven pohjaeläimet vuonna 2016

Järven veden laatu ja rehevyys vaikuttavat pohjaeläimistöön ja pohjaeläimiä voidaan käyttää osana järven ekologisen tilan luokittelua. Järvisyvänteissä elävät pohjaeläinyhteisöt ovat suhteellisen paikallaan pysyviä ja pitkäikäisiä lajeja ja niiden elinympäristövaatimusten perusteella saadaan tietoa myös järven tilasta. Edellisen kerran pohjaeläimiä tutkittiin Sahajärvellä vuonna 2009.

Sahajärven syvänteeltä otettiin pohjaeläinnäytteet Uudenmaan ELY-keskuksen toimeksiannosta 26.10.2016. Taksonaiteita oli kohtuullisen paljon, mutta vallitsevia varsinaisia pohjaeläimiä olivat *Chironomus plumosus*-tyypin surviaissääsken toukat ja *Potamotrix/Tubifex* harvasukamadot, jotka molemmat ilmentävät suurta rehevyyttä ja sietävät heikkoja happioloja. Suurin tiheys oli sulkasääskillä, jotka hyötyvät sekä rehevyydestä että veden sameudesta (savi, leväsamennus, humuksen aiheuttama näkösyvyyden lasku). Edellisen seurantavuoden 2009 pohjaeläimistöissä tavattiin yksi suurta rehevyyttä ilmentävä *Tanypus*-suvun toukka, jota ei, mahdollisesti harvalukuisuudesta johtuen, nyt havaittu. *Chironomus plumosus*-tyypin toukkien lukumäärän kasvu sekä varsinaisten pohjaeläinten biomassan lisääntyminen voi olla merkinä lievistä järven rehevöitymisestä (Mettinen 2019).

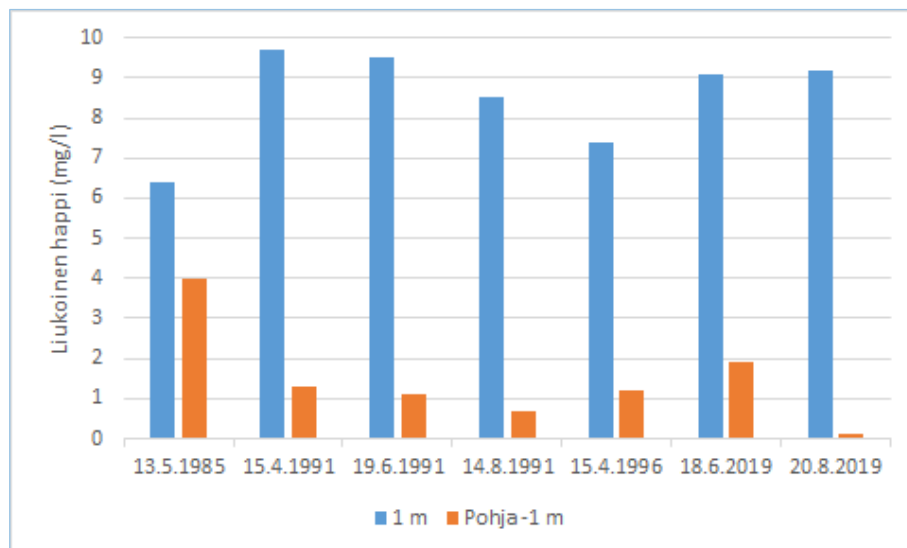
Runsasravinteisista Rr-tyypin järvistä ei ole laskettavissa PMA indeksiä. PICM-indeksin mukaan Sahajärven ekologinen tila on hyvä (Mettinen 2019).

Pohjaeläintutkimuksen tarkemmat tulokset on esitetty liitteessä 3.

5.7 Venunjärvi

Venunjärven itäosasta on ympäristötiedon hallintajärjestelmä Herttaan tallennettu ennen kesää 2019 vain kaksi näytetulosta: yksi vuodelta 1985 ja yksi vuodelta 1996. Venunjärvestä on otettu näytteitä myös vuonna 1991 Helsingin yliopiston limnologian ja ympäristönsuojelun laitoksen ohjatussa järvitutkimuksessa (Luokkanen ym. 1991). Vuonna 1991 otettuja näytteitä ei ole kuitenkaan tallennettu Herttaan, koska määritysten tallentamiseksi pitäisi tietää tarkasti määrittämenetelmät, ja esimerkiksi ravinnemäärittäyksille on useita mahdollisia menetelmiä. Koska Venunjärvestä on niin vähän näytteitä, otettiin tähän tarkasteluun mukaan myös vuoden 1991 näytteet. Vanhat näytteet eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia vuonna 2019 otettuihin näytteisiin, koska määrittämenetelmät eivät välttämättä ole samoja. Uusien tulosten vertaaminen vanhoihin antaa kuitenkin suuntaviivoja sille, onko järven tilassa tapahtunut merkittäviä muutoksia.

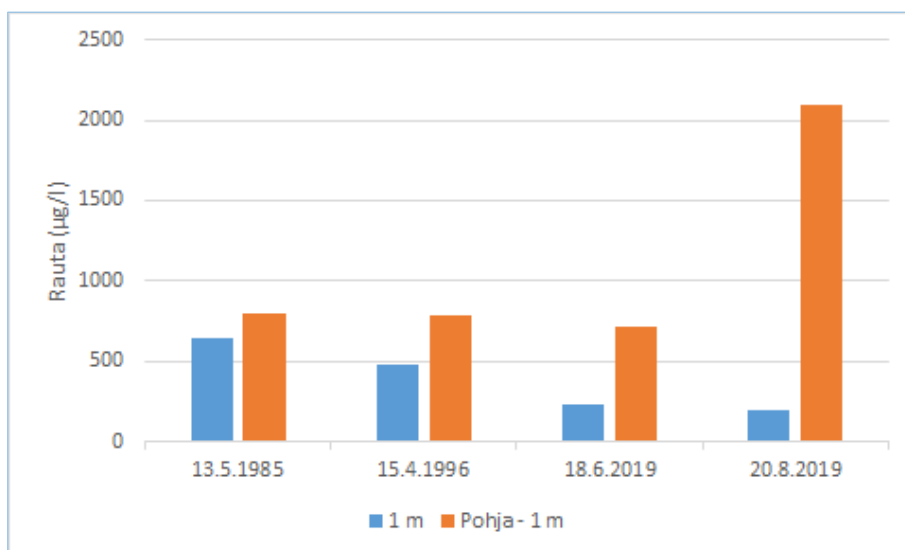
Venunjärven happipitoisuus pintavedessä sai kesällä 2019 arvot 9,1 mg/l (18.6.) ja 9,2 mg/l (20.8.) (kuva 42). Hapen kyllästysaste oli vastaavasti 102 % ja 99 %. Pohjan läheisen veden happipitoisuus oli jo kesäkuussa 2019 varsin alhainen (liukoinen happi 1,9 mg/l, hapen kyllästysaste 15 %) ja elokuussa happi oli lähes loppunut (liukoinen happi 0,1 mg/l ja hapen kyllästysaste 0,5 %) (kuva 42). Järvessä vallitsi lämpötilakerrostuneisuus, jonka aikana alusvesi ei saa happitäydennystä ilmakehästä, vaan happea kuluu alusvedessä sedimentin aiheuttaman hapenkulutuksen ja päällysvedestä sedimentoituvan hapenkulutuksen takia. Happipitoisuus on heikoimmillaan kerrostuneisuusajan lopulla (eli loppukesällä). Happipitoisuuden aleneminen alusvedessä on ollut havaittavissa myös kesän 1991 näytteissä. Vaikuttaisi siltä, että Venunjärven alusveden happipitoisuus alenee myös loppupalvisin jääpeitteisen ajan loppupuolella.

Kuva 42. Liukoisen hapen pitoisuus Venunjärvässä vuosina 1985 - 2019.

Alusveden alhainen happipitoisuus kuvastui myös alusveden rautapitoisuuteen, joka kohosi selvästi elokuussa 2019 (alusveden rautapitoisuus 2100 µg/l) (kuva 43). Raudan liukoisuus sedimentistä veteen riippuu oleellisesti happilanteesta. Hapettomissa oloissa niukkaliukoinen

rauta 3 -ioni pelkistyy rauta 2 -ioniksi, jonka liukoisuus veteen on oleellisesti suurempi. Pintaveden rautapitoisuus sai kesällä 2019 arvot 230 µg/l (18.6.) ja 200 µg/l (20.8.) (kuva 43).

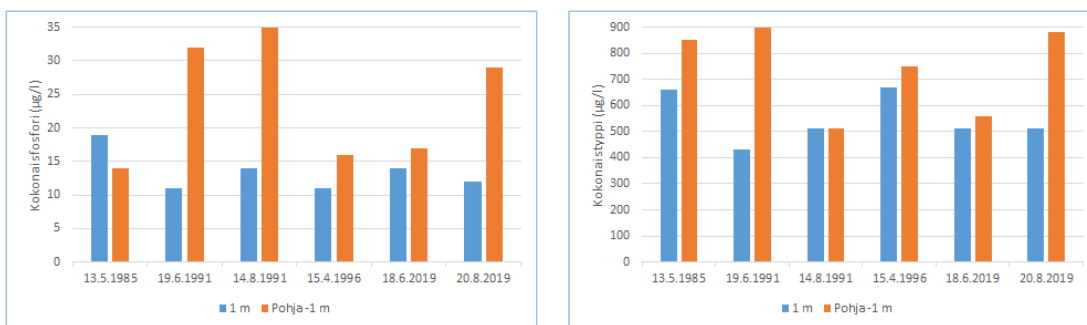

Kuva 43. Raudan pitoisuus Venunjärvessä vuosina 1985, 1996 ja 2019.

Venunjärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus sai kesällä 2019 arvot 14 µg/l (18.6.) ja 12 µg/l (20.8.). Kokonaisfosforipitoisuus sai alusvedessä jonkin verran pintavettä korkeampia arvoja (17 µg/l ja 29 µg/l) (kuva 44). Hapen loppuessa pohjan läheisestä vedestä, voivat fosforipitoisuudet kohota voimakkaasti. Vaikka happipitoisuus oli elokuussa 2019 alusvedessä erittäin alhainen, ei kokonaisfosforipitoisuus kuitenkaan noussut merkittävästi. Venunjärven pintaveden kokonaisfosforipitoisuus kuvastaa lievästi reheviä olosuhteita.

Venunjärven pintaveden kokonaistyyppipitoisuus sai kesällä 2019 arvon 510 µg/l sekä kesä- että elokuun mittauksessa (kuva 44). Pitoisuus kuvastaa kokonaisfosforin tavoin lievästi reheviä olosuhteita.

Venunjärven typpi-fosforisuhde sai kesällä 2019 arvot 36 (18.6.) ja 43 (20.8.). Jos kokonaisravinesuhde on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori. Venunjärvellä fosfori näyttäisi olleen levätuotantoa rajoittavana ravinteena.

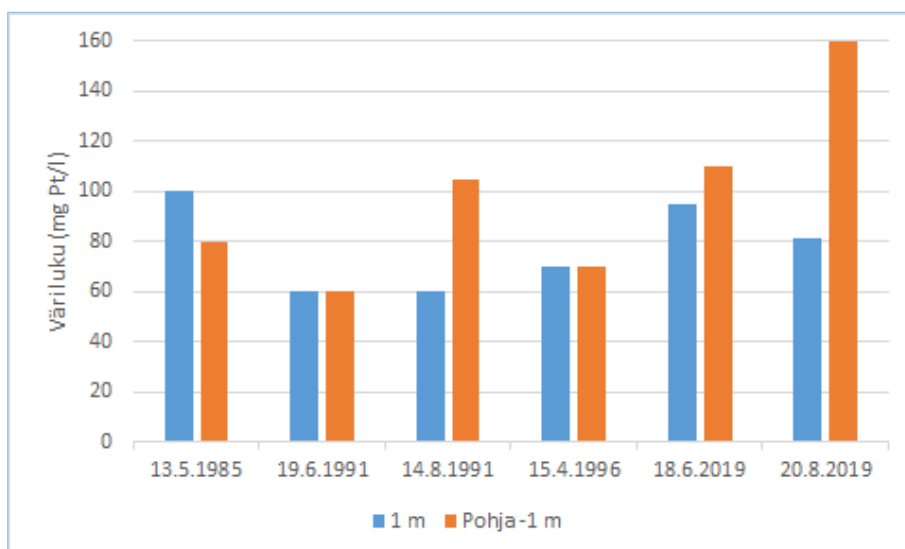

Kuva 44. Kokonaisfosforin ja -tyypin pitoisuudet Venunjärvessä vuosina 1985 - 2019.

Venunjärven α -klorofyllipitoisuus sai kesällä 2019 arvot 8,6 $\mu\text{g/l}$ (18.6.) ja 18 $\mu\text{g/l}$ (20.8.). Järven α -klorofyllipitoisuudet kuvastavat lievästi reheviä tai reheviä olosuhteita. Järvestä on tehty α -klorofyllipitoisuuden määrittäminen myös elokuussa 1991, jolloin se sai arvon 24 $\mu\text{g/l}$.

Venunjärven vesi on humuspitoista. Veden pintaveden väriluku sai kesällä 2019 arvot 95 mg Pt/l (18.6.) ja 81 mg Pt/l (20.8.). Pohjan läheisen veden arvot olivat korkeampia (110 mg Pt/l ja 160 mg Pt/l) (kuva 45). Mitä enemmän vesistön valuma-alueella on suota, sitä ruskeampaa on vesi. Soiden osuus Venunjärven valuma-alueella on 18 % ja Rajasuo on osittain ojitettu. Kemiallinen hapenkulutus sai pintavedessä kesällä 2019 arvot 18 mg/l (18.6.) ja 17 mg/l (20.8.). Arvot kuvastavat järven olevan humuspitoinen.

Venunjärven pintaveden pH-arvo on hieman hapan (arvo kesäkuussa 2019 6,1 ja elokuussa 6,3). Pohjan läheisen veden pH-arvo on jonkin verran alempi (pH 5,6 ja 5,9). Päälysveden pH onkin yleensä korkeampi kuin alusveden. Veden puskurikykyä ilmaiseva alkaliteetti sai kesällä 2019 välttävää arvoa (pintaveden alkaliteetti 0,056 mmol/l 18.6. ja 0,055 mmol/l 20.8.). Mitä alhaisempi vesistön puskurikyky on, sitä herkemmin se happamoituu.

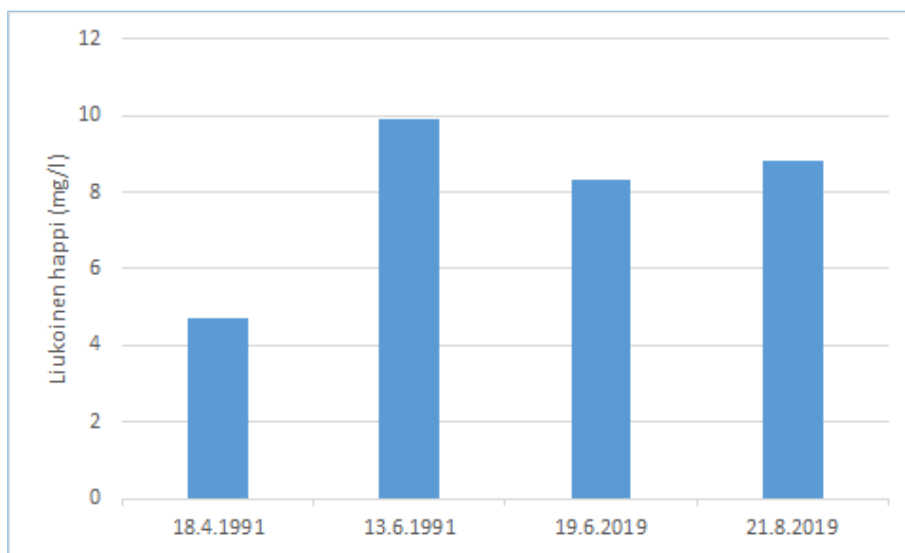

Kuva 45. Veden väriluku Venunjärnessä vuosina 1985 - 2019.

5.8 Vähäjärvi

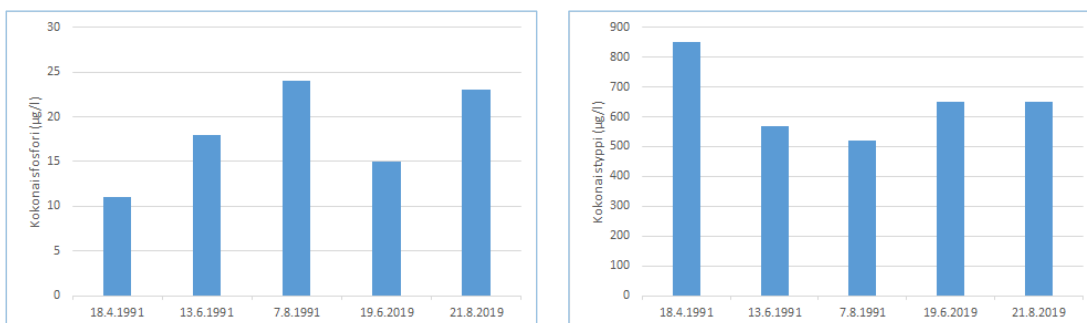
Vähäjärveltä ei ole otettu Hertta-tietojärjestelmään tallennettuja vesinäytteitä ennen kesää 2019. Vähäjärveltä on kuitenkin otettu vesinäytteitä vuonna 1991 Helsingin yliopiston limnologian ja ympäristönsuojelun laitoksen ohjatussa järvitutkimuksessa (Luokkanen ym. 1991). Vuonna 1991 otettuja näytteitä ei ole kuitenkaan tallennettu Herttaan, koska määrittämisen tallentamiseksi pitäisi tietää tarkasti määrittämenetelmät, ja esimerkiksi ravinnemäärittämiselle on useita mahdollisia menetelmiä. Koska Vähäjärvestä ei ole muita aiempia näytteitä, otettiin tähän tarkasteluun mukaan myös vuoden 1991 näytteet. Vanhat näytteet eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia vuonna 2019 otettuihin näytteisiin, koska määrittämenetelmät eivät välttämättä ole samoja. Uusien tulosten vertaaminen vanhoihin antaa kuitenkin suuntaviivoja sille, onko järven tilassa tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Järven mataluudesta (maksimisyvyys 2 m) johtuen vesinäytteet otettiin vain 1 metrin syvyydeltä. Vähäjärven happipitoisuus pintavedessä oli kesäkuun 2019 näytteenotokerralla 8,3 mg/l ja elokuussa 8,8 mg/l (kuva 46). Hapen kyllästysaste oli molemmilla kerroilla 95 %. Sekä vuoden 1991 että vuoden 2019 tulosten perusteella näyttäisi siltä, että avovesiaikaan järvessä ei esiintyne happiongelmia. Loppupalven 1991 näytteen perusteella happitilanne on todennäköisesti huonompi jääpeitteisenä aikana, kun tuulet eivät pääse sekoittamaan vettä ja bakteerit hajottavat järven pohjalle vajonnutta orgaanista ainesta kuluttaen samalla happea.

Kuva 46. Liukoisen hapen pitoisuus pintavedessä Vähäjärvessä vuosina 1991 ja 2019.

Vähäjärven kokonaisfosforipitoisuus sai kesällä 2019 arvot 15 µg/l (19.6.) ja 23 µg/l (21.8.). Tämä kuvastaa lievästi reheviä olosuhteita. Arvot vastasivat hyvin vuoden 1991 kesä- ja elokuun arvoja (18 µg/l ja 24 µg/l) (kuva 47). Kokonaistyyppipitoisuus oli sekä kesä- että elokuussa 2019 650 µg/l. Tällaiset arvot kuvastavat reheviä olosuhteita. Tyyppipitoisuus vaihtelee luontaisesti siten, että korkeimmat arvot osuvat talvikauteen. Kesällä on vallalla tuotanto, joka kuluttaa typpivarastoja. Talvella typen käyttö on vähäistä, jolloin pitoisuustaso pysyy korkeampana. Tämä on nähtävissä myös loppupalven 1991 näytteessä (kuva 47).

Kuva 47. Kokonaisfosforin ja -typen pitoisuudet pintavedessä Vähäjärvessä vuosina 1991 ja 2019.

Vähäjärven typpi-fosforisuhde sai kesällä 2019 arvot 43 (19.6.) ja 28 (21.8.). Jos kokonaisravinnesusuhde on yli 17, rajoittava ravinne on fosfori. Koska kokonaisravinnesusuhde on selvästi yli 17, fosfori on ollut levätuotantoa rajoittavana ravinteena.

Vähäjärven α -klorofyllipitoisuus sai kesällä 2019 arvot 4,4 $\mu\text{g/l}$ (19.6.) ja 8,1 $\mu\text{g/l}$ (21.8.). Järven α -klorofyllipitoisuudet kuvastavat lievästi reheviä tai reheviä olosuhteita. Vuonna 1991 Vähäjärvestä mitattiin α -klorofylliä vain elokuussa, jolloin se sai arvon 8 $\mu\text{g/l}$. Pitoisuus näyttäisi pysyneen varsin samanlaisena.

Vähäjärven vesi on lievästi humuspitoista. Pintaveden väriluku sai kesäkuussa 2019 arvon 26 mg Pt/l ja elokuussa arvon 20 mg Pt/l. Järvien veden väri vaihtelee jonkin verran eri vuosina valumaolojen mukaisesti. Runsassateisina aikoina ja niiden jälkeen väriarvot nousevat. Kuivina kausina taas väriarvot pienenevät. Myös kesällä väri yleensä vähenee ilmeisesti ultravioletti säteilyn hajottaessa humusta. Kesä 2019 oli tavanomaista kuivempi ja se näkyy myös Vähäjärven väriarvon alenemisessa kesän aikana. Kesällä 1991 väriluku sai kesäkuussa arvon 45 mg Pt/l ja elokuussa 25 mg Pt/l. Värilukuja ei kuitenkaan voida suoraan verrata toisiinsa, koska väriluvun määrittäminen menetelmä on vaihtunut. Koska nykyisessä menetelmässä näytteet suodatetaan, antaa uusi menetelmä pienempiä arvoja kuin vanha.

Vähäjärven pintaveden pH-arvo on lähellä neutraalia (arvo kesäkuussa 6,8 ja elokuussa 7). Veden puskurikykyä ilmaiseva alkaliteetti sai kesällä 2019 tyydyttäviä arvoja (pintaveden alkaliteetti kesäkuussa 0,123 mmol/l ja elokuussa 0,145 mmol/l). Mitä alhaisempi vesistön puskurikyky on, sitä herkemmin se happamoituu.

6 Lopuksi

Mäntsälän suurimpien järvien (Hunttijärvi, Isojärvi, Keravanjärvi, Kilpijärvi, Sahajärvi ja Sääksjärvi) veden laatua on seurattu jo pitkään Uudenmaan ELY-keskuksen toimesta (Keravanjärven osalta seuranta tekee nykyisin Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys). Seuranta ei kuitenkaan näidenkään järvien osalta ole vuosittaista. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus aloitti vuonna 2016 Mäntsälän kunnan rahoittaman seurannan, jolla pyritään täydentämään jo tehtävää seuranta. Ympäristökeskuksen säännölliseen seurantaan otettiin mukaan 14 järveä. Järviä seurataan ohjelman mukaan neljän tai kuuden vuoden välein. Saatujen tulosten perusteella seurantaohjelmaa on mahdollista muuttaa vastaamaan parhaiten järvien tilan tiedon tarvetta. Seuranta on tarkoitus laajentaa myös talvinäytteenottoon ja joidenkin järvien osalta mahdollisesti vuosittaiseen seurantaan.

Säännöllisellä veden laadun seurannalla on mahdollista saada hyvä kuva kunkin järven ominaispiirteistä sekä siitä, mihin seikkoihin järvien hoidossa ja mahdollisessa kunnostuksessa tulee kiinnittää huomiota. Toisaalta yksittäisetkin tulokset ovat arvokkaita, sillä niiden avulla voidaan saada tietoa ennestään tuntemattomista kohteista. Vuonna 2019 tehdyllä näytteenotolla saatiin Pivanjärvestä ensimmäiset tiedossa olevat näytteet ja Vähäjärvestäkin ensimmäiset Hertta-järjestelmään tallennetut tulokset.

Isojärvi ja Kilpijärvi ovat pudonneet vuonna 2019 tehdyssä ekologisessa luokittelussa huonoon tilaan. Muillakin järvillä tila vaikuttaisi olevan menossa huonompaan suuntaan, vaikkei se vielä ole vaikuttanut järvien luokitukseen. Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa kaikkien vesistöjen osalta hyvä tila. Jotta hyvä tila olisi mahdollista saavuttaa, tulisi järvien kunnostamiseksi ryhtyä aktiivisiin toimenpiteisiin. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota järviin niiden valuma-alueilta tulevan kuormituksen vähentämiseen. Keinoja, joilla kuormitusta voitaisiin vähentää, ovat mm. maatalouden suojavyöhykkeet ja ravinteiden käytön hallinta, peltojen talviaikaisen eroosion torjunta, maatalouden kosteikat ja laskeutusaltat sekä haja-asutuksen jätevesien asianmukainen käsittely. Ranta- ja pohjavesialueilla sijaitsevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmät olisi tullut saattaa lainsäädännön vaatimusten mukaisiksi 31.10.2019 mennessä.

Kilpijärvelle on toukokuussa 2020 valmistunut valuma-alue selvitys opinnäytetyönä (Alastalo 2020). Siinä on laskettu, mistä uomista tulevat suurimmat ravinnekuormitukset järveen. Opinnäytetyössä myös esitetään tulevia vesiensuojelutoimenpiteitä. Opinnäytetyöstä saatuja tietoja tulisi käyttää hyödyksi Kilpijärven tulevien kunnostustoimien suunnittelussa. Vastaavanlaista valuma-alue tarkastelua voisi ajatella tehtäväksi muillekin järville, joilla on kunnostustarvetta.

Veden laadun seurannan lisäksi järvillä olisi tarpeen tehdä myös biologista seuranta. Suurimilla järvillä on tehty kasviplanktonnäytteenottoa. Hunttijärvellä ja Sahajärvellä on myös tutkittu pohjaeläimiä sekä Hunttijärvellä ja Sääksjärvellä vesikasvillisuutta. Biologista seuranta on syytä jatkaa suurimilla järvillä ja pyrkiä tekemään sitä mahdollisuuksien mukaan myös pienemmillä järvillä. Kasviplankton-, pohjaeläin- ja vesikasvitutkimuksen lisäksi kalastotutkimukset, saalistiedustelut ja mahdollinen hoitokalastus ovat tärkeitä. Etenkin kalaston osalta osakaskunnat ovat keskeisessä asemassa.

Lähdeluettelo

Alastalo, J. 2020. Mäntsälän Kilpijärven valuma-alue selvitys. Hämeen ammattikorkeakoulu, ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö. Forssa, Kestävä kehitys. 48 s.

Hagman, A.-M., Serenius, K. ja Rajajärvi, S. 2008. Mäntsälän järvien kunnostuksen yleissuunnitelma. Uudenmaan ympäristökeskuksen raportteja 3/2008. Uudenmaan ympäristökeskus. 158 s.

Henriksson, M. ja Myllyvirta, T. 1991. Mäntsälän kunnan järvi-inventointi. Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojeluyhdistys ry. 27 s. + 7 liitettä.

Ilmatieteen laitoksen tiedotteet vuosilta 2018 ja 2019.

Koivunen, J. ja Palomäki, A. 2017. Uudenmaan järvien kasviplanktonlajisto ja -biomassa vuonna 2016. Raportteja 55/2017. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 43 s.

Luokkanen, E., Malin, I., Moisander, P., Salo, S. ja Suominen, K. 1991. Mäntsälän järvitutkimus. Limnologian ohjattu tutkimus. Limnologian ja ympäristönsuojelun laitos. Helsingin yliopisto, Helsinki. 84 s.

Mettinen, A. 2019. Pohjaeläimistön seuranta Uudenmaan järvillä ja joilla 2016 - 2018. Raportti 783/2019, Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. 20 s. + liitteet.

Oravainen, R. 1999. Opasvihkonen vesistötulosten tulkitsemiseksi havaintoesimerkein varustettuna. 26 s.

Pintavesien ekologinen tila - Uusimaa. [https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Pintavesien_tila/Pintavesien_ekologinen_tila_Uusimaa\(29006\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Pintavesien_tila/Pintavesien_ekologinen_tila_Uusimaa(29006)).

SYKE:n vesitilannekatsaukset vuodelta 2018.

Syväranta, J. 2016. Uudenmaan vesikasvikartoitukset päävyöhykemenetelmällä 2016. Alleco Oy raportti n:o 15/2016. Alleco Oy 27.10.2016. 6 s.

Vesikartta. Vesien ekologinen tila. http://paikkatieto.ymparisto.fi/vesikarttaviewers/Html5Viewer_2_11_2/Index.html?configBase=http://paikkatieto.ymparisto.fi/Geocortex/Essentials/REST/sites/VesikarttaKansa/viewers/VesikarttaHTML525/virtualdirectory/Resources/Config/Default&locale=fi-FI.

Ympäristötiedon hallintajärjestelmä Hertta. https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Ymparistotietojarjestelmat.

Zwerver, S. 2014. Uudenmaan seuranta- ja kartoitusjärvet vuosina 2012 ja 2013. Kasviplankton – lajisto ja biomassa. Raportti 2014 11. Zwerver planktonmääritykset, Kemiö. 110 s.

Liite 1. Vuosien 2018 - 2019 vesianalysitulokset

Paikka	Alka	Syyss m	Näkösyvyys m	Alkaliiteetti mmol/l	Ammonium typpinä µg/l	Fosfaatti fosforina µg/l	Hapen kylläisyysaste %	Happi-lukonien mg/l	Kemiall. hapen kulutus CODMn mg/l	Klorosyfyli-a µg/l	Kok.fosfori µg/l	Kok.typpi µg/l	Lämpötila °C	Nitriitti-nitraatti typpinä µg/l	pH	Rauta µg/l	Sameus TUJ/FNU	Sähkön-johkyky ms/m	Väri-luku mg Pt/l
Huuttijärvi Takaranta 5	12.6.2018	0-2	1	0,661	18	3	102	10,1	12	33	39	1000	16	420	7,8	320	7,3	15,5	56
Huuttijärvi Takaranta 5	12.6.2018	1	1	0,615	17	7	38	4,3	12		43	1400	9,5	860	6,9	420	12	15,3	61
Huuttijärvi Takaranta 5	12.6.2018	6	1	0,609	5	12	26	3,2	12		57	1400	6,8	1000	6,8	850	13	15,5	65
Huuttijärvi Takaranta 5	12.6.2018	10	1	0,658	140	28	10	1,2	12		100	1400	6,3	790	6,8	1500	17	15,8	75
Huuttijärvi Takaranta 5	20.8.2018	0-2	1,6	0,713	41	2	89	8,1	10	7,3	28	650	20,1	7	7,6	160	4,5	16	33
Huuttijärvi Takaranta 5	20.8.2018	1	1,6	0,755	40	<2	74	6,8	10		25	600	19,5	14	7,4	200	6	16,1	36
Huuttijärvi Takaranta 5	20.8.2018	6	1,6	0,708	160	17	3	0,3	12		82	1400	7,6	650	6,8	1300	19	16	72
Huuttijärvi Takaranta 5	20.8.2018	10	1,6	0,828	490	25	3	0,4	13		110	1400	6,8	320	6,8	1800	24	16,6	83
Huuttijärvi Takaranta 5	20.8.2018	11,5	1,6																
Isoljärvi keskiosa 1	14.6.2018	0-1	0,2	0,414	<4	9	109	10,3	16	82	120	1700	17,8	10	8,7	1200	31	6,3	37
Isoljärvi keskiosa 1	14.6.2018	1	0,2	0,408	<4	8	97	9,2	16		120	1700	17,9	9	8,5	1200	31	6,3	40
Isoljärvi keskiosa 1	21.8.2018	0-1	0,3	0,51	11	<2	94	9	19	190	99	2800	17,5	<4	7,8	420	42	7,2	24
Isoljärvi keskiosa 1	21.8.2018	1	0,3	0,494	7	<2	94	8,9	19		96	2700	18	<4	7,7	320	49	7,2	23
Isoljärvi keskiosa 1	21.8.2018	1,8	0,3																
Iso-Vuotava keskiosa 1	18.6.2019	0-2	0,7	0,125	2	1	86	8,1	26	22	22	740	18,4	9	6,5	400	1,1	3,6	150
Iso-Vuotava keskiosa 1	18.6.2019	1	0,7	0,112	2	4	110	9,8	29	22	25	800	20,9	2	6,6	360	2,2	3,5	180
Iso-Vuotava keskiosa 1	18.6.2019	4	0,7	0,128	86	4	14	1,6	29	13	20	930	8,2	170	5,8	1100	2,2	3,8	210
Iso-Vuotava keskiosa 1	20.8.2019	0-2	0,9	0,125	2	1	86	8,1	26		22	740	18,4	9	6,5	400	1,1	3,6	150
Iso-Vuotava keskiosa 1	20.8.2019	1	0,9	0,244	2	3	0,5	0,1	31		26	750	11,3	7	6,1	1900	5	4,4	250
Iso-Vuotava keskiosa 1	20.8.2019	3,8	0,9																
Kilpijärvi keskiosa 3	12.6.2018	0-1	0,4	0,498	<4	8	117	11	19	63	97	1600	18,2	5	9,6	450	22	8,4	49
Kilpijärvi keskiosa 3	12.6.2018	1	0,4	0,493	<4	3	113	10,7	19		100	1600	18,1	<4	9,5	390	22	8,5	49
Kilpijärvi keskiosa 3	20.8.2018	0-1	0,15	0,622	<4	3	109	10	23	180	100	2900	19,4	<4	8,9	260	50	6,9	42
Kilpijärvi keskiosa 3	20.8.2018	1	0,15	0,62	<4	<2	106	9,8	22		120	3000	19,3	<4	8,7	270	48	9,6	40
Kilpijärvi keskiosa 3	20.8.2018	1,5	0,15																
Pihanjärvi keskiosa 1	19.6.2019	0-2	2,5	0,059	2	1	100	8,8	9,6	2	10	430	21,5	6	6,6	280	1,4	2,5	41
Pihanjärvi keskiosa 1	19.6.2019	1	2,5	0,063	38	3	24	3	10		12	450	6,2	64	5,7	540	1,4	2,8	55
Pihanjärvi keskiosa 1	19.6.2019	6,1	2,5	0,063	38	3	24	3	10		12	450	6,2	64	5,7	540	1,4	2,8	55
Pihanjärvi keskiosa 1	21.8.2019	0-2	3,5	0,063	2	11	97	9	8,8	2,4	7	330	19,1	4	6,6	87	0,7	2,6	25
Pihanjärvi keskiosa 1	21.8.2019	1	3,5	0,081	2	7	2	0,2	10		22	380	8,2	2	5,8	1100	2,3	2,7	53
Pihanjärvi keskiosa 1	21.8.2019	6	3,5																
Sahajärvi Heponiemi 1	14.6.2018	0-2	0,6	0,372	<4	8	104	10	14	24	38	880	17,2	180	7,5	540	9,3	8,1	73
Sahajärvi Heponiemi 1	14.6.2018	1	0,6	0,337	38	8	75	7,6	13		38	910	14,6	290	7	590	10	8,3	74
Sahajärvi Heponiemi 1	14.6.2018	5	0,6	0,339	77	12	32	3,6	13		58	1100	10,2	480	6,6	1100	18	8,3	84
Sahajärvi Heponiemi 1	14.6.2018	7	0,6	0,36	140	17	17	1,9	14		97	1200	9,2	470	6,6	1700	30	8,5	86
Sahajärvi Heponiemi 1	22.8.2018	0-2	1,1	0,376	<4	3	85	8	12	12	29	610	18,4	5	7,3	320	6,9	8,6	49
Sahajärvi Heponiemi 1	22.8.2018	1	1,1	0,378	<4	3	85	8	12		27	570	18,4	<4	7,3	280	6,8	8,6	49
Sahajärvi Heponiemi 1	22.8.2018	5	1,1	0,462	100	40	26	2,5	13		100	730	16,3	<4	6,9	1500	14	9,2	71
Sahajärvi Heponiemi 1	22.8.2018	7	1,1	0,708	740	340	<1	<0,2	20		650	1600	12,3	<4	6,8	9100	48	10,6	170
Sahajärvi Heponiemi 1	22.8.2018	8,9	1,1																
Venunjärvi Itäosa 1	18.6.2019	0-2	1,3	0,056	7	1	102	9,1	18	8,6	14	510	20,7	6	6,1	230	0,94	2,4	95
Venunjärvi Itäosa 1	18.6.2019	1	1,3	0,065	11	1	15	1,9	19		17	560	5,2	41	5,6	720	0,89	2,7	110
Venunjärvi Itäosa 1	18.6.2019	4,2	1,3																
Venunjärvi Itäosa 1	20.8.2019	0-2	1,4	0,055	2	4	99	9,2	17	18	12	510	18,9	2	6,3	200	1,6	2,6	81
Venunjärvi Itäosa 1	20.8.2019	1	1,4	0,142	280	14	0,5	0,1	20		29	880	7,5	14	5,9	2100	5,6	3,3	160
Venunjärvi Itäosa 1	20.8.2019	4,2	1,4																
Vähäjärvi keskiosa 1	19.6.2019	0-1	1,4	0,123	5	4	95	8,3	9,1	4,4	15	650	21,8	8	6,8	250	2,8	2,8	26
Vähäjärvi keskiosa 1	19.6.2019	1	1,4	0,145	2	2	95	8,8	9	8,1	23	650	19,1	2	7	110	2,1	3	20
Vähäjärvi keskiosa 1	21.8.2019	0-1	1,7																
Vähäjärvi keskiosa 1	21.8.2019	1	1,7																

Liite 2. Hunttijärven, Isojärven, Kilpijärven ja Sahajärven vuoden 2016 kasviplanktonitulokset

Näyttenumero	16948
Paikka	Mäntsälä, Hunttijärvi Takaranta 5, KKJ/YK: 6739572 - 3415643
Näytteenottoaika	27.7.2016 12:30
Syvyysväli	0.0-2.0
Mikroskopiointi pvm	7.9.2017
Tutkimuslaitos	Eurofins Env.Test.Finland Oy, Jkl (YmTK)
Laskeutettu tilavuus (ml)	10
Pohjan halkaisija (mm)	25

Osalaskentamenetelmät

Laskentatapa	Laskettu pinta-ala (mm ²)	Kokonaissuuren- nos	Tilavuuskorjausker- roin
Field	2,46	600	1995,00 - 49987,00
Field	39,27	150	1250,00 - 3125,00
Chamber/2	245,44	150	200,00 - 200,00
TPI - arvo	-0,566		
Sinileväosuus (%)	2,065		
Kokonaisbiomassa (mg/l)	2,183		

Tulokset kokoluokittain

Ryhmä	Laji	Trofia	Tilavuus (µm ³)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
CHROO	Chroococcales	AU	5	1527405	7,637	0,35
CHROO	Chroococcales	AU	9	19995	0,18	0,008
CHROO	Chroococcales	AU	10	779805	7,798	0,357
CHROO	Chroococcales	AU	21	159960	3,359	0,154
CHROO	Chroococcales	AU	26	159960	4,159	0,19
CHROO	Chroococcales	AU	47	79980	3,759	0,172
CHROO	Chroococcales	AU	52	59985	3,119	0,143
CHROO	Chroococcus dispersus	AU	269	2500	0,673	0,031
CHROO	Chroococcus spp.	AU	1072	2500	2,68	0,123
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	4488	800	3,59	0,164
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	6540	1250	8,175	0,374
CHROO	Microcystis firma	AU	557	200	0,111	0,005
CHROO	Microcystis spp.	AU	14	62500	0,875	0,04
CHROO	Microcystis spp.	AU	65,4	25000	1,635	0,075
CHROO	Microcystis wesenbergii	AU	3349	1200	4,019	0,184
SYNEC	Anathece minutissima	AU	31,81	39990	1,272	0,058
SYNEC	Aphanocapsa holsatica	AU	115	16250	1,869	0,086
SYNEC	Aphanocapsa spp.	AU	16	139965	2,239	0,103
SYNEC	Aphanocapsa spp.	AU	177	39990	7,078	0,324
SYNEC	Cyanocatenella imperfecta	AU	26	19995	0,52	0,024
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	16,1	39990	0,644	0,029
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	32,1	19995	0,642	0,029
SYNEC	Merismopedia tenuissima	AU	2	79980	0,16	0,007
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	318	7500	2,385	0,109
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	654	5000	3,27	0,15
SYNEC	Woronichinia naegeliana	AU	2468	1250	3,085	0,141
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	314	16250	5,103	0,234
OSCIL	Oscillatoriales	AU	177	850000	150,45	6,891
NOSTO	Aphanizomenon spp.	AU	707	2500	1,768	0,081
NOSTO	Aphanizomenon yezoense	AU	706,86	200	0,141	0,006
NOSTO	Dolichospermum spp. "straight"	AU	1922	3750	7,208	0,33
NOSTO	Dolichospermum spp. "twisted"	AU	1922	1200	2,306	0,106
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	400,55	319920	128,144	5,869
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	754	319920	241,22	11,048
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	1769	79980	141,485	6,48
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	2257	2500	5,643	0,258
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	3706,3	200	0,741	0,034
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	37	3848999	142,413	6,523
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	82	399900	32,792	1,502
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	122	39990	4,879	0,223
GYMNO	Gymnodinium spp.	AU	670	19995	13,397	0,614
GYMNO	Gymnodinium spp.	AU	1957,56	19995	39,141	1,793
PERID	Peridinium spp.	AU	1089	5000	5,445	0,249
PERID	Peridinium spp.	AU	1612	1250	2,015	0,092
PERID	Peridinium spp.	AU	11021	2500	27,553	1,262
GONYA	Ceratium hirundinella	AU	28670	2500	71,675	3,283
GONYA	Ceratium hirundinella	AU	44178	1250	55,223	2,529
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	9	3549077	31,942	1,463
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	17	1932850	32,858	1,505
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	22	299925	6,598	0,302
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	113	79980	9,038	0,414
OCHRO	Uroglena spp.	AU	105	639840	67,183	3,077
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	33,51	139965	4,69	0,215
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	113,1	59985	6,784	0,311
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	268,08	119970	32,162	1,473
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	523,6	19995	10,469	0,48
SYNUR	Mallomonas caudata	AU	3215	200	0,643	0,029

EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	235,5	8750	2,061	0,094
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	649,98	50000	32,499	1,488
EUPOD	Aulacoseira granulata var. granulata	AU	424	11250	4,77	0,218
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	510	39990	20,395	0,934
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	1413	2500	3,533	0,162
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	3140	200	0,628	0,029
EUPOD	Urosolenia eriensis	AU	612	17500	10,71	0,491
BACIL	Asterionella formosa	AU	613	12500	7,663	0,351
BACIL	Asterionella formosa	AU	858	16250	13,943	0,639
BACIL	Diatoma tenuis	AU	960	173242	166,312	7,617
BACIL	Fragilaria crotonensis	AU	270	106250	28,688	1,314
BACIL	Synedra spp.	AU	135	11250	1,519	0,07
BACIL	Synedra spp.	AU	280	20000	5,6	0,256
BACIL	Synedra spp.	AU	640	3750	2,4	0,11
BACIL	Synedra spp.	AU	990	12500	12,375	0,567
BACIL	Synedra ulna	AU	4725	50000	236,25	10,82
RAPHI	Gonyostomum latum	AU	1696	200	0,339	0,016
EUGLE	Trachelomonas spp.	AU	2800	7500	21	0,962
DESMI	Closterium acutum var. acutum	AU	844	200	0,169	0,008
DESMI	Closterium acutum var. variabile	AU	377	26250	9,896	0,453
DESMI	Staurastrum spp.	AU	921	600	0,553	0,025
DESMI	Staurastrum spp.	AU	3157	1250	3,946	0,181
ZYGNE	Mougeotia spp.	AU	691	7500	5,183	0,237
KLEBS	Elakathrix genevensis	AU	57,7	1250	0,072	0,003
CHLOR	Oocystis spp.	AU	44,9	439890	19,751	0,905
CHLOR	Didymocystis spp.	AU	25	39990	1	0,046
CHLAM	Polytoma spp.	HT	301,59	19995	6,03	0,276
CHLAM	Pseudosphaerocystis lacustris	AU	1072	5000	5,36	0,245
SPHAE	Coelastrum sphaericum	AU	2872	7500	21,54	0,987
SPHAE	Desmodesmus spp.	AU	212	5000	1,06	0,049
SPHAE	Lacunastrum gracillimum	AU	5024	2500	12,56	0,575
SPHAE	Monoraphidium dybowskii	AU	83,78	179955	15,077	0,691
SPHAE	Monoraphidium minutum	AU	92	79980	7,358	0,337
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	1963	400	0,785	0,036
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	5024	1250	6,28	0,288
SPHAE	Scenedesmus spp.	AU	75	1250	0,094	0,004
SPHAE	Stauridium tetras	AU	1809	1250	2,261	0,104
CHOAN	Choanoflagellata	HT	14	19995	0,28	0,013
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	33	219945	7,258	0,332
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	82	119970	9,838	0,451
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	382	119970	45,829	2,099
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	22	439890	9,678	0,443
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	113	219945	24,854	1,138
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	523	39990	20,915	0,958
INCR	Gyromitus cordiformis	HT	1005	1250	1,256	0,058
INCR	Katablepharis ovalis	HT	127	139965	17,776	0,814
YHTEENSÄ				18758093	2183,38	

Tulokset luokitattain

Luokka	Taksonimäärä (kpl)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
Cyanophyceae	21	4166845	241,909	11,08
Cryptophyceae	2	5011409	697,316	31,937
Dinophyceae	3	52490	214,448	9,822
Prymnesiophyceae	1	5481927	64,8	2,968
Chrysophyceae	3	1359660	136,925	6,271
Synurophyceae	1	200	0,643	0,029
Diatomophyceae	9	535932	549,344	25,16
Raphidophyceae	1	200	0,339	0,016
Euglenophyceae	1	7500	21	0,962
Conjugatophyceae	4	35800	19,746	0,904
Klebsormidiophyceae	1	1250	0,072	0,003
Trebouxiophyceae	1	439890	19,751	0,905
Chlorophyceae	11	344070	79,405	3,637
Choanoflagellata	1	19995	0,28	0,013
Monads and flagellates	2	1159710	118,37	5,421
Incertae sedis	2	141215	19,032	0,872
YHTEENSÄ		18758093	2183,38	

Näyttenumero 16949
Paikka Mäntsälä, Hunttijärvi Takaranta 5, KKJ/YK: 6739572 - 3415643
Näytteenottoaika 22.8.2016 14:00
Syvyysväli 0.0-2.0
Mikroskopointi pvm 2.9.2017
Tutkimuslaitos Eurofins Env.Test.Finland Oy, Jkl (YmTK)
Laskeutettu tilavuus (ml) 10
Pohjan halkaisija (mm) 25

Osalaskentamenetelmät

Laskentatapa	Laskettu pinta-ala (mm ²)	Kokonaissuurennos	Tilavuuskorjauskerroin
Field	2,46	600	19995,00 - 19995,00
Field	39,27	150	1250,00 - 1250,00
Chamber/2	245,44	150	200,00 - 200,00
TPI - arvo	0,342		
Sinileväosuus (%)	4,38		
Kokonaisbiomassa (mg/l)	2,254		

Tulokset kokoluokittain

Ryhmä	Laji	Trofia	Tilavuus (µm ³)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
CHROO	Chroococcales	AU	5	1159710	5,799	0,257
CHROO	Chroococcales	AU	9	39990	0,36	0,016
CHROO	Chroococcales	AU	10	119970	1,2	0,053
CHROO	Chroococcales	AU	19	19995	0,38	0,017
CHROO	Chroococcales	AU	26	19995	0,52	0,023
CHROO	Chroococcales	AU	52	19995	1,04	0,046
CHROO	Chroococcus minutus	AU	452	5000	2,26	0,1
CHROO	Limnococcus limneticus	AU	523	6250	3,269	0,145
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	6540	200	1,308	0,058
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	13083	1250	16,354	0,726
CHROO	Microcystis spp.	AU	14	18750	0,263	0,012
CHROO	Microcystis spp.	AU	6540	1600	10,464	0,464
SYNEC	Aphanocapsa holsatica	AU	115	18750	2,156	0,096
SYNEC	Aphanocapsa spp.	AU	16	159960	2,559	0,114
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	16,1	19995	0,322	0,014
SYNEC	Merismopedia tenuissima	AU	2	319920	0,64	0,028
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	318	1250	0,398	0,018
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	654	2500	1,635	0,073
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	981	1250	1,226	0,054
SYNEC	Woronichinia naegeliana	AU	2468	1200	2,962	0,131
SYNEC	Woronichinia naegeliana	AU	7052	400	2,821	0,125
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	62,8	6250	0,393	0,017
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	314	46250	14,523	0,644
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	628	1250	0,785	0,035
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	831	18750	15,581	0,691
OSCIL	Oscillatoriales	AU	177	23750	4,204	0,187
NOSTO	Aphanizomenon spp.	AU	707	12500	8,838	0,392
NOSTO	Aphanizomenon yezoense	AU	706,86	800	0,565	0,025
NOSTO	Dolichospermum crassum	AU	6330	2500	15,825	0,702
NOSTO	Dolichospermum spp. "twisted"	AU	3215	2500	8,038	0,357
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	400,55	379905	152,171	6,751
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	754	259935	195,991	8,696
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	1769	99975	176,856	7,847
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	3706,3	2500	9,266	0,411
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	4136	2500	10,34	0,459
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	37	1559610	57,706	2,56
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	82	179955	14,756	0,655
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	122	19995	2,439	0,108
GYMNO	Gymnodinium spp.	AU	183	19995	3,659	0,162
GYMNO	Gymnodinium spp.	AU	10550	600	6,33	0,281
PERID	Peridinium spp.	AU	1089	3750	4,084	0,181
PERID	Peridinium spp.	AU	2989	1250	3,736	0,166
PERID	Peridinium spp.	AU	11021	1250	13,776	0,611
PERID	Peridinium spp.	AU	16746,7	2500	41,867	1,858
GONYA	Ceratium hirundinella	AU	28670	2500	71,675	3,18
GONYA	Ceratium hirundinella	AU	44178	7500	331,335	14,7
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	9	679830	6,118	0,271
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	17	739815	12,577	0,558
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	22	219945	4,839	0,215
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	113	59985	6,778	0,301
CHROM	Dinobryon bavarium	MX	226	20000	4,52	0,201
CHROM	Dinobryon divergens	MX	153	45000	6,885	0,305
CHROM	Dinobryon spp.	MX	197	19995	3,939	0,175
OCHRO	Spiniferomonas spp.	AU	65	19995	1,3	0,058
OCHRO	Uroglena spp.	AU	105	59985	6,298	0,279
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	33,51	239940	8,04	0,357
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	113,1	219945	24,876	1,104
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	268,08	99975	26,801	1,189
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	523,6	19995	10,469	0,464
SYNUR	Synura spp.	AU	509	19995	10,177	0,452
EUPOD	Acanthoceras zachariasii	AU	4319,7	7500	32,398	1,437

EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	235,5	341250	80,364	3,566
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	649,98	82500	53,623	2,379
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	904,32	8750	7,913	0,351
EUPOD	Aulacoseira granulata var. angustissima	AU	377	87500	32,988	1,464
EUPOD	Aulacoseira granulata var. granulata	AU	424	40000	16,96	0,752
EUPOD	Aulacoseira subarctica	AU	502	2500	1,255	0,056
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	1413	19995	28,253	1,254
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	3140	1250	3,925	0,174
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	4908,75	200	0,982	0,044
EUPOD	Rhizosolenia longiseta	AU	1319	1250	1,649	0,073
EUPOD	Urosolenia eriensis	AU	612	6250	3,825	0,17
BACIL	Asterionella formosa	AU	613	141250	86,586	3,842
BACIL	Asterionella formosa	AU	858	61250	52,553	2,332
BACIL	Asterionella formosa	AU	1100	2800	3,08	0,137
BACIL	Fragilaria crotonensis	AU	270	151250	40,838	1,812
BACIL	Fragilaria spp.	AU	240	11250	2,7	0,12
BACIL	Nitzschia actinastroides	AU	450	1600	0,72	0,032
BACIL	Synedra spp.	AU	135	1250	0,169	0,007
BACIL	Synedra spp.	AU	280	3750	1,05	0,047
BACIL	Synedra spp.	AU	990	5000	4,95	0,22
BACIL	Synedra spp.	AU	1800	200	0,36	0,016
BACIL	Synedra ulna	AU	4725	12500	59,063	2,62
EUGLE	Trachelomonas spp.	AU	2800	2500	7	0,311
EUGLE	Trachelomonas spp.	AU	2944	200	0,589	0,026
DESMI	Closterium acutum var. variabile	AU	377	42500	16,023	0,711
DESMI	Cosmarium spp.	AU	100,53	39990	4,02	0,178
DESMI	Cosmarium spp.	AU	254	19995	5,079	0,225
DESMI	Staurastrum spp.	AU	921	200	0,184	0,008
DESMI	Staurastrum spp.	AU	3157	400	1,263	0,056
DESMI	Staurodesmus spp.	AU	1512	400	0,605	0,027
ZYGNE	Mougeotia spp.	AU	691	146250	101,059	4,484
ZYGNE	Mougeotia spp.	AU	1005	1250	1,256	0,056
KLEBS	Elakatothrix genevensis	AU	57,7	3750	0,216	0,01
KLEBS	Elakatothrix genevensis	AU	196	2500	0,49	0,022
CHLOR	Mucidosphaerium pulchellum	AU	348	2500	0,87	0,039
CHLOR	Oocystis spp.	AU	44,9	379905	17,058	0,757
ZYGNE	Closterium pronum	AU	2834	200	0,567	0,025
CHLOR	Chlorophyceae	AU	14,14	79980	1,131	0,05
CHLOR	Didymocystis spp.	AU	25	59985	1,5	0,067
CHLOR	Pediastrum boryanum	AU	20096	400	8,038	0,357
CHLAM	Polytoma spp.	HT	301,59	59985	18,091	0,803
CHLAM	Pseudosphaerocystis lacustris	AU	1072	5000	5,36	0,238
SPHAE	Coelastrum sphaericum	AU	2872	5000	14,36	0,637
SPHAE	Coelastrum sphaericum	AU	34300	200	6,86	0,304
SPHAE	Desmodesmus spp.	AU	180	19995	3,599	0,16
SPHAE	Desmodesmus spp.	AU	212	1250	0,265	0,012
SPHAE	Lacunastrum gracillimum	AU	5024	200	1,005	0,045
SPHAE	Monoraphidium dybowskii	AU	83,78	159960	13,401	0,595
SPHAE	Monoraphidium minutum	AU	92	19995	1,84	0,082
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	5024	200	1,005	0,045
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	11304	200	2,261	0,1
SPHAE	Stauridium tetras	AU	1200	3750	4,5	0,2
SPHAE	Stauridium tetras	AU	1809	5000	9,045	0,401
SPHAE	Tetraedron minimum	AU	256	19995	5,119	0,227
TETRA	Sphaerocystis schroeteri	AU	998	1250	1,248	0,055
CHOAN	Choanoflagellata	HT	14	19995	0,28	0,012
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	33	159960	5,279	0,234
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	82	39990	3,279	0,145
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	92	19995	1,84	0,082
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	382	39990	15,276	0,678
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	22	539865	11,877	0,527
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	113	259935	29,373	1,303
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	523	39990	20,915	0,928
MONAD	Monad	AU	523	19995	10,457	0,464
INCER	Katablepharis ovalis	HT	127	219945	27,933	1,239
YHTEENSÄ				10496190	2253,904	

Tulokset luokitattain

Luokka	Taksonimäärä (kpl)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
Cyanophyceae	17	2052480	126,684	5,621
Cryptophyceae	2	2504375	619,525	27,487
Dinophyceae	3	39345	476,462	21,139
Prymnesiophyceae	1	1419645	18,695	0,829
Chrysophyceae	7	1024760	104,746	4,647
Synurophyceae	1	19995	10,177	0,452
Diatomophyceae	14	991045	516,202	22,903
Euglenophyceae	1	2700	7,589	0,337
Conjugatophyceae	5	250985	129,488	5,745
Klebsormidiophyceae	1	6250	0,706	0,031
Trebouxiophyceae	2	382405	17,928	0,795
Charophyceae	1	200	0,567	0,025
Chlorophyceae	14	442345	98,627	4,376

Choanoflagellatea	1	1995	0,28	0,012
Monads and flagellates	3	1119720	98,295	4,361
Incertae sedis	1	219945	27,933	1,239
YHTEENSÄ		10496190	2253,904	

Näyttenumero	16931
Paikka	Mäntsälä, Isojärvi keskiosa 1, KKJ/YK: 6717351 - 3409733
Näytteenottoaika	20.7.2016 0:30
Syvyysväli	0.0-1.0
Mikroskopointi pvm	20.7.2017
Tutkimuslaitos	Eurofins Env.Test.Finland Oy, Jkl (YmTK)
Laskeutettu tilavuus (ml)	5
Pohjan halkaisija (mm)	25

Osalaskentamenetelmät

Laskentatapa	Laskettu pinta-ala (mm ²)	Kokonaisuuslaskennan	Tilavuuskorjauskertoimen
Field	2,46	600	39990,00 - 83312,00
Field	39,27	150	2500,00 - 6250,00
Chamber/2	245,44	150	400,00 - 400,00
TPI - arvo	2,285		
Sinileväosuus (%)	62,67		
Kokonaisbiomassa (mg/l)	16,263		

Tulokset kokoluokittain

Ryhmä	Laji	Trofia	Tilavuus (µm ³)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
CHROO	Chroococcales	AU	5	4332224	21,661	0,133
CHROO	Chroococcales	AU	9	39990	0,36	0,002
CHROO	Chroococcales	AU	10	1719570	17,196	0,106
CHROO	Chroococcales	AU	14	7740000	108,36	0,666
CHROO	Chroococcales	AU	19	39990	0,76	0,005
CHROO	Chroococcales	AU	21	759810	15,956	0,098
CHROO	Chroococcales	AU	26	519870	13,517	0,083
CHROO	Chroococcales	AU	47	39990	1,88	0,012
CHROO	Chroococcales	AU	52	359910	18,715	0,115
CHROO	Chroococcales	AU	105	239940	25,194	0,155
CHROO	Chroococcales	AU	262	2500	0,655	0,004
CHROO	Chroococcus dispersus	AU	269	120000	32,28	0,198
CHROO	Chroococcus minutus	AU	452	1079730	488,038	3,001
CHROO	Limnococcus limneticus	AU	523	170000	88,91	0,547
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	4488	57500	258,06	1,587
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	6540	52500	343,35	2,111
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	13083	20000	261,66	1,609
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	26167	2500	65,418	0,402
CHROO	Microcystis firma	AU	557	5000	2,785	0,017
CHROO	Microcystis firma	AU	3343	400	1,337	0,008
CHROO	Microcystis flos-aquae	AU	3366	400	1,346	0,008
CHROO	Microcystis spp.	AU	14	162500	2,275	0,014
CHROO	Microcystis spp.	AU	65,4	39990	2,615	0,016
CHROO	Microcystis spp.	AU	6540	15000	98,1	0,603
CHROO	Microcystis wesenbergii	AU	3349	195000	653,055	4,016
CHROO	Microcystis wesenbergii	AU	8707	15000	130,605	0,803
CHROO	Microcystis wesenbergii	AU	26121	7500	195,908	1,205
CHROO	Radiocystis geminata	AU	314	52500	16,485	0,101
SYNEC	Anathece minutissima	AU	31,81	119970	3,816	0,023
SYNEC	Anathece minutissima	AU	63,62	39990	2,544	0,016
SYNEC	Anathece minutissima	AU	170	40000	6,8	0,042
SYNEC	Anathece minutissima	AU	518	39990	20,715	0,127
SYNEC	Aphanocapsa holsatica	AU	115	199950	22,994	0,141
SYNEC	Aphanocapsa spp.	AU	16	79980	1,28	0,008
SYNEC	Aphanocapsa spp.	AU	177	39990	7,078	0,044
SYNEC	Coelosphaerium subarcticum	AU	214	5000	1,07	0,007
SYNEC	Coelosphaerium subarcticum	AU	429	5000	2,145	0,013
SYNEC	Coelosphaerium subarcticum	AU	1072	2500	2,68	0,016
SYNEC	Cyanodictyon planctonicum	AU	63,6	5000	0,318	0,002
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	6,43	79980	0,514	0,003
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	16,1	279930	4,507	0,028
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	32,1	319920	10,269	0,063
SYNEC	Merismopedia tenuissima	AU	2	439890	0,88	0,005
SYNEC	Planktolyngbya limnetica	AU	78,5	937500	73,594	0,453
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	127	2500	0,318	0,002
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	318	22500	7,155	0,044
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	654	15000	9,81	0,06
SYNEC	Woronichinia naegeliana	AU	2468	7500	18,51	0,114
SYNEC	Woronichinia naegeliana	AU	7052	5000	35,26	0,217
SYNEC	Woronichinia naegeliana	AU	14104	2500	35,26	0,217
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	314	30000	9,42	0,058
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	628	10000	6,28	0,039
OSCIL	Oscillatoriales	AU	177	27500	4,868	0,03
NOSTO	Aphanizomenon gracile	AU	314	5018750	1575,888	9,69

NOSTO	Aphanizomenon spp.	AU	28	2359410	66,063	0,406
NOSTO	Dolichospermum flosaquae	AU	1809	1812500	3278,813	20,161
NOSTO	Dolichospermum macrosporium	AU	2210	1368750	3024,938	18,6
NOSTO	Dolichospermum planctonicum	AU	3418,06	22500	76,906	0,473
NOSTO	Dolichospermum solitarium	AU	1360	12500	17	0,105
NOSTO	Dolichospermum spp. "straight"	AU	3215	2500	8,038	0,049
NOSTO	Dolichospermum spp. "twisted"	AU	3215	5000	16,075	0,099
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	400,55	399900	160,18	0,985
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	754	119970	90,457	0,556
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	37	119970	4,439	0,027
PERID	Peridinium spp.	AU	1089	5000	5,445	0,033
GONYA	Ceratium hirundinella	AU	28670	2500	71,675	0,441
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	9	599850	5,399	0,033
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	17	79980	1,36	0,008
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	22	1239690	27,273	0,168
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	113	319920	36,151	0,222
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	33,51	159960	5,36	0,033
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	113,1	79980	9,046	0,056
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	268,08	39990	10,721	0,066
SYNUR	Mallomonas spp.	AU	335	39990	13,397	0,082
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	235,5	1200000	282,6	1,738
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	649,98	17500	11,375	0,07
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	904,32	65000	58,781	0,361
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	1570	127500	200,175	1,231
EUPOD	Aulacoseira distans var. tenella	AU	141	79980	11,277	0,069
EUPOD	Aulacoseira granulata var. angustissima	AU	377	205000	77,285	0,475
EUPOD	Aulacoseira granulata var. granulata	AU	1000	87500	87,5	0,538
EUPOD	Aulacoseira granulata var. granulata	AU	4924	355000	1748,02	10,748
EUPOD	Aulacoseira granulata var. granulata	AU	7940	17500	138,95	0,854
EUPOD	Aulacoseira subarctica	AU	173	147500	25,518	0,157
EUPOD	Aulacoseira subarctica	AU	502	12500	6,275	0,039
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	510	199950	101,975	0,627
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	1413	39990	56,506	0,347
BACIL	Asterionella formosa	AU	613	2500	1,533	0,009
BACIL	Bacillariales	AU	72	1839540	132,447	0,814
BACIL	Belonastrium berolinensis	AU	234	1027278	240,383	1,478
BACIL	Fragilaria crotonensis	AU	270	41200	11,124	0,068
BACIL	Fragilaria spp.	AU	240	10000	2,4	0,015
BACIL	Synedra spp.	AU	135	145000	19,575	0,12
BACIL	Synedra spp.	AU	280	122500	34,3	0,211
BACIL	Synedra spp.	AU	640	215000	137,6	0,846
BACIL	Synedra spp.	AU	990	2500	2,475	0,015
BACIL	Synedra ulna	AU	4725	2500	11,813	0,073
MISCH	Goniochloris spp.	AU	1465	400	0,586	0,004
EUGLE	Trachelomonas spp.	AU	2944	400	1,178	0,007
DESMI	Cosmarium spp.	AU	938	2500	2,345	0,014
DESMI	Staurastrum spp.	AU	921	72500	66,773	0,411
DESMI	Staurastrum spp.	AU	3157	10000	31,57	0,194
DESMI	Staurodesmus spp.	AU	1512	2500	3,78	0,023
MAMIE	Monomastix spp.	AU	31	79980	2,479	0,015
CHLOR	Mucidosphaerium pulchellum	AU	348	37500	13,05	0,08
CHLOR	Oocystis spp.	AU	44,9	399900	17,956	0,11
TREBO	Botryococcus spp.	AU	589	5000	2,945	0,018
ZYGNE	Staurodesmus cuspidatus	AU	1696	2500	4,24	0,026
ZYGNE	Teilingia granulata	AU	239	15000	3,585	0,022
CHLOR	Chlorophyceae	AU	1072	10000	10,72	0,066
CHLOR	Didymocystis spp.	AU	25	399900	9,998	0,061
CHLOR	Dimorphococcus lunatus	AU	721	30000	21,63	0,133
CHLOR	Nephrochlamys spp.	AU	52	199950	10,397	0,064
CHLOR	Pediastrum boryanum	AU	20096	2500	50,24	0,309
CHLAM	Mychonastes elegans	AU	94,2	119970	11,301	0,069
SPHAE	Ankistrodesmus falcatus	AU	136	20000	2,72	0,017
SPHAE	Ankistrodesmus fusiformis	AU	132	20000	2,64	0,016
SPHAE	Coelastrum sphaericum	AU	2872	17500	50,26	0,309
SPHAE	Desmodesmus maximus	AU	4069	32500	132,243	0,813
SPHAE	Desmodesmus spp.	AU	72	319920	23,034	0,142
SPHAE	Desmodesmus spp.	AU	212	90000	19,08	0,117
SPHAE	Kirchneriella lunaris	AU	6	639840	3,839	0,024
SPHAE	Lacunastrum gracillimum	AU	5024	2400	12,058	0,074
SPHAE	Monoraphidium contortum	AU	7,74	79980	0,619	0,004
SPHAE	Monoraphidium griffithii	AU	101	25000	2,525	0,016
SPHAE	Monoraphidium griffithii	AU	224	159960	35,831	0,22
SPHAE	Monoraphidium minutum	AU	92	39990	3,679	0,023
SPHAE	Parapediastrium biradiatum	AU	5888	400	2,355	0,014
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	1963	12500	24,538	0,151
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	5024	2000	10,048	0,062
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	9499	1200	11,399	0,07
SPHAE	Scenedesmus spp.	AU	75	10000	0,75	0,005
SPHAE	Scenedesmus spp.	AU	301	25000	7,525	0,046
SPHAE	Selenastrum gracile	AU	75	70000	5,25	0,032
SPHAE	Stauridium tetras	AU	1200	79980	95,976	0,59
SPHAE	Stauridium tetras	AU	1809	10000	18,09	0,111
SPHAE	Tetraedron minimum	AU	256	239940	61,425	0,378

CHOAN	Choanoflagellatea	HT	14	119970	1,68	0,01
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	33	599850	19,795	0,122
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	82	79980	6,558	0,04
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	92	79980	7,358	0,045
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	382	159960	61,105	0,376
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	22	919770	20,235	0,124
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	113	879780	99,415	0,611
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	523	199950	104,574	0,643
MONAD	Monad	AU	523	79980	41,83	0,257
INCRER	Katablepharis ovalis	HT	127	399900	50,787	0,312
YHTEENSÄ				47125682	16263,062	

Tulokset luokittain

Luokka	Taksonimäärä (kpl)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)	
Cyanophyceae	30	31148314	11218,284	68,98	
Cryptophyceae	2	639840	255,076	1,568	
Dinophyceae	2	7500	77,12	0,474	
Prymnesiophyceae	1	679830	6,758	0,042	
Chrysophyceae	2	1839540	88,551	0,544	
Synurophyceae	1	39990	13,397	0,082	
Diatomophyceae	13	5962938	3399,884	20,906	
Tribophyceae	1	400	0,586	0,004	
Euglenophyceae	1	400	1,178	0,007	
Conjugatophyceae	3	87500	104,468	0,642	
Prasinophyceae	1	79980	2,479	0,015	
Trebouxiophyceae	3	442400	33,951	0,209	
Charophyceae	2	17500	7,825	0,048	
Chlorophyceae	22	2660430	640,169	3,936	
Choanoflagellatea	1	119970	1,68	0,01	
Monads and flagellates	3	2999250	360,87	2,219	
Incertae sedis	1	399900	50,787	0,312	
YHTEENSÄ				47125682	16263,062

Näyttenumero	16922
Paikka	Mäntsälä, Kilpijärvi Pillikari 7, KKJ/YK: 6733097 - 3403382
Näytteenottoaika	27.7.2016 10:00
Syvyysväli	0.0-1.0
Mikroskopointi pvm	21.9.2017
Tutkimuslaitos	Eurofins Env.Test.Finland Oy, Jkl (YmTK)
Laskeutettu tilavuus (ml)	5
Pohjan halkaisija (mm)	25

Osalaskentamenetelmät

Laskentatapa	Laskettu pinta-ala (mm ²)	Kokonaisuurren-nos	Tilavuuskorjausker-roin
Field	2,46	600	39990,00 - 90886,00
Field	39,27	150	2500,00 - 6250,00
Chamber/2	245,44	150	400,00 - 400,00
TPI - arvo	2,201		
Simileväosuus (%)	53,512		
Kokonaisbiomassa (mg/l)	9,365		

Tulokset kokoluokittain

Ryhmä	Laji	Trofia	Tilavuus (µm ³)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
CHROO	Chroococcales	AU	5	4726072	23,63	0,252
CHROO	Chroococcales	AU	9	159960	1,44	0,015
CHROO	Chroococcales	AU	10	1679580	16,796	0,179
CHROO	Chroococcales	AU	19	119970	2,279	0,024
CHROO	Chroococcales	AU	21	479880	10,077	0,108
CHROO	Chroococcales	AU	26	679830	17,676	0,189
CHROO	Chroococcales	AU	52	359910	18,715	0,2
CHROO	Chroococcales	AU	105	39990	4,199	0,045
CHROO	Chroococcus dispersus	AU	269	25000	6,725	0,072
CHROO	Chroococcus spp.	AU	22	639840	14,076	0,15
CHROO	Limnococcus limneticus	AU	523	3200	1,674	0,018
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	6540	2500	16,35	0,175
CHROO	Microcystis botrys	AU	8707	400	3,483	0,037
CHROO	Microcystis firma	AU	3343	800	2,674	0,029
CHROO	Microcystis spp.	AU	14	200000	2,8	0,03
CHROO	Microcystis spp.	AU	6540	7500	49,05	0,524
CHROO	Microcystis wesenbergii	AU	3349	65000	217,685	2,324
CHROO	Microcystis wesenbergii	AU	26121	2400	62,69	0,669
CHROO	Radiocystis geminata	AU	314	7500	2,355	0,025
SYNEC	Anathece minutissima	AU	31,81	399900	12,721	0,136
SYNEC	Anathece minutissima	AU	63,62	10000	0,636	0,007
SYNEC	Aphanocapsa holsatica	AU	115	359910	41,39	0,442
SYNEC	Aphanocapsa holsatica	AU	1380	5000	6,9	0,074
SYNEC	Aphanocapsa spp.	AU	16	39990	0,64	0,007
SYNEC	Aphanocapsa spp.	AU	177	39990	7,078	0,076

SYNEC	Coelosphaerium kuetzingianum	AU	4114	800	3,291	0,035
SYNEC	Cyanocatenella imperfecta	AU	5,36	79980	0,429	0,005
SYNEC	Cyanocatenella imperfecta	AU	26	439890	11,437	0,122
SYNEC	Cyanodictyon planctonicum	AU	31,8	39990	1,272	0,014
SYNEC	Cyanodictyon planctonicum	AU	63,6	39990	2,543	0,027
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	6,43	79980	0,514	0,005
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	16,1	199950	3,219	0,034
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	32,1	159960	5,135	0,055
SYNEC	Merismopedia tenuissima	AU	2	39990	0,08	0,001
SYNEC	Planktolyngbya limnetica	AU	78,5	1050000	82,425	0,88
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	318	7500	2,385	0,025
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	654	5000	3,27	0,035
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	981	5000	4,905	0,052
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	831	800	0,665	0,007
NOSTO	Aphanizomenon gracile	AU	314	1362500	427,825	4,568
NOSTO	Dolichospermum spp. "straight"	AU	1922	1818750	3495,638	37,326
NOSTO	Dolichospermum spp. "twisted"	AU	1922	377500	725,555	7,747
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	400,55	119970	48,054	0,513
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	754	79980	60,305	0,644
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	37	39990	1,48	0,016
GYMNO	Gymnodinium spp.	AU	183	39990	7,318	0,078
GYMNO	Gymnodinium spp.	AU	10550	10000	105,5	1,127
PERID	Peridinium spp.	AU	1089	115000	125,235	1,337
PERID	Peridinium spp.	AU	2989	192500	575,383	6,144
PERID	Peridinium spp.	AU	11021	45000	495,945	5,296
GONYA	Ceratium hirundinella	AU	28670	10000	286,7	3,061
GONYA	Ceratium hirundinella	AU	44178	2500	110,445	1,179
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	9	1079730	9,718	0,104
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	17	239940	4,079	0,044
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	22	1519620	33,432	0,357
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	113	359910	40,67	0,434
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	33,51	39990	1,34	0,014
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	113,1	39990	4,523	0,048
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	268,08	199950	53,603	0,572
SYNUR	Mallomonas spp.	AU	513	39990	20,515	0,219
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	235,5	15000	3,533	0,038
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	649,98	17500	11,375	0,121
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	1413	2500	3,533	0,038
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	3140	7500	23,55	0,251
EUPOD	Eupodiscales	AU	135	39990	5,399	0,058
EUPOD	Urosolenia eriensis	AU	612	2500	1,53	0,016
BACIL	Belonastrium berolinensis	AU	234	27500	6,435	0,069
BACIL	Fragilaria crotonensis	AU	270	32500	8,775	0,094
BACIL	Synedra spp.	AU	135	25000	3,375	0,036
BACIL	Synedra spp.	AU	280	300024	84,007	0,897
BACIL	Synedra spp.	AU	640	7500	4,8	0,051
BACIL	Synedra spp.	AU	990	40000	39,6	0,423
BACIL	Synedra spp.	AU	1800	17500	31,5	0,336
BACIL	Synedra ulna	AU	4725	12500	59,063	0,631
EUGLE	Euglena spp.	AU	2940	400	1,176	0,013
EUGLE	Trachelomonas spp.	AU	2800	800	2,24	0,024
EUGLE	Trachelomonas volvocina	AU	1766	2500	4,415	0,047
DESMI	Closterium gracile	AU	417	400	0,167	0,002
DESMI	Cosmarium spp.	AU	254	399900	101,575	1,085
DESMI	Staurastrum spp.	AU	921	119970	110,492	1,18
DESMI	Staurastrum spp.	AU	3157	10000	31,57	0,337
DESMI	Staurodesmus spp.	AU	1512	7500	11,34	0,121
KLEBS	Elakathrix genevensis	AU	7	79980	0,56	0,006
KLEBS	Elakathrix genevensis	AU	57,7	12500	0,721	0,008
CHLOR	Oocystis spp.	AU	44,9	719820	32,32	0,345
TREBO	Botryococcus spp.	AU	589	1600	0,942	0,01
TREBO	Botryococcus spp.	AU	3052	400	1,221	0,013
ZYGNE	Staurodesmus cuspidatus	AU	1696	12500	21,2	0,226
ZYGNE	Teilingia granulata	AU	239	25000	5,975	0,064
CHLOR	Chlorophyceae	AU	1072	39990	42,869	0,458
CHLOR	Ankistrodesmus spp.	AU	118	3200	0,378	0,004
CHLOR	Didymocystis spp.	AU	25	39990	1	0,011
CHLOR	Treubaria setigera	AU	140	119970	16,796	0,179
SPHAE	Ankistrodesmus fusiformis	AU	132	3200	0,422	0,005
SPHAE	Coelastrum sphaericum	AU	2872	12500	35,9	0,383
SPHAE	Desmodesmus maximus	AU	4069	7500	30,518	0,326
SPHAE	Desmodesmus spp.	AU	72	759810	54,706	0,584
SPHAE	Desmodesmus spp.	AU	180	75000	13,5	0,144
SPHAE	Desmodesmus spp.	AU	212	50000	10,6	0,113
SPHAE	Monoraphidium minutum	AU	92	39990	3,679	0,039
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	1963	12500	24,538	0,262
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	5024	2500	12,56	0,134
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	9499	400	3,8	0,041
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	11304	2500	28,26	0,302
SPHAE	Scenedesmus spp.	AU	75	10000	0,75	0,008
SPHAE	Stauridium tetras	AU	1809	7500	13,568	0,145
SPHAE	Tetraedrastrum lagerheimii	AU	1549	5000	7,745	0,083
SPHAE	Tetraedron minimum	AU	256	3839040	982,794	10,494

SPHAE	Westella botryoides	AU	408	7500	3,06	0,033
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	33	439890	14,516	0,155
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	82	119970	9,838	0,105
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	22	799800	17,596	0,188
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	113	319920	36,151	0,386
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	523	159960	83,659	0,893
INCRER	Katablepharis ovalis	HT	127	39990	5,079	0,054

YHTEENSÄ 28794156 9365,237

Tulokset luokittain

Luokka	Taksonimäärä (kpl)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
Cyanophyceae	24	15761702	5314,328	56,745
Cryptophyceae	2	239940	109,839	1,173
Dinophyceae	3	414990	1706,526	18,222
Prymnesiophyceae	1	1319670	13,797	0,147
Chrysophyceae	2	2159460	133,567	1,426
Synurophyceae	1	39990	20,515	0,219
Diatomophyceae	8	547514	286,473	3,059
Euglenophyceae	3	3700	7,831	0,084
Conjugatophyceae	4	537770	255,144	2,724
Klebsormidiophyceae	1	92480	1,281	0,014
Trebouxiophyceae	2	721820	34,483	0,368
Charophyceae	2	37500	27,175	0,29
Chlorophyceae	15	5038090	1287,442	13,747
Monads and flagellates	2	1839540	161,76	1,727
Incertae sedis	1	39990	5,079	0,054

YHTEENSÄ 28794156 9365,237

Näyttenumero 16927
Paikka Mäntsälä, Sahajärvi Heponiemi 1, KKJ/YK: 6736096 - 3416950
Näytteenottoaika 27.7.2016 11:00
Syvyysväli 0.0-2.0
Mikroskopiointi pvm 30.8.2017
Tutkimuslaitos Eurofins Env.Test.Finland Oy, Jkl (YmTK)
Laskeutettu tilavuus (ml) 10
Pohjan halkaisija (mm) 25

Osalaskentamenetelmät

Laskentatapa	Laskettu pinta-ala (mm ²)	Kokonaisuurren- nos	Tilavuuskorjausker- roin
Field	2,5	600	19603,00 - 19603,00
Field	39,27	150	1250,00 - 1250,00
Chamber/2	245,44	150	200,00 - 200,00
TPI - arvo	-0,254		
Sinileväosuus (%)	0,761		
Kokonaisbiomassa (mg/l)	1,383		

Tulokset kokoluokittain

Ryhmä	Laji	Trofia	Tilavuus (µm ³)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
CHROO	Chroococcales	AU	5	470472	2,352	0,17
CHROO	Chroococcales	AU	10	156824	1,568	0,113
CHROO	Chroococcales	AU	19	19603	0,372	0,027
CHROO	Chroococcales	AU	21	176427	3,705	0,268
CHROO	Chroococcales	AU	26	137221	3,568	0,258
CHROO	Chroococcales	AU	52	19603	1,019	0,074
CHROO	Chroococcales	AU	105	19603	2,058	0,149
CHROO	Limnococcus limneticus	AU	523	25000	13,075	0,945
CHROO	Microcystis aeruginosa	AU	6540	200	1,308	0,095
CHROO	Microcystis botrys	AU	8707	400	3,483	0,252
CHROO	Microcystis spp.	AU	707	200	0,141	0,01
CHROO	Radiocystis geminata	AU	314	1250	0,393	0,028
CHROO	Radiocystis geminata	AU	785	600	0,471	0,034
SYNEC	Anathece minutissima	AU	170	200	0,034	0,002
SYNEC	Aphanocapsa holsatica	AU	115	3750	0,431	0,031
SYNEC	Aphanocapsa holsatica	AU	1380	200	0,276	0,02
SYNEC	Cyanodictyon planctonicum	AU	31,8	19603	0,623	0,045
SYNEC	Cyanodictyon planctonicum	AU	63,6	1250	0,08	0,006
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	6,43	19603	0,126	0,009
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	16,1	19603	0,316	0,023
SYNEC	Eucapsis microscopica	AU	32,1	58809	1,888	0,136
SYNEC	Merismopedia tenuissima	AU	2	19603	0,039	0,003
SYNEC	Snowella septentrionalis	AU	318	200	0,064	0,005
SYNEC	Woronichinia spp.	AU	314	1250	0,393	0,028
NOSTO	Aphanizomenon spp.	AU	707	1400	0,99	0,072
NOSTO	Aphanizomenon yezoense	AU	706,86	2500	1,767	0,128
NOSTO	Dolichospermum spp. "straight"	AU	1922	200	0,384	0,028
NOSTO	Dolichospermum spp. "straight"	AU	3215	400	1,286	0,093
NOSTO	Dolichospermum spp. "twisted"	AU	1922	400	0,769	0,056

CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	400,55	176427	70,668	5,109
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	754	98015	73,903	5,343
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	1769	58809	104,033	7,521
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	2257	19603	44,244	3,198
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	3706,3	5000	18,532	1,34
CRYPT	Cryptomonas spp.	AU	4136	1250	5,17	0,374
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	37	1999506	73,982	5,348
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	82	235236	19,289	1,394
CRYPT	Rhodomonas lacustris	AU	122	19603	2,392	0,173
PERID	Peridinium spp.	AU	11021	200	2,204	0,159
PERID	Peridinium spp.	AU	16746,7	3750	62,8	4,54
GONYA	Ceratium hirundinella	AU	28670	1200	34,404	2,487
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	9	764517	6,881	0,497
PRYMN	Chrysochromulina spp.	MX	17	215633	3,666	0,265
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	22	196030	4,313	0,312
CHROM	Chrysococcus spp.	AU	113	98015	11,076	0,801
CHROM	Dinobryon bavarium	MX	226	31250	7,063	0,511
CHROM	Dinobryon sociale	AU	157	1800	0,283	0,02
OCHRO	Uroglena spp.	AU	105	313648	32,933	2,381
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	33,51	19603	0,657	0,047
PEDIN	Pseudopedinella spp.	AU	113,1	78412	8,868	0,641
SYNUR	Mallomonas akrokomos	AU	180	6250	1,125	0,081
SYNUR	Mallomonas caudata	AU	3215	400	1,286	0,093
SYNUR	Mallomonas spp.	AU	335	39206	13,134	0,949
SYNUR	Mallomonas spp.	AU	513	15000	7,695	0,556
SYNUR	Mallomonas spp.	AU	2940	400	1,176	0,085
SYNUR	Synura spp.	AU	509	19603	9,978	0,721
EUPOD	Acanthoceras zachariasii	AU	4319,7	400	1,728	0,125
EUPOD	Aulacoseira ambigua	AU	235,5	4000	0,942	0,068
EUPOD	Aulacoseira granulata var. granulata	AU	1000	8750	8,75	0,633
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	510	39206	19,995	1,445
EUPOD	Cyclotella spp.	AU	1413	6250	8,831	0,638
EUPOD	Rhizosolenia longiseta	AU	1758	6250	10,988	0,794
EUPOD	Urosolenia eriensis	AU	612	200	0,122	0,009
BACIL	Asterionella formosa	AU	613	20000	12,26	0,886
BACIL	Asterionella formosa	AU	858	17500	15,015	1,085
BACIL	Synedra spp.	AU	135	7500	1,013	0,073
BACIL	Synedra spp.	AU	280	600	0,168	0,012
BACIL	Synedra spp.	AU	640	2400	1,536	0,111
BACIL	Synedra ulna	AU	4725	5000	23,625	1,708
BACIL	Tabellaria flocculosa	AU	1260	2500	3,15	0,228
BACIL	Tabellaria flocculosa	AU	2160	136250	294,3	21,275
BACIL	Tabellaria flocculosa	AU	2880	33750	97,2	7,027
BACIL	Tabellaria flocculosa	AU	3240	2800	9,072	0,656
EUGLE	Phacus spp.	AU	6029	400	2,412	0,174
EUGLE	Trachelomonas spp.	AU	904	39206	35,442	2,562
EUGLE	Trachelomonas spp.	AU	2800	3750	10,5	0,759
EUGLE	Trachelomonas spp.	AU	2944	600	1,766	0,128
DESMI	Closterium acutum var. variabile	AU	377	1250	0,471	0,034
DESMI	Cosmarium spp.	AU	7065	200	1,413	0,102
DESMI	Staurastrum spp.	AU	921	1250	1,151	0,083
DESMI	Staurastrum spp.	AU	3157	1250	3,946	0,285
KLEBS	Elakathrix genevensis	AU	7	3750	0,026	0,002
KLEBS	Elakathrix genevensis	AU	57,7	1250	0,072	0,005
MAMIE	Monomastix spp.	AU	31	19603	0,608	0,044
CHLOR	Mucidosphaerium pulchellum	AU	348	2800	0,974	0,07
CHLOR	Oocystis spp.	AU	44,9	1529034	68,654	4,963
TREBO	Botryococcus spp.	AU	589	200	0,118	0,009
CHLOR	Chlamydocapsa planctonica	AU	1766	6250	11,038	0,798
CHLOR	Coelastrum cambricum	AU	8373	200	1,675	0,121
CHLOR	Didymocystis spp.	AU	25	19603	0,49	0,035
SPHAE	Coelastrum microporum	AU	3215	1250	4,019	0,291
SPHAE	Kirchneriella lunaris	AU	6	11250	0,068	0,005
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	1963	2500	4,908	0,355
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	5024	1250	6,28	0,454
SPHAE	Pediastrum duplex	AU	17663	200	3,533	0,255
SPHAE	Stauridium tetras	AU	1200	1250	1,5	0,108
TETRA	Sphaerocystis schroeteri	AU	998	8750	8,733	0,631
BICOE	Bicosoeca spp.	HT	67	39206	2,627	0,19
FLAGE	Flagellate biflagella	AU	33	215633	7,116	0,514
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	22	137221	3,019	0,218
FLAGE	Flagellate biflagella	HT	113	19603	2,215	0,16
INCER	Gyromitus cordiformis	HT	1005	200	0,201	0,015
INCER	Katablepharis ovalis	HT	127	196030	24,896	1,8
YHTEENSÄ				8153035	1383,295	

Tulokset luokittain

Luokka	Taksonimäärä (kpl)	Lukumäärä (kpl/l)	Biomassa (µg/l)	Biomassa (%)
Cyanophyceae	17	1176374	42,979	3,107
Cryptophyceae	2	2613449	412,212	29,799
Dinophyceae	2	5150	99,408	7,186

Prymnesiophyceae	1	980150	10,546	0,762
Chrysophyceae	5	738758	65,192	4,713
Synurophyceae	4	80859	34,394	2,486
Diatomophyceae	10	293356	508,695	36,774
Euglenophyceae	2	43956	50,12	3,623
Conjugatophyceae	3	3950	6,982	0,505
Klebsormidiophyceae	1	5000	0,098	0,007
Prasinophyceae	1	19603	0,608	0,044
Trebouxiophyceae	3	1532034	69,746	5,042
Chlorophyceae	8	52503	42,241	3,054
Bicoecea	1	39206	2,627	0,19
Monads and flagellates	2	372457	12,35	0,893
Incertae sedis	2	196230	25,097	1,814
YHTEENSÄ		8153035	1383,295	

Liite 3. Sahajärven vuoden 2016 pohjaeläintutkimuksen tulokset

Paikka	Sahajärvi Heponiemi 1, Mäntsälä, Savijoen - Rapuojan a, ET 6733270 - 416814, järvi, profundaali, pehmeä pohja, 9 - 10,5 m		
Näytteenotto- aika	26.10.2016 16:00	Näytteenottolaitos	Ramboll Finland Oy, Lahti
Kvantitatiivisuus	Kvantitatiivinen	Näytteenotin	Ekman
Noutimen pinta- ala [cm²]	289	Pinta-alakerroin	34,60
Näytteiden lkm näytteenotossa	6	Näytteitä laskettu	6

Yksilömäärä	Seulakoko [mm]: 0,5				
	Näytteissä yh- teensä	/näyte		/m ²	
		Kes- kiarvo	Keskiha- jonta	Kes- kiarvo	Keskiha- jonta
Mermithidae	1	0,17	0,41	5,77	14,13
Potamothrix/Tubifex	53	8,83	6,46	305,65	223,62
Chaoborus flavicans	373	62,17	18,44	2151,10	638,19
Procladius	97	16,17	2,32	559,40	80,16
Chironomus anthracinus	6	1,00	1,26	34,60	43,77
Chironomus plumosus -t.	98	16,33	5,85	565,17	202,55
Cryptochironomus	2	0,33	0,52	11,53	17,87
Ceratopogonidae	1	0,17	0,41	5,77	14,13
Yhteensä	631	105,17		3638,99	

Märkäpaino	Seulakoko [mm]: 0,5				
	Näytteissä yhteensä	/näyte		/m ²	
		Keskiarvo	Keskihajonta	Keskiarvo	Keskihajonta
Mermithidae	0,007	0,001		0,040	
Potamothrix/Tubifex	0,075	0,013		0,433	
Chaoborus flavicans	1,000	0,167		5,767	
Procladius	0,190	0,032		1,096	
Chironomus anthracinus					
Chironomus plumosus -t.	0,665	0,111		3,835	
Cryptochironomus	0,003	0,001		0,017	
Ceratopogonidae					
Yhteensä	1,940	0,323		11,188	

Liite 4. Hunttijärven vuoden 2016 vesikasvitutkimuksen tulokset

Hunttijärvi, vesikasvillisuuskartoitus 27.7.2016													
Tutkittujen linjojen lukumäärä:	6	Järvien linjojen kokonaispinta-ala:	m ²	Järvien linjojen kokonaispituus:	m	Kokonaisajimäärä järvellä	Kasvillisuusindeksien summa						
			1067,5		213,5	16	7424						
Laji	Suomenkieliset nimet	Laji ID	Etomuoto	Ravinteisuus- luokka	Lajin asema luonnon- suojelualueuksessa ja luontodirektiivissä	Esiintyminen linjoilla	Yleisyys (linja- frekvenssi, %) peittävyys, %	Keskimääräinen täyvyksien summa	Pinta-alapetit- koko järven tutkittuasta alueesta	Frekvenssi 7-asteikolla	Peittävyys 7-asteikolla	Kasvillisuus- indeksi	Suhteellinen kasvillisuus- indeksi
Carex rostrata Stokes	pullosara	347	i	i	1	16,66666667	7	1,05	0,001180328	4	4	128	1,724137931
Cicuta virosa L.	myrkykeiso	487	m	m	1	33,33333333	10	2,3	0,007526932	5	4	256	3,448275862
Comarum palustre L., Potentilla palustris (L.) Scop.	kurjenjalka	507	i	i	1	33,33333333	16	3,82	0,004448244	5	4	256	3,448275862
Equisetum fluviatile L.	järvikorte	676	i	i	1	66,66666667	11,5	17,9	0,025484778	6	4	512	6,896551724
Hydrocharis morsus-ranae L.	kilpukka	791	e	e	1	16,66666667	3	0,21	0,000698361	4	3	64	0,862068966
Lernia minor L.	piikkulimaska	911	m-e	m-e	1	33,33333333	14	5,39	0,007620141	5	4	256	3,448275862
Lysimachia thysiflora L.	terttuaipi	996	i	i	1	50	26	70,08	0,001832319	5	5	512	6,896551724
Lysimachia vulgaris L.	ranta-alpi	1007	i	i	1	66,66666667	6,75	1,1	0,001571429	6	4	512	6,896551724
Lythrum salicaria L.	rantakukka	1027	m	m	1	33,33333333	6,5	4	0,001194379	5	4	256	3,448275862
Nuphar lutea (L.) Sibth. & Sm.	(iso)lupukka	1215	i	i	1	83,33333333	12,6	22,72	0,073519438	7	4	1024	13,79310345
ssp. candida (C. Prest & J. Persl) Korsh	pohjanlumme	1265	i	R*	1	16,66666667	30	12	0,04068384	4	5	256	3,448275862
Nymphaea tetragona Georgi	suomenlumme	1285	o-m	R*	1	16,66666667	10	0,7	0,002360656	4	4	128	1,724137931
Phragmites australis (Cav.) Trin. ex Steud.	järviuoko	1396	i	i	1	33,33333333	72,5	92,25	0,139473068	5	6	1024	13,79310345
Potamogeton natans L.	uistinviita	1585	i	i	1	16,66666667	3	0,09	0,000303513	4	3	64	0,862068966
Scorochloa restuacea (Willd.) Link.	piuru	2036	m-e	m-e	1	50	97,45	81,66666667	0,186037471	5	7	2048	27,5862069
Typha latifolia L.	leveaosmankäämi	2266	m-e	m-e	1	16,66666667	7	0,35	0,001180328	4	4	128	1,724137931

Keski-Uudenmaan
YMPÄRISTÖKESKUS